

Zanimivo posvetovanje v Ribnici

Na njem so razpravljali o predlogu dolenskih sindikalnih svetov, naj se meje komunalnega zavoda za socialno zavarovanje razširijo na vso Dolenjsko (tudi na občini Kočevje in Ribnica) in spodnje Posavje

V Ribnici je bilo 9. januarja posvetovanje predsednikov občinskih sindikalnih svetov novomeške, kočevske, črnomaljske in ribniške občine, predstavnikov Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Novo mesto ter predsednikov občinske skupščine in Socialistične zveze Ribnica.

Na njem so razpravljali o predlogu dolenskih sindikalnih svetov, ki je bil sprejet na decembrskem posvetu predsednikov občinskih sindikalnih svetov v Krškem, da se naj meje sedanjega komunalnega Zavoda za socialno zavarovanje Novo mesto razširijo na vso Dolenjsko in Spodnje Posavje.

Obpravljali so delo komunalnih zavodov za socialno

zavarovanje. Dogovorili so se, da bo potrebno izdelati analizo o ustanovitvi širšega dolenskega zdravstvenega območja, ki naj bi zajemalo deset občin Dolenjske in Spodnjega Posavja. Na tem območju prebiva 212.000 prebivalcev, nad 50.000 občanov pa je v rednem delovnem razmerju.

Bili so enotnega mnenja, da je treba misel o

ustanovitvi širšega dolenskega zdravstvenega območja temeljito proučiti na pristojnih mestih in jo šele potem, ko bo jasna, dati v pretres zavarovancem v delovnih kolektivih. Pri tem delu bodo morali pomagati tudi sindikati.

K. ORAZEM

Danes praznik šoferjev

Danes slavijo svoj praznik vsi šoferji in avtomobilstniki v državi. To je dan, ko je tovariš Tito pred leti postal član zveze šoferjev in avtomobilistov. V počastitev današnjega praznika bo imela novomeška podružnica te organizacije v soboto, 17. januarja v sindikalni dvorani slavnostno sejo. Na njej bodo med drugim obravnavali vprašanja prometne varnosti, tečajev prve pomoči in podobno.

Danes referendum

Za danes, 15. januarja, sta delavska sveta kočevskih podjetij kemična tovarna MELAMIN in LIK razpisala referendum o združitvi obeh podjetij. Če bo referendum uspel, namerava nato novo združeno podjetje še letos razpisati referendum o združitvi s podjetjem SLOVENIJALE, Ljubljana.

LABOD iz Novega mesta je na modni reviji, ki jo je ludi letos pripravil za svoje poslovne prijatelje, spet prijetno presenetil. Najnovejše modele moških srajc so gostom predstavili prikupni manekeni. Na sliki: Zdenka Marn — slovenska Jasminka 69 v srajci HIP-PY, izdelani iz potiskane jersey tkanine.

(Foto: M. Vesel)

Krvavo dopoldne pri Gmajni

V prometni nesreči, ki se je pripetila v torek, 13. januarja, pri Gmajni, je izgubil življenje 34-letni Jože Pečjak iz Dolnjega Polja, referent v strahkem kombinatu Novolet. Marko Badovinac, njegova žena, oba z Broda pri Novem mestu, in Ivan Pastuović iz Županje pa so bili ranjeni in odpeljani v bolnišnico. Gmotno škodo v nesreči, ki so sledile druga drugi, so ocenili na več kot 76.000 din. Ta dan je bila na mokri cesti gosta megla. (Nadaljevanje na 12. str.)

Delavci prijeli ubežnika z avtom

Delavci novomeškega Cestnega podjetja so v ponedeljek, 12. januarja zjutraj, pri Otočcu prijeli Dušana Viteza, Zlatka Tanderića in Hilmo Kulovca iz okolice Vinjkovcev in jih izročili patrulji milice. Vitez, Tanderić in Kulovčeva so se na Otočec pripeljali s fičkom. Ko so zagledali delavce, so se razbežali, vozilo pa pustili. Ko so delavci to videli, so čudne potnike polovili. Očitno gre za vožnjo z ukradenim avtomobilom.

Vlak ga je povozil

Na železniški progi med Blanco in Brestanico se je v petek dopoldne, 9. januarja, pripetila huda nesreča, v kateri je izgubil življenje 67-letni Janez Kukovič. Ob progi je šel po vodo, in ker je bil naglušen, ni slišal prihoda vlaka, ki ga je povozil, da je bil na mestu mrtev.

Predsednik Popit v Ribnici

Obiskal je še podjetje INLES in Sodražico

Predsednik CK ZKS Franc Popit je 12. januarja obiskal ribniško občino. Najprej se je pogovarjal s člani političnega aktivna občine, nato je obiskal obrat INLES v Ribnici, v Sodražici pa se je pogovarjal s predstavniki osnovne organizacije Zveze komunistov in ostalih krajevnih organizacij ter podjetij.

Predsednika Franca Popita je najprej predstavnik komisije za družbeno-ekonomski razvoj pri občinski konferenci Zveze komunistov France Lapajne seznanil z gospodarskim položajem v občini. Predvsem je opozoril, da so razvoj gospodarstva in turizma potrebne v občini boljše ceste; prikazal pa je tudi položaj v

kmetijstvu. Predsednik Popit je poudaril, da je v bodoče potrebno še tesnejše sodelovanje Zveze komunistov in Socialistične zveze ter rednejši in tesnejši stiki obeh organizacij z vsemi občani, tudi tistimi v oddaljenih krajih.

Kasneje si je predsednik Popit ogledal proizvodne prostore ribniškega obrata INLES in se s predstavniki podjetja pogovarjal predvsem o razvoju podjetja, samoupravljanju ter delu organizacij Zveze komunistov in sindikata v podjetju. Posebno se je zanimal za odnose med obrati oziroma delovnimi enotami znotraj podjetja in za sodelovanje INLES s trgovinskimi podjetji.

Janez Pirnat — sodnik okrožnega sodišča

V Uradnem listu SRS smo 31. decembra prebrali, da je bil na seji republiškega zbora 29.12.1969 izvoljen tovariš Janez Pirnat, doslej sodnik občinskega sodišča v Brežicah, za sodnika okrožnega sodišča v Novem mestu.

Za napredovanje tovarišu Pirnatu, ki je novomeški rojak, iskreno čestitamo!

Dolenjci dohajajo svetovno modo

Na letošnjem sejmu mode v Ljubljani ter na modnih revijah v festivalni dvorani so se dolenski tekstilci, trikotažerji in konfekcionarji zelo izkazali — Videti je veliko lepega in tudi uporabnega

Tradicionalni januarski sejem »Moda« na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je kot običajno prikazal najsoodobnejših modnih modelov in okusa, predstavlja novosti v izdelavi tkanin ter sintetičnih vlaken in ne privablja le domačih strokovnjakov, temveč se zanj vse bolj zanimajo tudi poslovni krogi sošednjih držav.

Med 178 razstavljalci na sejmu »Moda 1970«, med kateri

mi so priznana in ugledna jugoslovanska podjetja z dolgoletno prakso, najdemo tudi mlade dolenske proizvajalce: Novoteks in Labod iz Novega mesta, Lisco in Jutranjko iz Sevnice, Trikon in Tekstilano iz Kočevja ter Beti in Komet iz Metlike.

Sejem na gospodarskem razstavišču, kakor tudi popoldansko modno revijo v festivalni dvorani, na kateri kažejo predvsem konfekcijske modele ter večerno revijo z učinkovitimi in izrazito modnimi krili, se spleča videti. Med vso pestrostjo modnih novosti je tudi razvajanemu okusu ustrezno, veliko prikazanih modelov pa je vseeno uporabnih v vsakdanjem življenju.

Naša dolenska podjetja so se od prvega do zadnjega zelo izkazala tako na sejmu kot na obeh modnih revijah. Očit-

no je, da dolenski tekstilci, trikotažerji in konfekcionarji stopajo povsem vstric z modo v svetu. Njihova iznajdljivost ter posluh za nove desene, kroje in dodatke je nagrajena s priznanjem gledalcev, obenem pa se jim še bolj na široko odpirajo vrata na ves jugoslovanski in svetovni trg.

Voznik Jože Pečjak je mrtev, od njegove alfe pa so ostale tele razbitine. (Foto: Slavko Dokl)

DANES:

- ☐ Kaj bo s klavnicami? str. 5
- ☐ Ne proti veri! str. 6
- ☐ K sosedu skozi ključavnico str. 8
- ☐ Do konca Azije in nazaj str. 9
- ☐ NajPOPit! str. 11
- ☐ Smučarski skoki v Sentjerneju str. 15
- ☐ Hvaležna ji bosta vse življenje str. 16
- ☐ Dolenjsko športno leto 1969 str. 24
- ☐ Ave, triumphator! str. 25
- ☐ Inteligentna tajnica str. 28
- in 57 malih oglasov!

Predsednika CK ZKS Franca Popita so 12. januarja na sestanku političnega aktivna občine Ribnice seznanili z gospodarskim in političnim položajem v občini. Nato je predsednik obiskal še podjetje INLES in Sodražico. (Foto: Mohar)

OD 15. JANUARJA
DO 25. JANUARJA

Sredi januarja prehodno izboljšanje z ohladitvijo. Nekako od 18. januarja dalje zopet nestalno s pogostnimi padavinami (po večini sneg) in pogostnimi temperaturnimi spremembami. Dr. V. M.

Odslej bodo lahko ameriški turisti obiskovali nekatera mesta v Sibiriji, med njimi Novosibirsk, Habarovsk, Bajkalsko jezero in ogromne hidrocentrale v Bratsku. V letalih bodo turistom stregle za le strežnice v kozarih nošah med drugim cocktaile »Ivan Grozni... CK Poljske Zdravne delavske partije se zna tradicionalno zabavati. Za novo leto je bil v poslopju CK v Varšavi ples v maskah... Indonezija nikakor ni revna država — za tiste, ki imajo oblast v rokah. In oblast ima armada. Generalni poročnik Sutono je predsednik petrolejskega podjetja, ki dobiva masne tantjeme od tujih družb. Toda Sutono je skromen mož, saj ima samo sto dolarjev mesečne plače. Kljub temu se ljudje dosti ne čudijo, kje je izviral 60.000 dolarjev za poroko svoje hčerke... V Saigonu po domače tmenujejo spodnji dom parlamenta »troški vrtece, zgornji dom pa »dom za onemoglega. Iz tega si je mogoče predstavljati, kako visoko ceni poprečni prebivalec Južnega Vietnama ta parlament... Izraelci so mojstri v kraji orožja. To so dokazali s petimi raketnimi topnjakami. Toda že leta 1948 so med izraelsko-arabsko vojno »potegnili Britance. Poslali so v Britanijo snemalno ekipo, ki je kupila štiri bombnike Bristol in en moskito — za snemanje. Nekega lepega jutra se je vseh pet letal dvignilo. Pristala so v Izraelu... Bralec »Komsomolskaja Pravda« Loginov je predlagal, da bi v Sovjetski zvezi prepovedali prodajo vodke. Priznava, da je prohibicija drugod po svetu propadla, toda to se je zgodilo zato, ker kapitalistični eksploatatorji niso zainteresirani, da bi delavci nehali piti. Najbrž tudi ni sovjetska država, ki od prodaje vodke pobira ogromne davke... Znanstveniki so ugotovili, da je v Morju tisti ne na Luni zlato. Vendar ni nevarnosti, da bi se tam pojavili zlatokopi v večjem številu, ker je zlato zelo malo, kakor pravijo v Houstonu...

Kislo zelje za devize?

Včasih smo uvažali predvsem stroje, zdaj pa tudi blago, ki bi ga lahko pridelali naši kmetovalci — Ali slabo gospodarimo, ali pa odločajo ljudje, ki ne upoštevajo gospodarstva?

Kislo zelje s kranjsko klobaso! Tako smo včasih naročali v domačih gostilnah. Zdaj pa so se nam s kislim zeljem skisale tudi cene — zelja in klobase. Odkupne cene prasičev so se začele zniževati že proti koncu lanskega leta. Na blagovni borzi v Novem Sadu so v 14 dneh znižali ponudbe za kilogram žive teže za okrog 50 par. Klobase pa bodo še precej časa po stari ceni. A cena zelja raste in bo verjetno rastle do prihodnjega pridelka. Domačega namreč nimamo dovolj, uvoženo pa gotovo ne bo cenejše kot je zdaj.

■ Zakaj nimamo dovolj domačega zelja? Ali ga naši

kmetovalci ne znajo pridelati tako kot pred leti ali v najtežjih letih takoj po zadnji vojni ali je poraba močno porasla?

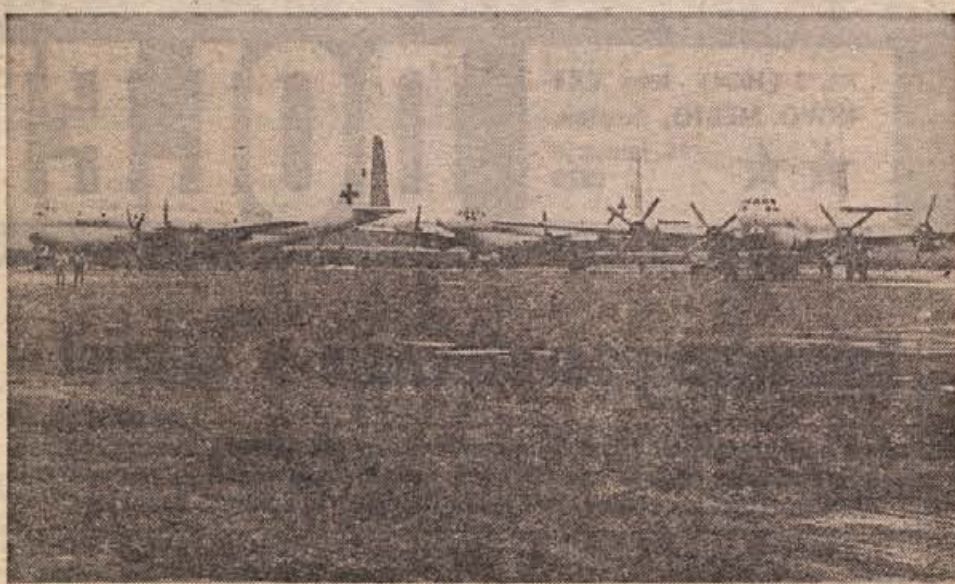
Brez cenene kranjske klobase in drugega mesa tudi zelja ne porabimo veliko več kot včasih. Torej ga pridelujemo manj. A zakaj? Odgovor dobimo pri pridelovalcih.

V okolici Varaždina prideluje zelje veliko kmetov. Zadnjo jesen so ga prodajali Mariboru na drobno po en dinar kilogram. Kdor je hotel priti po sveže zelje k njim na dom, ga je lahko dobil po 40 par. Kmetijske organizacije so ga namreč odkupovale le po 30 par. Za tako ceno pa ga niso hoteli dati. Zato so mnogi omejili pridelovanje.

■ Z enakimi stroški kot v varaždinski okolici bi zelje gotovo lahko pridelali tudi na Ptujskem polju in v Pomurju in v nekaterih drugih krajih Slovenije. Zelja pa niso posadili, ker spomladi niso vedeli, če ga bodo jeseni lahko prodali. Za živinsko krmno pa se ga ne splača pridelovati. Zato zdaj ni dovolj zelja in ne zato, ker ga naši kmetovalci ne bi znali pridelati.

Našim trgovcem pa ni treba razmišljati o pridelovanju zelja. Če ne bo dovolj domačega, ga bodo uvozili. Cena ni pomembna. Če bo drago, ga bodo prodali manj, a z večjim zaslužkom.

Pridelovalci zelja se morajo znajti sami. Včasih se tudi znajdejo. Od trgovcev so se naučili trgovati, ne le pridelovati. V Futogi pri Novem Sadu, kjer so nekatera leta zasebniki posadili tudi 2000 ha zelja, so pred tremi leti prodajali sveže zelje po 8 do 10 par kilogram, na tržnici v mestu pa na drobno po 15 par. Zdaj jim plačujejo trgovci na domu 55 par, za kislo zelje pa 1,20 din. Zelja je namreč premalo in njihovo

LETALA ČAKAJO — »Stratocruiserji«, stara tovorna letala mednarodnega odbora Rdečega križa, do vrha natovornjena z zdravili in hrano, čakajo na letališču v Cotonouju v Dahomeju, da bi lahko pripeljala rešilni tovar v Biafro, ki je v razsulu. Hotela so pristati na letališču Uli v Biafri, toda tam so divjali boji. Zdaj čakajo na sporočilo, da je bafriški odpor pojenjal in da lahko odletijo in rešijo življenje vsaj nekaterim.

je še vedno cenejše kot uvoženo.

■ Tako se v našem kmetijstvu igramo slepe miši. Pa tudi v preskrbi prebivalstva. Za zelje in druge povrtnine ni zaimenjen cen. Spomladi nihče ne zna svetovati kmetovalcem, kaj naj pridelujejo — razen nekaterih izjem. Kmetovalci ne vedo, kakšne bodo cene ob prodaji pridelka. Vse je tako nejasno kot vreme, ki ga ne more noben vremenoslovec natančno napovedati naprej za vse leto. Račune za tako gospodarjenje pa plačujejo tudi porabniki živil. Trgovina nikoli! Nobeno trgovsko podjetje še ni propadlo zaradi pomanjkanja blaga, če ni bilo v njem raznih zlorab.

Ne uvažamo pa le zelja — tudi čebulo in marsikaj drugega, kar bi lahko pridelali sami in prodajali po nižji ceni kot uvoženo blago. Toda naše ocene so tombovske kar te: včasih dobijo, večkrat pa zgubijo. Vsi kmetovalci pa ne vedo ali tudi ne morejo igrati na srečo. Njihovo življenje ne more biti odvisno le od sreče; svoje dohodke si želijo ustvariti s poštenim, čeprav trdim delom.

JOZE PETEK

tedenski zunanjepolitični pregled

Vsa znamenja kažejo, da je pogumne in strašno preizkušeno ljudstvo Biafre po dveh letih in pol nadčloveškega odpora in nečloveškega stradanja izgubilo boj za svojo neodvisnost. Biafrski voditelj polkovnik Ojukwu je sredi razsula odletel iz dežele. Dejal je, da ga bodo nekateri morda imeli za dezertarja, da pa on ne zapušča svojega ljudstva. »Vrnili se bom,« je dejal.

V Biafri vlada popolna zmeda. Po silnem topniškem obstreljevanju, na katerega lačni in raztrgani biafrski vojaki niso imeli s čim odgovorjati, se je »fronta« zlomila. Zadnje večje mesto Overi je padlo, osvojeno pa je bilo menda tudi letališče Uli, edina večja zveza med Biafro in zunanjim svetom. Po nekaterih poročilih so zbežali vsi predstavniki mednarodne pomoči. Ostali so baje štirje zdravniki, ki niso hoteli zapustiti ranjenec in umirajočih: trije Francozi in en Jugoslovčan. Kolone prestrašenega prebivalstva bežijo v grozi, ker so ljudje prepričani, da se bodo zvezne nigerijske čete masčevale. Toda bežati ni več kam.

Veliko vprašanje je, ali se je s tem končala glavna tragedija biafrskega ljudstva. Računajo, da je med državljansko vojno pomrlo za takoto in boleznimi en milijon ljudi, medtem ko jih je po drugih ocenah umrlo kar dva milijona. Ze ta »negotovost«, ki jo je mogoče izmeriti z milijon človeških bitij, je pošastna. Vojna je tudi pobrala štirideset odstotkov mladega rodu v Biafri.

Zdaj bodo po vsem svetu pisarili o vzrokih državljanske vojne in poskušali ugotoviti, kdo jo je zakrivil. Zmagovita stran — in zmagovalec po navadi pišejo zgodovine, kakor je dejal neki zgodovinar — bodo valili vso krivdo na polkovnika Ojukwuja in njegove sodelavce. Ni dvoma, da so usodno napako ali napake zagrešili Nigertjci sami, ker se niso znali sporazumeti in brez orožja izgladiti svoje spore. S tem so omogočili tujim silam, da so se vmešale zaradi svojih »interesov« in še poslabšale položaj.

ATENE — Na Cipru so razglasili izjemno stanje. Politični prisiljuje hiše v mestih in vaseh in išče skrito orožje in strelivo.

OVIEDO — V španski ookrini Asturiji se vedno stavlja 25.000 rudarjev kljub pozivom vlade in grožnjam delodajalcev, da bodo zavrli rudnike in odpustili stavkajoče.

WASHINGTON — Ameriški obrambi »Minister Melvin Laird« napovedal možnost protivodne novih strateških bombnikov in več strateških letalov »naraščajoče ofenzivne nevarnosti« Sovjetske zveze.

Tako je bilo v Kongu, tako je bilo drugod, kjer so lahko tuji ribarili v kalnem. V Nigeriji in v njeni državljanski vojni sta bili predvsem zapleteni dve državi: Velika Britanija, nekdanja gospodarica v Nigeriji, ki je hotela ohraniti svoje interese — predvsem petrolejske, in Sovjetska zveza, ki si je hotela okrepiti svoj položaj v tej afriški deželi. Obe sta izdatno podpirali zvezno vlado v Lagosu z lahkimi

Konec Biafre

in težkim orožjem, brez katerega državljanska vojna sploh ne bi mogla tako dolgo trajati.

Zdaj je najnujnejše, da tisti, ki bi lahko pomagali ali so hoteli pomagati Biafri prej, storijo vse, da se ne bo zmagovalec znesel nad zdesetkanem ljudstvom Biafre in da bo vsaj zdaj začela z vso nalogo pritekati pomoč v hrani, obleki in zdravilih.

»Bogate nas, arabski prijatelji. V vaše dobro in v dobro vaših prijateljev vas pozivamo, da se o nečem sporazumete. Naj bo vaš sporazum minimalen ali maksimalen. Ni pomembno, o čem se boste sporazumeli, toda sporazumite se o nečem.«

Tako je govoril sovjetski premier Kosigin v Moskvi iraškemu ministru za notranje zadeve generalu Mahadi Amašu, kakor piše glavni urednik »Al Ahrama« Hejkal Kosigin je mislil predvsem na zadnji arabski »vrh« v Rahu, s katerega so se najvišji predstavniki arabskih držav ponovno razšli ne samo brez sporazuma, ampak celo sprti. To priznanje je vsekakor ena izmed »senzacij« preteklega tedna na Srednjem vzhodu. Toda maroški »Opinion« je poskrbel še za eno zanimivo novico. Ta list piše, da je predsednik Naser v razgovoru z delegacijo palestinske osvobodilne organizacije, ki jo je vodil Jaser Arafat, dejal, da je še vedno mnenja, da bi nas politična rešitev na Srednjem vzhodu rešila neslutene katastrofe. Opozoril je člane delegacije, da je Izrael močnejši predvsem v zraku, toda ne zaradi letal, ampak zaradi pilotov. Pet let bodo potrebovali arabski piloti, da bi bili kos izraelskim. »Toda Izrael v tem času ne bo sedel križem rok,« je dejal Naser.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

■ **I. SEJA REPUBLISKE KONFERENCE ZKS** — Prejšnji teden, v četrtek in petek, je bila I. seja republiške konference ZK Slovenije, na kateri so sprejeli resolucijo o aktualnih vprašanjih političnega in družbenoekonomskega razvoja na Slovenskem. Uvodoma je o tem govoril sekretar sekretariata CK ZKS ing. Andrej Marinc, v obsežni razpravi pa je sodeloval tudi član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Edvard Kardelj. V ospredju so bila poglobljena vprašanja idejnopolitičnih spopadov samoupravnih sil z birokratsko etatističnimi, tehnokratskimi, nacionalističnimi, klerikalnimi in podobnimi silami, ki nasprotujejo samoupravnemu razvoju naše družbe. V zvezi s tem so na seji obravnavali zelo številna vprašanja, zlasti pa razvoj političnega sistema, vlogo ZK socialno neenakost, položaj in možnosti Slovenije v Jugoslaviji in svetu, pomen znanja oziroma znanosti, o klerikalizmu ipd.

■ **OD 1000 NA 3000 DOLARJEV NARODNEGA DOHODKA** — Predsednik republiškega izvršnega sveta Slovenije Stane Kavčič je v svoji razpravi na I. seji republiške konference ZKS med drugim poudaril, da bi v Sloveniji lahko v prihodnjih 15 letih povečali naš družbeni proizvod od sedanjih 1000 na 3000 dolarjev in zmanjšali delež kmečkega prebivalstva na 15 do 10 odstotkov vsega slovenskega prebivalstva. Dosegli bi torej industrijsko razvitost in standard, kot ju imata sedaj Švica in Švedska. V ta namen bi bilo treba ohraniti do sedanjih ali celo nekoliko manjši tempo rasti. Zavzeto bi morali raz-

vijati samoupravljanje, izpopolnjevati gospodarski sistem v duhu reforme ter mnogo bolj uveljaviti ustvarjalno osebnost proizvajalca, toda brez ognja in meča zoper poslovnost nasploh, ki je še premalo razvita, temveč samo tam in tedaj, kadar pod plaščem poslovnosti poskuša šarlatanstvo ali skleroza posameznikov birokratsko pritiskati delavce k tlom in biti z besedami

Poglavitna vozlišča političnih spopadov

za samoupravljanje, v dejanjih pa proti njemu.

■ **PRIZNANJA USPEŠNIM GOSPODARSTVENIKOM** — Slovenska gospodarska zbornica je prejšnji teden že drugo leto zapored slovesno podelila nagrade Borisa Kraigherja petim najuspešnejšim gospodarstvenikom za izjemne dosežke trajnejšega pomena pri organizaciji in vodenju podjetij. Ta visoka priznanja so prejeli direktor konfekcije »Lisca« Vinko Božič, direktor ravske železarne Gregor Klančnik, glavni direktor »Preharna« iz Ljubljane Franc Nebec, glavni direktor Luke Koper Danilo Petrinja in profesor ter prodekan ekonomske fakultete v Ljubljani dr. Ivan Turk.

■ **PREDLOG: 27. JUNIJ — PRAZNIK SAMOUPRAVNE SKUPNOSTI** — Na šesti seji zvezne konference SZDL Jugoslavije je dr.

Svetozar Polić iz Kopra predlagal, naj zvezna konferenca SZDL predlaga zvezni skupščini, da bi 27. junij razglasila za praznik samouprave skupnosti jugoslovanskih narodov, ker se je tega dne 1950. leta v praksi začelo uresničevati samoupravljanje. Hkrati je dr. Polić predlagal, naj bi uvedli red kot priznanje za razvoj samoupravljanja in da naj bi na kongresu samoupravljalcev, ki ga pripravljajo, izrekli priznanje tovarišu Titu kot predstavniku, začetniku in ustvarjalcu samoupravljanja.

■ **SEJEM »MODA 1970«** — V petek so na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprli XV. sejem konfekcije, modnih tkanin, pletenin, usnja ter drugih modnih izdelkov. Sejma se udeležuje 178 razstavljavcev, za mnoge pa je zmanjkalo prostora.

■ **DAVČNE NAPOVEDI DO KONCA JANUARJA** — Do 31. januarja poteče rok za prijavo dohodka. Davek od čistega dohodka plačujejo vsi, ki so dosegli v lanskem letu več kot 20.000 din čistega dohodka. Olajšave so deležni tisti, ki vzdržujejo družinske člane. Za vsakega vzdrževanega družinskega člana se namreč poveča neobdavčena osnova za 5000 din.

■ **VOLKSWAGNI TUDI ZA DINARJE** — Po novem letu je moč kupiti avtomobile znamke Volkswagen tudi za dinarje. Sarajevski UNIS je namreč sklenil pogodbo o kooperaciji in zastopstvu podjetja Volkswagen. Avtomobil s 1200 kubiki stane v nadrobni prodaji 26.680 din, s 1300 kubiki pa 29.270 din.

Vedno več svobodnih cen

Z reformo je v govedarstvu nastopil neenak razvoj. Ponekod je bila proizvodnja hitrejša, drugod počasnejša. V razdobju po reformi smo začeli s preustrojevanjem proizvodnje, zboljšanjem kvalitete izdelkov in zagotovili smo izredno dobro preskrbljenost domačega tržišča.

Tudi cene že skoraj svobodno oblikujemo na področju kmetijstva, v gradbeništvu, gozdarstvu in gostinstvu, v industriji za okrog 60 odst. proizvodov, v trgovini na drobno za približno 70 odst., v trgovini na debelo pa za okrog 60 odst. proizvodov. Tudi v prometu že prevladuje pretežno svobodno oblikovanje cen.

S temi novostmi v cenah je omogočen hitrejši razvoj nekaterih gospodarskih dejavnosti, ki so prej občutno zaostajale za družbenimi potrebami.

Obstajajo možnosti za nadaljnje močnejše povezovanje v gospodarstvu. Spremembe v odnosih cen so ugodno delovale na razvoj gospodarstva, na hitrejšo proizvodnjo in širše vključevanje našega gospodarstva v mednarodno delitev dela.

V tej politiki cen so imele veliko vlogo delovne organizacije. To se kaže v večjem sporazumevanju gospodarskih organizacij med seboj in vseh področjih odločanja.

Z novim zunanje-gospodarskim režimom v 1967 je velik del naših proizvajalcev našel na domačo in tujo konkurenco. To nam je pomagalo ugotoviti, katera področja zaostajajo, kakšni so stroški, organizacija in akumulativnost.

Vse to je privedlo do razlikovanja znotraj gospodarstva, toda ne samo v kakovostnih prvinah gospodarstva, temveč tudi v celotnem gospodarskem sistemu.

Od začetka reforme do polovice leta 1968 je značilen zelo blag porast v gospodarstvu v celoti, pa tudi zelo blago zvišanje cen, posebno na področjih, ki so bila v večji meri pod vplivom tuje konkurence. Zvišanje cen v proizvodnji je bilo v mejah cen v razvitih evropskih državah.

To so značilnosti na tržišču in na področju cen.

Družbeni pomen osebnega dela

Zaradi posameznih špekulantov v obrti in gostinstvu ne smemo metati blaga na ugled in pomen celotnega zasebnega sektorja!

Kako urejati osebno delo?

V mnogih uradnih dokumentih, pa tudi v smernicah ZKJ, so že poudarjali pomen osebnega dela v našem gospodarskem razvoju. V nekaterih občinah pa so ravnali prav narobe: celo prekinili so vsako sodelovanje z obrtniki in z drugimi »privatniki«. Pobuda za tak odnos je pogosto prihajala s strani političnih oblasti, kar je zavrglo povezovanje osebnega in združenega dela.

Tak odnos opravičujejo negativni pojavi na področju osebnega dela. Večji del 150.000 obrtnih delavcev je malih obrtnikov z nizkimi dohodki. Samo okrog 1.000 oseb, ki se privatno ukvarjajo z gostinstvom, obrtništvom in s prometom — od skupno 360.000 zaposlenih na tem področju — je bilo osumljenih nezakonitega pridobivanja dohodka. Zato so netočne trditve, da je to področje izvor »široke kapitalizacije«, ker poznamo slabe pojave tako na področju osebnega kot združenega dela. Za družbeno politiko pa so take razmere bistvene.

Rekord z oglasi v »Ličkih novinah«

Tudi tokrat je za 29. november lokalni časnik »LIČKE NOVINE« glede števila oglašnih strani dosegel rekord med vsemi lokalnimi in pokrajinskimi glasili v državi: objavil je 75 strani čestitk iz različnih krajev skoraj vseh naših republik.

Selekcije - tribuna občanov in delovnih ljudi

Metode dela so eden izmed bistvenih pogojev za uspešnost organizacij Socialistične zveze. S sodobnimi prijemi mora SZDL, ta naša najširša družbena tribuna občanov, učinkovito posodobiti svoje delo, so ugotovili na posvetu, ki ga je sklical izvršni odbor republiške konference SZDL s predstavniki občinskih konferenc SZDL konec decembra v Ljubljani.

Ena izmed osnovnih oblik delovanja SZDL so sekcije, ki niso podrejene, kot se poudarili na posvetu, nobenemu organu SZDL: so predvsem tribuna občanov in vseh delovnih ljudi. Tu naj se razvija in usmerja druž-

Nekateri mislijo, da je treba to področje urejati enako za vso državo, ker »nekaj več ali manj zasebnih delavcev, postelj ali ton nosilnosti tovarnjakov lahko ogrozi naš enoten ekonomski sistem«. Nasprotno temu je mnenje, da je dobra in upravičena vsaka politika, ki jo vodijo občine na področju osebnega dela.

Taka mnenja so privedla do »lova« na pritegovanje obrtnikov, prevoznikov, gostincev in podjetij skupin državljanov, ker so jim ponekod nudili ugodne davčne obveznosti in druge prednosti. Podcenjujejo in zanikajo pa sodelovanje med občinami na širših področjih.

V nekaterih občinah prevladuje prepričanje, da je osebno delo »bolj koristno za občino«, ker ostaja ves davek v občinski blagajni, medtem ko dajatve podjetij »delijo« višjim oblastem. Takšni pojavi malolastniškega idealizma so v predelih s tradicionalno razvitim obrtništvom, kjer obstajajo iluzije o ize- nacevanju osebnega in združenega dela v obrtništvu, ker je osebno delo ceneje in »bolj koristno« za družbo.

Svojevrsen birokratizem na nekaterih področjih se kaže tudi v mnenju, da delavci ni mogoče zaščititi pred izkoriščanjem privatnikov in edini izhod vidijo v omejevanju osebnega dela z administrativnimi sredstvi.

Taki in podobni pogledi na razvoj, mesto in vlogo oseb-

nega dela v celotnem gospodarskem razvoju pa so v nasprotju z idejami ter družbenimi in političnimi spoznanji, do katerih prihajamo v naši socialistični praksi. O tem kaj več prihodnjik.

Mišljenja in opredelitve

Zaradi tega je v politiki do osebnega dela veliko idejnih opredelitev, mišljenj, zagat in nesporazumov. To so predvsem birokratska mnenja, ki vidijo izvor vseh slabih pojavov na področju osebnega dela, ker so privatniki »ostanek

USODA 133 KLAVNIC V SLOVENIJI

Nehigienske klavnice

Potreben ali odvečen strah pred vprašanjem, kaj bo »s preskrbo svežega mesa, če nam vzamejo domačo klavnico?« - Vse mesarije oz. klavnice že dolgo poznajo pravilnik o higienskih tehničnih pogojih za obratovanje klavnic, pa se zanj niso kaj prida zmenile - V Sloveniji bodo zaprli 100 klavnic

Marsikateri kraj je prese- netila novica, da bodo ostali brez klavnice. Glede tega je bilo v republiški skupščini že sprovedeno poslansko vprašanje, republiški sekretariat za gospodarstvo pa je sestavil podrobnejšo informacijo, kako je s klavnicami v Sloveniji.

Po tej informaciji lahko razdelimo klavnice v tri vrste. V prvi jih je 11, ki so sodobno urejene in ustrezajo predpisom. V drugi so starejše klavnice, ki sicer ne ustrezajo vsem predpisom. Takih klavnic je 22 in bodo v začetku letošnjega leta ugotovljene pomanjkljivosti v njih že odpravili. V tretji vrsti pa je kar sto klavnic, od tega jih je v upravljanju gospodarskih organizacij 63, v zasebni lasti pa 37. Te pa so take, da ne ustrezajo niti minimalnim higienskimi in tehničnim pogojem in jih je treba zapreti.

V nekaterih občinah pa skušajo prepričati zapiranje takih klavnic in varujejo monopolizem domačih klavnic. Res je, da industrijske klavnice še niso povsod organizirale preskrbe potrošnikov v oddaljenih krajih in bodo zato nastale težave v preskrbi s mesom. Ponekod pa se klavnice branijo zapreti, češ kam bodo pa šli mesarji, ki so sedaj v njih zaposleni. Ko so v pristojnem odboru republiškega zbora razpravljali o tem, so ugotovili, da manjka sekačev in drugih kvalificiranih delavcev za predelavo in prodajo svežega mesa in morajo nekatera večja podjetja najemati delovno silo še iz drugih republik. Dela torej ne manjka, le preseliti bi se bilo treba.

Največja težava je seveda v tem, ker preskrba zdaj takoj ne bi bila zagotovljena. Toda dosti pametneje in ceneje je urediti sodobno prodajalno mesa in kupiti tovarnjake — hladilnice kot pa graditi nove klavnice. Teh pa je po ugotovitvah republiškega sekretariata za gospodarstvo že sedaj preveč. Gradili so jih namreč načrtno in ne glede na surovinsko bazo in še kar naprej investirajo tako, da bodo te sodobno urejene klavnice v bližnji prihodnosti tudi če pokrijejo vse potrebe v oddaljenih krajih, izkoriščene komaj tretjino.

razrednih odnosov, ki jih je treba zatirati z vsemi sredstvi.

Po drugih, nenačelnih mnenjih, socialistični odnosi avtomatično nastopajo v trgovini in bo zaradi ekonomskih zakonov osebno delo avtomatično prešlo v združeno. Nekateri celo trdijo, da je treba osebno delo uvesti tudi v industrijo, ker bo z razvojem tudi tu osebno delo postalo družbeno.

Nekateri menijo, da je osebno delo »nujno zlo«, ki ga moramo trpeti še nekaj časa, da je treba preprečevati zaposlovanje na tem področju in ga z vsemi sredstvi omejevali.

A. B.

Posebno priznanje tovarišu Titu

Zvezna konferenca Socialistične zveze je sklenila poslati bližnjemu kongresu samoupravljalcev predlog, naj izrečejo na kongresu predsedniku Titu posebno priznanje kot začetniku in uresničevalcu samoupravljanja v Jugoslaviji.

Na zadnji seji zvezne konference SZDL so prejšnji teden razpravljali tudi o predlogu, da bi proglasili 27. junij za praznik v spomin na dan, ko je bil sprejet zakon o delavskih svetih. V pretres so vzeli tudi predlog o ustanovitvi odlikovanja za zasluge pri samoupravljanju. Do obeh predlogov bosta predsedstvo in izvršni odbor zvezne konference zavzela dokončno stališče potem, ko se bosta glede tega posvetovala z različnimi činitelji. Na prihodnji seji zvezne konference bodo nato o obeh predlogih dokončno razpravljali.

Pomoč tudi Ljudski tehnik

Na predlog poslanca Ivana Krefta so v razpravi ob sprejemanju republiškega proračuna za 1970 sprejeli tudi dodatni predlog, da se iz doslej nerazporejenih proračunskih sredstev namenijo 200 tisoč dinarjev (novih) za dejavnost Ljudske tehnike. Tako bo tudi ta pomembna organizacija poslej deležna pomoči družbe za svoje koristno delovanje.

Za kulturne dejavnosti: 17% več kot lani

Republiški proračun bo namenil letos za kulturne dejavnosti v SRS 37,3 milijona din (lani: 31,8 milijona din), kar predstavlja povečanje za 17 odstotkov. Za 22 odst. naj bi se povečala tudi sredstva za sklade, namenjene kulturi, zlasti skladu za pospeševanje kulturnih dejavnosti. Glede na podražitve in nujne popravke osebnih dohodkov delavcev v kulturi pa po mnenju mnogih teh 17 odstotkov ne predstavlja rešitve za odpravo zaostajanja kulture za drugimi področji.

V. J.

Kmetijski nasveti

Skrb za stroje

Brez kmetijskih strojev in naprav si ni mogoče več predstavljati kmetijstva. Toda ti stroji imajo posebnost: delajo le nekaj časa, mogoče le nekaj dni na leto, sicer pa morajo pod skednjem ali celo začasno na prostem čakati, kdaj pride njih čas. Tam so izpostavljeni vlagi, toploti in mrazu, ki pomagajo največji sovražnici nežlahtnih kovin — rji.

Zaradi tega je zaščita kmetijskih strojev še posebno pomembna. Delati v vodi in blatu, potem pa ostati nezavarovan in neočiščen, to je najmanj, kar smemo narediti kmetovemu pomočniku, pa naj gre za plug ali za traktor.

Nesnago lahko očistimo s pomočjo vode in žične krtače ali s pomočjo kemičnih pripravkov, kot je na primer tako imenovana emulzija D, ki je zelo primerna za čiščenje. Po njeni uporabi stroj operemo z vodo in osušimo. V trgovini so na voljo še nekatere druge snovi, katerih osnova je pralno sredstvo.

Za čiščenje in odstranjevanje rje je dobro uporabljiv aktiv in G. Ko očistimo z njim, je treba nanesti še zaščitni premaz — antikorozina, da se rja znova ne pojavi. Tudi za izpiranje notranjosti motorjev so posebni pripravki, kot npr. bipraol.

Poznamo vrsto snovi za zunanjo zaščito, ki imajo skupno ime tektani. Seveda je treba poprej dobro odstraniti umazanijo. Dober premaz je tudi cinkolit, razen njega pa še konzervan. Koliko posamezne snovi potrebujemo za zaščito stroja, je seveda odvisno od velikosti stroja, od časa zaščite ter od drugih zahtev. Pogosto je treba zavarovati tudi notranje dele, za kar so uporabna kemična sredstva z imenom hiprotekt ali protektol.

Zaščita zahteva delo in dodatne stroške, ki pa se dobro obrestujejo. Skrb podaljša življenjsko dobo stroja, s tem pa prihrani denar, kar je v kmetijstvu posebnega pomena. Vedeti je namreč treba, da stroji resda olajšajo delo, povzročijo pa tudi dodatne stroške, ki jih je treba plačati iz pridelka.

Inž. M. L.

— Ti, tole je pa lepo! Hm... toda kaj pa kaže grafikon?
— Naraščanje življenjskih stroškov!

(Karikatura iz JEZA)

MED KLADIVOM IN NAKOVALOM

CARINSKA SLUŽBA -
TOKRAT S PLATI, KI
JO MANJ POZNA MO

Le malo nas je Jugoslovancev, ki ne bi vsaj enkrat na leto šli čez mejo v sosednjo deželo. Vsakokrat se srečamo tudi s carinskimi delavci, ki so do nas prijazni, večkrat pa so po svoje nasajeni. Da je tako, so nemalokdaj upravičeni vzroki. Večkrat o teh ljudeh, ki jih obsojamo, ne vemo veliko. Če bi jih bolje poznali, bi lažje razumeli njihovo obnašanje. Toda — tudi cariniki so ljudje. Srečujejo se z najrazličnejšimi ljudskimi značajmi in nehoti zamenjajo poštenega človeka za nepridiprava in mu dodobra pretipajo obisti. Ker imajo toliko opravkov z ljudmi, so tudi pod stalno kritično lupo, skozi katero družba opazuje vsako njihovo početje.

Ce bi bila carinska služba bolj samostojna in se v njej ne bi čutil več močan državni, že precej zastarel sistem, bi se lahko bolj prilagodila splošnemu družbenemu razvoju. Zdaj pa je nemalokdaj razpeta med zahtevami državljanov in administracijo. Ljudje v tej službi se počutijo, kot da bi bili med kladivom in nakovalom. Carinska služba ni priljubljena, ker je to že v naravi njenega dela. Pogostne so pritožbe na njen račun, čeprav bi morale večkrat iti tudi na rovaš slabe dokumentacije, slabemu delu špedicij, nezadostnemu poznavanju predpisov ipd.

Nova carinska služba je bila ustanovljena 30. decembra 1944. Lani, ob 25-letnici, so prvič praznovali dan carinikov. Od tistega dne, ko je Nacionalni komite narodne osvoboditve Jugoslavije izdal odlok o ustanovitvi in organizaciji carinske službe, pa do današnjih dni je šla skozi mnoge preizkušnje. V začetku sploh ni bilo carinskih predpisov, saj so do 1948 uporabljali stari carinski zakon, za katerega so menili da ni v nasprotju s pridobitvami revolucije. Predvojni zakon o splošni carinski tarifi pa je veljal celo do 1952. V prvem povojnem obdobju carina ni imela posebne vloge in se je v glavnem omejevala bolj na posamezne primere; bila je več ali manj uravnavalec cen in je pobirala razlike v cenah na zunanem in domačem trgu.

Leto 1961 pa pomeni zamelek sodobne carinske službe in njene ekonomske vloge. Tedaj dobijo prvo začasno splošno carinsko tarifo. Služba je dobila povsem ekonomski pomen, čeprav ne čez noč in ne brez težav.

25 let ...

Pred leti je prišlo do novega carinskega sistema. Pojela zanj je ustvarila gospodarska reforma, uveljavitev

tržnega gospodarstva, vključitev v mednarodno delitev dela in pridruženost članstvo v GATT. V tem času smo dobili tudi prvi zakon o carinski tarifi.

Ce carina še vedno nima tistega pomena, kot ji ga je namenila gospodarska reforma, so vzroki v splošnih težavah, s katerimi se srečuje v poteku uresničevanja ciljev reforme. Te težave niso nobena posebnost carinske službe in carinskih predpisov. Najbrž tudi ni povsem uresničena posebna vloga carine, ki naj bi v skladu s smernicami reforme naše gospodarstvo bolj izpostavila tuji konkurenci, ga spodbujala k večji poslovnosti in produktivnosti.

V okviru prizadevanj za uresničevanje gospodarske reforme si mora carina prizadevati, da postane orodje zunanje trgovine, cen na notranjem trgu, domače proizvodnje, plačilne bilance, razdelitve dohodka, produktivnosti dela itd. Vsekakor zajema cel sklop nalog, ki niso tako enostavne in tudi ne preveč lahko izvedljive. V bodoče bodo morale carinske obremenitve postati dejavnik ekonomske politike, ne pa pretežno sredstvo za polnjenje državne blagajne.

Carina mora biti vključena v dolgoročno politiko razvoja, ne samo v razpon mno-

gih in različnih trenutnih potreb panog, posameznih tovarn, pokrajin itd. Biti mora bolj kot doslej eno izmed sredstev za razbijanje proizvodnih, trgovskih in podobnih monopolov. Omogočiti mora, da bodo nižji stroški proizvodnje v tujini stalno pritiskali na strošek enakega blaga pri nas. Delovne organizacije in ekonomika kot celota morata stalno siliti k raziskovanju svetovnega tržišča, na iskanje proizvodnih prednosti, na načrtno usmeritev proizvodnje, na velike količine različnih proizvodov itd.

Seveda vse to ni odvisno samo od carinske službe, saj vemo, da je ta bolj ali manj izvrševalka predpisov in politike, ki jo zahtejajo drugi.

Carina ne more sama, lahko pa poslanci

V naši carinski službi se je že precej spremenilo, na primer: v Carinarnici Ljubljana stranke več ne hodijo od vrat do vrat, temveč lahko opravijo vse v enem prostoru, to je od sprejema dokumentov do blagajne. Njihovo delo je bolj strokovno in kvalificirano. Organizirali so tudi posebne tečaje za špediterje in ljudi, ki se v delovnih organizacijah ukvarjajo z uvozno-izvoznimi opravili. Lahko bi navedli več primerov, ko je skušala carinarnica v sodelovanju s prizadetimi delovnimi organizacijami že vnaprej preprečiti razne nesporazume, zastoje ipd. Uvedli so tudi sistem skladiščenja neocarinskega blaga v skladiščih uvoznikov. S tem so prihranili veliki stroški skladiščenja.

Ceprav so carinski delavci pokazali veliko dobre volje, mnogi še vedno niso povsem zadovoljni z njihovim delom. Pogosto je vzrok za negodovanje v napakah nekaterih carinikov, nemalokrat pa so vzroki tudi v dokaženih togih predpisih, ki jih carinska služba ne more sama spremeniti. Delovne organizacije, namesto da se neupravičeno jezijo na carinike, naj uberejo drugo možno pot, naj na primer prek poslancev skušajo spremeniti predpise, za katere menijo, da so nevezdrž.

ni. Neredko so krive tudi same delovne organizacije, ker si ne preskrbijo potrebnih dokumentov o pravem času in prihajajo pred carinike z neustreznimi deklaracijami, precej pa je tudi poskusov izigravanja predpisov ipd.

V korak z znanstvenim napredkom

Marsikdo še ne ve, da je carinska služba storila veliko za modernizacijo svojega dela. V Ljubljani deluje že šest let carinski laboratorij, ki ima čedalje večji pomen. Pomembno ni samo to, da so sedaj bolj opremljeni za odkrivanje carinskih prekrškov, ampak da so bolj usposobljeni za pomoč gospodarstvu. Carinski laboratorij se vse bolj spreminja v tehnični servis, ki nudi usluge gospodarskim organizacijam, kadar ne vedo, kako je treba posamezne vrste blaga uvrstiti. Tega v sodobnem času ni mogoče več delati na oko. Število analiz, opravljenih v tem laboratoriju, ki dela za območje Slovenije (razen za Maribor), se je od ustanovitve leta 1965 pa do danes povečalo od 536 na 2.254, vrednost raziskane blaga pa od 15 milijonov Ndin na 57 milijonov. V teh analizah so vključene tako kemijsko-tehnične preiskave kot tudi študij blaga po carinski tarifi. S pomočjo laboratorija je bil odkrit že marsikateri poskus izigravanja predpisov na škodo vsega gospodarstva.

Carinska služba je močno napredovala tudi po številu strokovnjakov za posamezna področja dela. Medtem ko je bilo leta 1964 v ljubljanski carinarnici samo 10 ljudi z visoko in 8 ljudi z višjo izobrazbo, jih je sedaj že 28 z visoko in 22 z višjo izobrazbo. Carinarnica zaposluje še 6 pravnikov, 9 ekonomistov, 4 tehnologe, 4 kemike in 5 drugih strokovnjakov. Zanimivi so tudi podatki za vso Jugoslavijo. Medtem ko je bilo v vsej carinski službi na območju Jugoslavije leta 1961 samo 120 ljudi z visoko izobrazbo, 16 ljudi z višjo izobrazbo in 617 ljudi s srednjo izobrazbo, je bilo ob koncu lanskega leta že 251 ljudi z visoko, 412 z višjo in 890 s srednjo izobrazbo. Se je število ljudi z nižjo izo-

brazbo med leti 1961—1968 zmanjšalo od 922 na 512. To je nedvomno velik uspeh, ki ga ne gre podcenjevati, čeprav je vsem znano, da glede na obseg dela strokovnih ljudi še vedno manjka. Ljudje so preobremenjeni, preutrujeni in povrh vsega še slabo plačani. Zavoljo tega trpi kvaliteta dela, zvezna blagajna in še marsikaj. Takšno stanje bo, če se ne bo kmalu uredilo, rodilo nepopravljivo škodo. Ze sedaj ugotavljajo, da se povečuje obseg korupcije, podkupovanja itd.

Carinik — „deklica za vse“

V stari Jugoslaviji je štela carinska služba 2.800 ljudi, čeprav je takrat opravljala nadzor še posebna finančna straža. Leta se je ukvarjala tudi z bojem proti tihotapstvu. Kljub zelo povečanemu obsegu opravil, je carinska služba lani zaposlovala vsega le 2.072 carinikov. Ob tem je treba upoštevati, da ni posebne finančne straže in službe za boj proti tihotapstvu, temveč da se morajo ti ljudje ukvarjati tudi s tem. Tako so cariniki še pomožni devizni organi, pobiralci zveznega prometnega davka, pomožni sanitarni organi, pobiralci cestnine, statistiki, nadzorniki literature in še marsikaj. Brez pretiravanja, carinska služba porabi za takšna opravila 40 odst. časa. Seveda so tudi nekateri ljudje, ki želijo, da bi cariniki bili še policaji, granicarji in morda še kaj.

Razdelitev delovnih mest v carinarnici se ne prilagaja dejanskim potrebam obsega opravil, ki je vedno večje, temveč proračunski logiki zveznega financiranja carinske službe. Ni treba posebej poudariti, da proračun s tem nič ne prihrani, temveč prej izgubi, saj je razumljivo, da delavci pri takšnem obsegu dela ne morejo opravljati nadzorstva tako, kot bi bilo treba. Prejemki carinikov in ostalih uslužbencev so zelo majhni; na meji zaslužijo 1.150 do 1.250 dinarjev na mesec, tako da jih to večkrat sili, da se še priložnostno zaposlujejo. Osebnih dohodkov carinskih delavcev še vedno zaostajajo za dohodki v gospodarstvu. Mnogi strokovnjaki, ki se v začetku odločijo za delo v carinski službi, se kasne-

je premislijo, ker jim gospodarstvo ponuja boljše pogoje. Zlasti kritično je na meji: carinik mora tam delati ob vsakem vremenu, izpostavljen je izpušnim plinom, ne more zaposliti žene, dela čez predpisane delovne čase, nima pa zato nobene nagrade ipd. Temeljiti zdravniški pregledi kažejo zaskrbljujoče zdravstveno stanje carinskih uslužbencev.

Strožje kazni bi bolj zalegle

V zadnjih šestih mesecih so cariniki na območju Jugoslavije odkrili več kot 200 primerov, ko so delovne organizacije močno kršile predpise. Nekateri pravijo, da je odkrivanje takih primerov pikolovstvo, pri tem pa ne pomislijo, da bi s takšno moralno, če bi se razbohotila, ne bilo mogoče ustvariti nikakršnega sistema, nobene ekonomske politike. Kršenje predpisov ni goljufanje neke namišljene družbe, to je povsem določena kraja na škodo drugih panog gospodarstva, ki se morajo pehati za vsak dinar z delom, znanjem in poštenostjo.

Nihče ne more trditi, da 380 lovskih pušk služi gradbenemu podjetju kot osnovno sredstvo; kmetijsko-industrijskemu kombinatu električne tuljave in radijske antene gotovo ne služijo kot reprodukcijski material; železarne ne potrebujejo tekstilnih strojev v svojih osnovnih sredstvih. Uvoženi razni deli računalnih strojev z malo montaže predstavljajo računske stroje. Carina se ne naslaja, ko odkriva take primere, niti ne povečuje svojih uspehov. Seveda bi ji bilo ljubše, ko bi takih poskusov zlorab sploh ne bilo.

Včasih kdo primerja našo carinsko službo s carinarnicami v Franciji, Italiji ali Avstriji. Razumljivo, da je tam precej bolj urejeno, je več medsebojnega zaupanja, ker so tudi kazni strožje. Znani so primeri, da je šel trgovec ali tovarnar, ki si je privoščil carinsko utajo, tudi na boben. Pri nas pa so kazni kot blažev žegen, čeprav so posamezniki, ki menijo, da so kazni sploh odveč.

SLAVKO DOKI

V carinarnici Ljubljana (na sliki) stranke ne pritiskajo več na najrazličnejše kljuke in ne hodijo več od vrat do vrat, temveč lahko vse opravijo v enem prostoru, kjer teče delo strokovno in kvalificirano.

Sodobno urejen carinski laboratorij v Ljubljani (na sliki) nudi usluge gospodarskim organizacijam, ki večkrat ne vedo, kako je treba posamezne vrste blaga uvrstiti.

Kaj bo s klavnicami?

Novo leto je za nami in z njim je začel veljati novi pravilnik o minimalnih higienskih in tehničnih pogojih za obratovanje klavnic, mlekarin in drugih obratov za predelavo mesa, mleka, rib in jajc, katerih proizvodi so namenjeni za notranji trg. Občinske inšpekcije so že izdale odločbe o prenehanju obratovanja klavnic, vendar še čakajo izvršbo dotlej, da bo republiški sekretariat za gospodarstvo zavzel dokončno stališče do tega ter do vprašanja, kaj storiti z večjimi klavniškimi obrati v Sloveniji, ki jih je po omenjenem pravilniku prav tako treba zapreti.

Ce bo predpis povsod obveljal, bomo v naši pokrajini ostali brez klavnic. Mesarji iz občin, ki mejijo na SRH, bodo kupovali meso najbrž v sosednji republiki, kjer tega predpisa ni. Higienski in tehnični pogoji v tamkajšnjih klavnicah pa so večinoma precej slabši, kot so v na-

ših, ki jih bomo (in če jih bomo) zaprli. Zal smo tudi tokrat pozabili predpis uskladiti s sosedjo, preden smo ga sprejeli. V precejšnji meri tudi zato ne bo dosegel namena (ki je dober!).

V vseh občinah zdaj razglabljamo, kaj storiti, in iščemo podjetja, ki naj bi na hitro zgradila novo klavnico. Tu in tam najbrž kakšno podjetje s tem tudi posiljujemo. Milijone, potrebne za novo klavnico, je težko najti na hitro.

Zakaj ne bi kot že tolikokrat (npr. pri gradnji šol, v skupnih občinskih službah, v zdravstvu itd.) tudi zdaj iskali rešitev v medobčinskem sodelovanju? Zakaj ne bi z združenimi močmi (v tem primeru bi bilo denarja takoj dovolj) zgradili sodobne pokrajinske klavnice? Ta klavnica lahko stoji v katerikoli občini, le pokrajinska naj bo!

M. JAKOPEC

„Singerce“ iz TŠS Mirna

Pripravljajo načrte, da bi na Mirni izdelovali šivalne stroje po licenci tvrdke Singer

Generalni direktor IMV Novo mesto Jurij Levičnik je na aprilskem predvolilnem zborovanju, ko je kandidiral za poslanca gospodarskega zbora zvezne skupščine, izjavil: »Šivalni stroji so iskano blago. Ne gre za predvolilne obljube, marveč za uresničljive načrte, po katerih naj bi v nekaj letih mirnska tovarna izdelovala do 60.000 šivalnih strojev na leto, kar je dvajsetkrat toliko kot doslej.

Ta čas je bila mirnska tovarna, ki je še prej zašla v hude težave, že pripojena k novomeški Industriji motornih vozil, in če je bilo prvo leto pripojitve leto utrjevanja, lahko trdimo, da se je ta »fazna uspešno končala.

Vodja obrata — Tovarne šivalnih strojev Mirna, ki še vedno nosi svoje staro ime, Maks Kurent, našteva: »V minulemu letu smo naredili okoli

4.500 šivalnih strojev Mirna, dodelali okoli 8.000 osi za stanovanjske prikolice, investirali 400.000 novih dinarjev za nov obrat, v katerem izdelujemo dodatno opremo za prikolice, povečali število zaposlenih in povprečne zaslužke.

Ti podatki morajo prepričati tudi vse tiste dvomljivce, ki so pred letom dni menili, da je pripojitev začetek konca mirnske tovarne. Vsaj doslej se je izkazalo, da niso imeli prav. Po načrtih, ki jih pripravljajo, bo TŠS sedanji tip šivalnega stroja Mirna nadomestila s strojem, izdelanim po licenci znane tvrdke Singer. V začetku naj bi izdelovali petkrat tolikšno količino teh strojev z ravnim šivom, kasneje pa bi v skladu s povpraševanjem še povečali količino izdelkov ter uvedli nove tipe.

M. LEGAN

...vandrovec moj, kam bova vandrata midva nocoj?

LANSKA TURISTIČNA BERA NA DOLENJSKEM

Vsak zase, zato pa toliko bolj težko

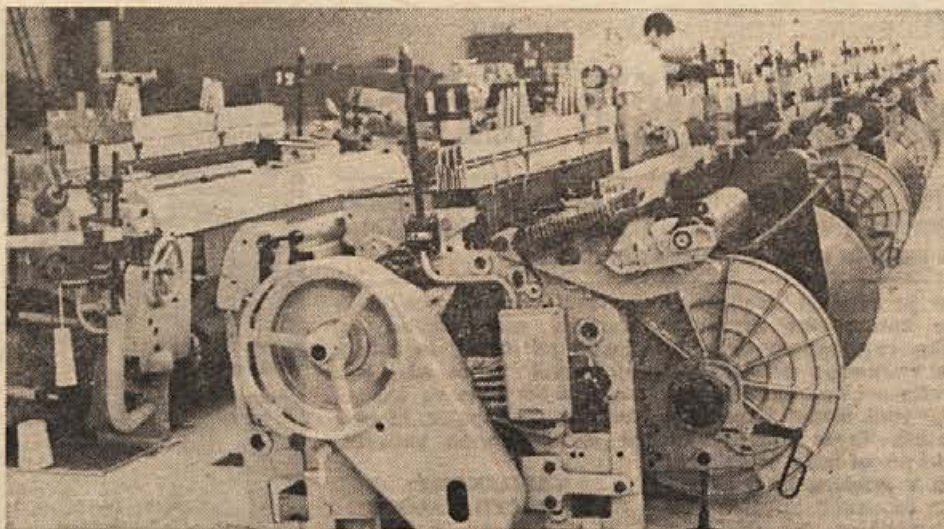
Prav do konca lanskega leta je bilo treba čakati, da je Dolenjska spet dobila nov objekt, ki bo pomagal do hitrejšega uveljavljanja turizma na tem področju. Gre za naselje počitniških hišic v Čateških Toplicah, ki tnu sicer nekateri očitajo, da s svojo obliko kvari celoten videz tega turističnega središča, je pa res, da je bila to najcenejša možna rešitev za tako občutno povečanje nočitvenih zmogljivosti. Neukvidnost namreč tudi turizmu ni prizanekla, zato je razumljivo, da so se v Čateških Toplicah odločili za cenejšo varianto: 62 bungalovov z 212 ležišči jih je veljalo dobre 3 milijone dinarjev, toda od lanskih 38.000 nočitev in odločno pretesnih zmogljivosti računajo letos, da bodo imele te Toplice vsaj 60.000 nočitev. Omembe vredna postavka je tudi odplačevanje anuitet, saj so se Čateške Toplice v zadnjih letih z različnimi krediti zadolžile za več kot 14 milijonov dinarjev.

Končno se je tudi turistično, bolje rečeno, gostinsko Novo mesto zganilo: hotel Metropoli je zgradil novo ekspre-

sno restavracijo in popolnoma prenovil dosedanjo kavarno. Povsod drugod so se pripravljali na nove investicije, ki jih kanijo uresničiti letos. Lanska zamuda pa je verjetno najbolj prizadela Dolenjske Toplice, ki sicer počasi, a zanesljivo izgubljajo priključek k pomembnosti dolenjskega turističnega vrveža. Pri tem jim nagaja oddaljenost od avtomobilskih cest; statistični računi kažejo, da je šlo lani vsak dan po cesti povprečno skoraj 5.000 vozil. Če bo promet še naprej tako naraščal, se bo v štirih letih podvojil.

Lanski premor je bil pravzaprav zatišje pred letošnjo poplavo novih gradenj. Otočec namerava graditi hotel z bazenom, kegljiščem in še nekaterimi drugimi objekti, ki bodo preganjali dolgočasje petičnih gostov; razmišljajo tudi o manjši prenosni smučarski vlečnici. Z novo investicijo naj bi Otočec, ki je lani imel več kot 35.000 nočitev in 8 milijonov dinarjev prometa (približno toliko kot Čateške Toplice), pridobil

okoli 180 novih ležišč. Čateške Toplice so, podobno kot Otočec, morale goste odklanjati. Komaj so odprli počitniško hišice, že razmišljajo o gradnji novega hotela in nekaj bazenov, saj imajo termalne vode dovolj. Prav tako bodo nadaljevali rekonstrukcijo v Šmarjeških Toplicah, na nov hotel pa upajo tudi v Dolenjskih Toplicah. Treba pa je poudariti, da posamezni hoteli ne bodo dolgo zmogli te turistične dirke, ki večinoma ostanejo denarja. Nekaj prvih uspehov v dolenjskem poslovnem sodelovanju turističnih organizacij je že vidnih, a vsi skupaj bodo morali poiskati močnejšega partnerja, še posebno, če se bodo hoteli uveljavili v inozemskem turizmu. Prav pa bi bilo, če bi se do takrat o tesnem sodelovanju med seboj zmenili Dolenjci sami. Da je tako sodelovanje zares nujno, kaže novomeški primer, kjer iz leta v leto nazadnje število nočitev in kjer bo Metropoli šele letos ustvaril za polovico manjši promet kot Otočec ali Čateške Toplice lani.

Najsodobnejši avtomatski tkalski stroji švicarske tvrdke Shulzer, s katerimi je NOVOTEKS opremil svojo tkalnico, so veliko pripomogli k povečanju storilnosti. Ti tkalski stroji opravijo 230 udarcev na minuto, 12 strojev pa lahko upravlja en delavec, medtem ko so stari stroji opravili 92 udarcev na minuto, en delavec pa je lahko upravljal največ 4 stroje. Ta primer je zgovoren dokaz, kako pomembna je lahko za tovarno posodobitev strojne opreme. Na sliki: pogled v NOVOTEKSOVO tkalnico, opremljeno s temi stroji. (Foto: S. Dokl)

INTERVJU O DOLGOROČNEM RAZVOJU POKRAJINE

Za novo in boljše življenje

Odgovarja direktor DOMINVESTA, dipl. ekon. Miha Hrovatič

— Vaše podjetje je strokovna organizacija, ki je skupno s projektivnim podjetjem REGION Brežice prevzela nalogo izdelave regionalnega prostorskega plana in dolgoročnega programa gospodarskega razvoja za našo pokrajino. Opisite nam, prosim, glavne vzroke, ki narokujejo izdelavo načrtov dolgoročnega razvoja naše pokrajine?

»Poleg regionalnega prostorskega plana SR Slovenije in koncepta dolgoročnega programa ekonomsko-družbenega razvoja Slovenije, kar pripravljajo republiške institucije, so tudi vse pokrajine v Sloveniji pričele izdelovati svoje dolgoročne razvojne načrte. Tudi v naši pokrajini so se vse občine, in sicer Brežice, Črnomelj, Grosuplje, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje, dokončno sporazumele, da pripravijo svoj dolgoročni razvojni program in se s tem vključijo v načrt dol-

goročnega razvoja Slovenije.

Pripravi takšen načrt predstavlja za našo pokrajino posebno težavo poleg ostalega tudi zato, ker je naše območje sorazmerno manj razvito v primerjavi s celotno Slovenijo. Cilj dolgoročnega načrtovanja je, da poiščemo na našem območju vse tiste naravne in druge prednosti, ki bi omogočile takšen razvoj posameznih dejavnosti, da bi bile pridobitne in gospodarsko upravičene glede na razvoj celotne Slovenije. Za takšen načrt je potrebnih mnogo raznih raziskav, podatkov in predlogov. Lete pa je težko dobiti. Večina naših delovnih organizacij namreč nima niti svojih kratkoročnih niti dolgoročnih razvojnih načrtov. Za razvoj nekaterih novih dejavnosti, za katere imamo naravne pogoje, pa takšnih načrtov sploh nimamo.

Razvoj gospodarskega delovanja našega območja smo dolžni načrtovati tudi zato, ker predstavlja naša pokrajina znaten del Slovenije: območje nave-

zenih 10 občin obsega 4.10 kvadratnih kilometrov površin s približno 213.000 prebivalci, kar je ena petina površin in ena osmina prebivalstva Slovenije.

Tolikšnega prostora in tolikšnega števila prebivalcev ne more nihče prezreti ali zanikati, zato moramo v okviru Slovenije tudi naši pokrajini določiti ustrezno mesto njenega razvoja. To je tudi družbeno-politična naloga, ki smo jo dolžni uresničiti zaradi sebe in zaradi tistih rodov, ki bodo za nami prevzemali usmerjanje gospodarstva in drugih dejavnosti v naši pokrajini. Za takšen načrt smo se zato dolžni potegovati mi, ki v tej pokrajini živimo, pomagati pa nam morajo tudi pristojni republiški organi.

Danes začenjamo objavljati razgovor o načrtu dolgoročnega razvoja naše pokrajine, ki se bo nadaljeval skozi več števil. Na vprašanja odgovarja direktor DOMINVESTA Novo mesto, dipl. ekon. Miha Hrovatič, ki se je ljubeznivo odzval našim prošnji. V kar se da poljudni in preprosti obliki bomo v nadaljevanjih obdelali najpomembnejše vprašanja v zvezi z dolgoročnim načrtovanjem in vzroke, ki narokujejo takšno načrtovanje. Ob zelo pomembni in obsežni nalogi, kot je izdelava območnega načrta dolgoročnega razvoja, prihaja bolj kot kdaj prej do izraza medobčinsko sodelovanje v naši pokrajini. Tudi to je eden izmed vzrokov, da smo se odločili pisati o tem. To sodelovanje se razvija že nekaj let, še bolj trdno pa bo postalo pri izdelavi tega načrta in pozneje, ko bomo uresničevali skupno dogovorjene načrte.

Soglasje za 0,2 odst.

Predlog za 0,2-odst. povečanje osnovne prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje delavcev na območju Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja je bil potrjen na vseh občinskih skupščinah. Mišljenja o tem, ali naj bo to povečanje, namenjeno naložbam v zdravstvo, porabljenemu za bolnišnično ali za zdravstveni dom, so bila na sejah skupščin različna. Ponekod so bili samo za naložbo v bolnišnico (Novo mesto), drugod pa za naložbo v bolnišnico in zdravstveni dom (Črnomelj, Krško).

Društvo Bela krajina v Ljubljani?

V Ljubljani je začel delati pripravljalni odbor, ki ga sestavljajo Božo Račič, dr. Janez Klobučar in Vida Cimperman-Franko. Pripravljajo ustanovitev društva Bela krajina, v katerega naj bi se včlanili vsi belokranjski rojaki in prijatelji Bele krajine, namen društva pa je pomagati odročni in zanimivi pokrajini pri njenem hitrejšem razvoju ter pri razmahu turizmu. Kdor se zanima za vstop v društvo, dobi vsa pojasnila pri Stanetu Grahku pri Gospodarskem vestniku, Miklošičeva 38/I. S. Sk

Propadla združitev

V črnomalskem čevljarškem podjetju »Planina« so imeli po prekinitvi prisilne uprave konec leta 1969 referendum, na katerem je od 16 članov kolektiva 14 glasovalo za priključitev k trboveljskemu podjetju Zaščita, s katerim so zadnje čase zelo uspešno sodelovali. Do združitve pa vseeno ne bo prišlo, ker referendum o priključitvi »Planine« v Trbovelje ni uspel. Črnomalsko podjetje bo tako še naprej samostojno poslovalo, pripravljajo pa pogodbeno odnose in tesno sodelovanje s Trboveljani. Za vršilca dolžnosti novega direktorja »Planine« je bil imenovan Tone Kocjan.

Naiprei o cestah

Na seji upravnega odbora turističnega društva Kočevje, ki je bila 9. januarja, so se med drugim dogovorili tudi, o čem bodo predvsem seznanili na jutrišnjem razgovoru predsednika Turistične zveze Slovenije dr. Danila Dougana. Sklenili so, da se bodo z njim pogovorili predvsem o prometnih zvezah, osnutku kratkoročnega programa turizma v Sloveniji (v katerega mora priti tudi Kočevska) in nekaterih zamislih o razvoju turizma v občini. Na razgovor bodo povabili tudi predstavnike ribniške občine.

Globoška glina čaka

Kolektiv rudnika Globoko ima odlično surovino. Zaloge glin so tolikšne, da bi z njo lahko krili vse potrebe doma in še za izvoz bi je ostalo. Občinska skupščina Brežice je rudniku ponudila pomoč pri reševanju njegovih težav. Z njim vred se trudi da bi za plan perspektivnega razvoja zainteresirala druga podjetja. Plan predvideva na leto 85.000 ton glin različnih kvalitet. Če bo kolektivu uspelo prodati tudi glino za keramične ploščice, je bodo morali nakopati še 22.000 ton. Trenutno je rudnik v zadregi, ker sam nima denarja za najnujnejše investicije.

Sejmišča

Polno sejmišče

Kljub odjugi in slabemu vremenu je bilo na novomeškem sejmišču v ponedeljek zelo živahno. Napredaj je bilo 730 pujskov, prodali pa so jih 669. Cene so se gibale med 170 in 610 dinarji.

Dober obisk na brežiškem sejmu

V soboto, 10. januarja, je bilo na brežiškem sejmišču napredaj kar 905 prašičkov, od katerih je bilo 554 prodanih. Mlajši pujski so veljali 11 do 12 din kilogram, večji pa 8 din za kilogram žive teže.

Sredi najpomembnejših vozlišč

stoje slovenski komunisti z jasno usmeritvijo o sedanjih in bodočih nalogah, enotni glede ciljev in temeljnih metod idejno politične akcije v nadaljnjem razvoju naše socialistične družbe

V petek proti večeru se je končala dvodnevna prva seja konference Zveze komunistov Slovenije, ko je po vsestransko razgibanem delu in ustvarjalni razpravi sprejela resolucijo o aktualnih vprašanjih političnega in družbeno-ekonomskega razvoja v Sloveniji. Vskladila je tudi statut Zveze komunistov Slovenije s statutom Zveze komunistov Jugoslavije. Izbor vprašanj, ki so za našo bodočnost najvažnejša, je bil zastavljen v gradivu in dnevnem redu konference tako, da je omogočil sprejeti stališča za sklepni dokument najvišjega republiškega telesa slovenske Zveze komunistov.

Člana delovnega predsedstva prve seje na konferenci: Janez Gartner in Franc Popit.

Na prvi seji konference ZKS so bili, kot smo to upravičeno pričakovali lahko že pred zadnjim četrtkom in petkom, postavljeni dobri temelji za enotno akcijo v nadaljnjem političnem delu na Slovenskem. Iz dnevnega tiska radijskih poročil in televizije smo lahko sproti sledili pisanemu toku članov konference, ki so posegali na različna področja ter obdelali številna odprta vprašanja našega dosedanjega kot bodočega razvoja. Konferenca je svoje delo dobro opravila. Prispevala je tudi k temu, da je zdaj podoba njenega »znanjega obraza« enotnejša: pokazalo se je, da je njen pravi smisel v tem, da vsaj enkrat na leto preveri politično in idejno smer, ki jo določa kongres zveze, s tem pa daje tudi napotila za delo izvršnega telesa — centralnega komiteja in njegovih organov. Tako bo letna konferenca poslej po mnenju tovariša Kardelja »utirala kurz kongresa s tem, da bi konkretizirala določene ključne načelne postavke ali pa konkretno odgovarjala na dileme, ki se pojavljajo pri izvajanju kongresne politike.«

NAJVEČJA SLABOST V ZK: PREPOČASNO ODLOČANJE

Mnogo članov konference je v razpravi opozorilo da smo o tem in onem odprtem vprašanju pravzaprav že večkrat govorili, da pa je še vedno na »dnevnem redu kot odprto vprašanje«. To je podtrdil tudi tovariš Kardelj, ko je dejal, da »... zdaj namreč ni naša največja slabost, kot nekateri mislijo, da premo-razpravljam, temveč da prepočasno odločamo. Letna konferenca naj bi potemtakem prispevala k večji akcijski sposobnosti Zveze komunistov...«

so tudi osrednja vozlišča in izhodišča naše družbe: tu gre za naš obstoj in nadaljnji razvoj tu se zdaj bje najvažnejše bitka za izpolnitev vseh tistih nalog, ki smo si jih z reformo postavili.

NAJVAŽNEJŠE: URESNITI NALOGE

Ali je konferenca trezno in brez olepševanj ocenila razpoloženje, prehojeno pot in sodobne tokove v družbi, sredi katere delajo slovenski komunisti? Šli smo dovolj resnih pripomb, opozoril, nasvetov, razmišljanj in števil. Kaj je naloga komunistov, je bilo povedano večkrat — in zdaj se res kaže predvsem lotiti določenega dela v vseh delovnih organizacijah, ki bjejo vsakodnevni boj za uresničevanje reforme. Pri tem pa smo zajeti vsi. Gre skratka za to da se morajo komunisti povsod tesno povezati z interesi in ljudmi, sredi katerih živijo in iz katerih ti interesi izhajajo, da bomo realno ocenjevali razmere in razpoloženje v družbi. Gre nadalje za to, da bomo to razpoloženje usmerjali in ustvarjali tako vzdušje, da bo spodbujalo množice k ustvarjalnemu delu ter k odnosom, ki temeljijo na semoupravljanju.

Morda res ni tako pomembno, če se konferenca ni mogla še bolj posvetiti posameznim vprašanjem. Njena resolucija zaobjema enotne poglede na cilje in temeljne metode idejno-političnega dela komunistov v tem in nadaljnjem obdobju. Zda gre predvsem za uresničitev nalog, ki jih je konferenca sprejela oz. nanje opozorila. Bogastvo razprave in sprejetih stališč na konferenci pa bomo spoznali v gradivu, ki bo prišlo že prihodnje dni v javno objavo.

Ne proti veri, vedno pa odločno proti klerikalizmu in izkoriščanju vere!

Poročali smo že, da je predsednik CK Zveze komunistov Slovenije Franc Popit na 10. seji CK ZKS lani 18. decembra govoril pred razpravo o delu CK ZKS in njegovih organov od VI. kongresa do danes. Predsednik Popit je ob tej priložnosti opozoril tudi na že dolgo znana stališča slovenskih komunistov do klerikalizma in neoklerikalizma, ki pa jih je treba prav ta čas še enkrat javno ponoviti. Kaže namreč, da si tudi na področju širše Dolenjske belogardistična emigracija poskuša kovati svoj kapital. — Tovariš Popit je na omenjeni seji med drugim dejal:

»Zunanji in notranji nasprotniki socialističnega razvoja v Sloveniji in še posebej belogardistična emigracija, očitno poskušajo voditi politiko, ki naj bi privedla do zaostritve odnosov med cerkvijo in organi socialistične družbe. Očitno računajo, da bi takšna zaostritev lahko zavrla samoupravni socialistični razvoj naše dežele. Stališče nas komunistov in iz njega izvirajoča politika do klerikalizma in neoklerikalizma je jasna vsaj že 30 let. Ne nasprotujemo delovanju cerkve kot organizacije vernikov za njihova verska opravila. Ne dopuščamo družbenega razlikovanja občanov v njihovem svetovnonazorskem prepričanju. Odsotnost religioznosti v zavesti komunistov izvira iz zgodovinskega spoznanja, da se je religiozno tolmachenje sveta in pojavov umikalo z vseh tistih področij, kamor je že prodrla

znanost in na katerih se je človek zavedal svoje moči; izvira torej iz težnje po vsestranskem uveljavljanju znanosti in po vse večji družbeni moči človeka, ki si sam ustvarja razmere svojega življenja. Bistveni pogoj za takšne odnose je svoboda vesti in tudi verskega prepričanja kot privatne zadeve posameznika.

Zveza komunistov pa se bo vedno z vso odločnostjo borila proti kakršnekoli oživiljanju klerikalizma in izkoriščanju verskega prepričanja za ozke, protisamoupravne, protisocialistične in protinacionalne smotre. Kako naj razumemo organiziranje posebnega družbenega življenja za vernike in najrazličnejše posvetne dejavnosti cerkve drugače, kot poizkus obnavljanja »Katoliške akcije«, organizacije, ki se jo je posluževal politizirajoči del cerkve vedno takrat in tam, kjer ni bilo pogojev za delovanje klerikalnih političnih organizacij.

Torej ne gre za vprašanje politike ZK do cerkve, marveč za vprašanje, kakšne zaključke bo cerkev na Slovenskem potegnila iz neslavne vloge klerikalizma v zgodovini slovenskega naroda, posebej pa še vloge Katoliške akcije pri organiziranju belogardizma. Pomembno se mi zdi, kako bo cerkev ocenila možnosti, ki jih za dejansko svobodo vesti, vere, daje socialistična samoupravna družba in kakšen bo njen odnos do naporov progresivnih sil na Slovenskem. Od teh zaključkov je odvisen odnos do cerkvene dejavnosti ne le Zveze komunistov, marveč celotne samoupravne družbe.

Edvard Kardelj, član izvršnega biroja predsedstva ZKJ, govori na prvi seji konference ZKS v Ljubljani (Foto: Sveto Busić)

IZ RAZPRAVE EDVARDA KARDELJA NA KONFERENCI ZKS

Težišče naj bo v večji proizvodnosti

ne pa na zmanjševanju visokih osebnih dohodkov, če izvirajo iz dela — Z višjo, bolj organizirano in kar najbolj sodobno proizvodnostjo napovemo konec nizkim osebnim dohodkom!

V razpravi na prvi seji konference ZKS je sodeloval tudi član izvršnega biroja predsedstva ZKJ tovariš Edvard Kardelj, ki se je ustavil najprej pri predlogu o socialni diferenciaciji. Dejal je, da ta razločevanja pri nas obstajajo in da so proizvod raznih ostankov

razredne družbe ali pa etatističnih prvin nove družbe. Če jih gledamo tako, nam lahko predstavljajo socialne in ekonomske diferenciacije (razločevanja) v starem smislu.

Razlike, ki nastajajo zaradi razdelitve po delu, pa niso socialne diferenciacije v starem smislu, je dejal v nadaljevanju tovariš Kardelj. Razlike po delu so zakonit proizvod družbe na sedanji stopnji proizvodnih sil in družbenih odnosov. Ne pomenijo začetka nekakšnih socialnih, ekonomskih in političnih spopadov (nesporazumov) med ljudmi, temveč so tista oblika premagovanja teh spopadov, ki je v sedanjih pogojih edino racionalna. Samo to nam ta čas lahko res da pravo in potrebno spodbudo za bolj proizvodno in bolj kvalificirano delo. Te razlike pa se v praksi z razvojem proizvodnih sil in z rastjo družbenega bogastva zmanjšujejo in se bodo tudi pri nas zmanjševale.

Če bi ukiniteli razlike po delu, bi to slabo vplivalo tudi na samo proizvodnost, hkrati pa ne bi imelo nobenega pomena za gospodarski položaj našega delovnega človeka. Če bi na primer vsa sredstva, ki presegajo plače nad 2.000 din, razdelili na plače zaposlenih v Jugoslaviji, bi to zneslo nekaj manj kot 18 din na mesec. Če pa bi to dali na investicije, bi bilo to manj kot en odstotek investicij v lanskem letu. Kot ekonomski pojav torej te razlike ne pomenijo ničesar, prav tako pa tudi ne kot socialna pomoč tistim, ki imajo nižje osebne dohodke. Te razlike pa so vendarle zelo močna spodbuda za večjo proizvodnost dela in za izobraževanje našega delovnega človeka.

Smo za visoke osebne dohodke, če izvirajo iz dela

Edvard Kardelj je v razpravi nadalje poudaril, da obstajajo pri nas tudi druge

socialne razlike, ki izvirajo iz dohodkov, ki niso proizvod lastnega dela. Tak je primer z dohodki, ki izhajajo iz trenutne ekonomske politike ali zaradi česar koli drugega, zlasti pa še iz dohodkov, ki nastajajo zaradi razdelitve na trgu. Naš trg ne deli po delu, temveč po delu in kapitalu. Tisti, ki dosegajo zaradi svojega položaja na trgu, zaradi organske sestave svojih osnovnih sredstev, kapitala itd. večjo dohodkovno ali pa profitno stopnjo, dejansko razpolagajo z delom družbenega dohodka, ki ni njihov proizvod.

Družba pa bi grešila, če bi jemala ta sredstva od delovnih organizacij. Če se kje del tega dohodka pretirano prelija na osebne dohodke, pa naj gre pri tem za inženirja ali za delavca, potem je tak pojav začetek nekega socialnega razločevanja v slabem pomenu te besede. Taki pojavi lahko povzročijo socialne spopade in jih že povzročajo. Pri nas imamo danes veliko več takih spopadov zaradi te vrste socialnih razlik in razločevanj, kot pa zavoljo tistih, o katerih smo prej govorili. Edvard Kardelj je pri tem poudaril:

Pri nas potemtakem težišče bitke ne more biti na zmanjševanju visokih osebnih dohodkov, če izvirajo iz dela. Naš težišče mora temeljiti v bitki za večjo proizvodnost, ki naj pripomore k povečanju nizkih osebnih dohodkov.

Edvard Kardelj je na konferenci med drugim tudi govoril o kritiki nacionalizma, o problemih političnega sistema, o vprašanjih odnosov do cerkve in o položaju zasebnega kmeta. O teh stvareh bomo še poročali.

Obtožujoče pismo Ciganke

Tovariš uredniki!
Oglašam se vam in vsem bralcem vašega lista z željo, da seznanim javnost in vse tiste, ki odgovarjajo za cigansko vprašanje.

Hudo je. Ciganka sem, z možem sva se trudila in pošteno živela ter vzgajala svoje otroke. Moja je bila v službi neprekinjeno 7 let v novomeški opekarni Zalog. Živela sva iz meseca v mesec, bilo je hudo, vendar je šlo.

Sedaj je mož v zaporu, podtaknili so mu krajo. Prepričana sem, da ni kriv. Poznam ljudi, ki ne delajo nič, vendar živijo boljše kot mi. Ko pride do kakšnega prestopka, si ti že znajo pomagati, ker zvalijo krivdo na tistega, ki v potu svojega obraza služi svoji družini kruh.

Z možem sva si postavila barakico v ciganskem naselju Zabjek. Vendar tudi tam ni sva imela miru, tako da sva nazadnje spet živela pod šotorom v Cegelnici. Toda tudi od tam so nas preganili naši rojaki. Naj vam povem, da je

bil moj mož v podjetju pridnen in da je zaslužil tudi več kot 1.000 din mesečno.

To še ni vse. Moža so zaprli zato, ker so našli pred njegovim šotorom sekuro, s katero naj bi bil nasilno odprt neki kurnik, kokoši pa pokradene. To sekuro je prinesel pred šotor neki ciganski otrok. Vendar kako naj Cigan pojasni da je to res, Saj nam nihče nič ne verjame!

Imam dva otroke. Kako naj ju ob takih težavah, brez hranitelja vzgojim v poštena državljana, ki si bosta sama znala služiti kruh? To se sprašujem. Razen tega čutim, da se jim bo vsak čas zbudil sum v poštenost ljudi. Saj Cigana vsakdo zapostavlja in se ga od daleč izogiblje, ker si ne more predstavljati, da smo med njimi tudi pošteni in da se trudimo dostojno živeti.

Seveda bo brez družbene pomoči šlo počasneje. Občutek imam, da se tudi družba kot tudi posamezniki ne zanimajo preveč za naše vprašanje, ki jim vedno bolj uha-ja iz rok in se veča v prepad med nami in drugimi ljudmi. To je nekaj vprašanih, ki me mučijo, vendar ne najdem nanje odgovor. Morda se bo našel kdo, ki bo spoznal tudi v mojih besedah trohico poštenega ciganskega srca.

ZOFKA BRAJDIČ,
Poganci št. 16

ZAHVALA

Učenci osnovne šole Jelšev, podružnice Mokronog, se zahvaljujemo zavarovalnici »SAVA«, poslovni enoti Novo mesto, za novoletno darilo 3.000 din in ji želimo mnogo uspehov v letu 1970.

UČENCI OSNOVNE
SOLE Jelšev

Dragi Martinek!

Taku se me je fržmaga-lu de nesem gvinjau u oštarij pr Smarnc takrat ku smo se šli kuga keđu ta-pru prebere ku dobi u ro-ke Dolenca. Jest sm čistu mislu de bodo usi prjati men prtrdil ku sm reku de je tistu na koncu kr bul na drobnu piše tanar-bul važnu. Tu je zmirej na tazadn stran. Pa so bli usi zatu de se tistu bul nazadne prebere če že usega družga zman-ka. Usi so pa trdil de je zad-ne cajte narbul fajm tistu kr napiše Martinek Brez-šul. Ku so pa taku hvalil tuje pisanje sm pa še jest prebrau kuga piše. Pol sm pa mogu prnat de majo prou. Čistu po naše pišeš in tu je nekej vrednu. Taku je reku tud naš od-bornik kater prauzaprav bere tapru tistu kr piše kaku je po svet. Usi so pa pol rekl de je tistu tud bul za nazadne. Se bul za nazadne je pa tud tistu kr tadrug lđje saml napi-šejo pa čeprou bul po gosposku. Tistu — taku so usi rekl — de se usak-

mu če gre po svet po stu-krat kej taga urajma kr hvaljo al pa šimfajo. Ku-ker sm že reku sm pol tud jest prebrau tuje pi-sanje. Prou zatu ke pra-veš de se naj tud kater od nas oglaš sm te tule pis-mu napisou. Pa veš kuga be te prosu? Prou gušnu tud pr vas zdej pozim ugaťne kakšne take hece kuker pr nas katerem se prau sestanki ali pa opčen zbori. Lepu te prosim pejt gledat kaku tu gre! Use samu šimfajo čez franke pa hosto. Tistu kr pa na plakateh piše se pa pol na-zadne lepu pod raznu po-trd. Pa na pozab suju Ti-no sabo uzel. Veš, učas je le dobru de smo ena-kopraven.

Se piš pa ne samo od domačeh arči pa od Tine ampek tud kej družga. Ca-gat pa nkar čeprou se bo kakšen gospud gor dr-žou! Mi kmetje mamo heđu rad domačo špraho pa tud dost nas je.

Lepu te pozdravla
PODGURC

Predpisi v praksi

Povračilo za državni praznik

Kot je znano, praznujemo v Jugoslaviji 3 dvodnevne državne praznike ter nekaj enodnevnih. Ti prazniki so seveda plačani v breme posameznih podjetij in ustanov. Večina podjetij je že prešla na 42-urni delovni teden in ima zato proste sobote. Zanimanje, kako je s plačilom državnega praznika, če pade na prosto soboto, in ali ima v tem primeru delavec pravico do povračila osebnega dohodka ali ne?

stev delovne organizacije. Izrecnega določila o tem, kako je v primeru, če pade državni praznik na soboto, ki je zdaj že v mnogih delovnih organizacijah dela prost dan, pa predpis ne vsebuje. Pomagamo si lahko s primerjavo. V delovnih organizacijah, ki imajo proste sobote, se te sobote ne odbijajo tako kot nedelje od dopustov, ampak jih povsod štejejo kot delovni dan. Iz te primerjave (analogije) lahko torej sklepamo, da je delovna organizacija dolžna delavcu plačati ustrezen del osebnega dohodka za državni praznik, ki je padel na soboto.

K. V.

ODGOVOR: Tozadevni predpis res, kot trdite vi, določa, da gre na državne praznike delavcu plačilo v breme sred-

Kljub slabemu vremenu je v nedeljo marsikateri smučar obiskal Sodražico in vabljivo smučišče z vlečnico, ki pelje iz Izberja pod vznožjem Travnice gore. Mladina je že ocenila terene, saj se zimske počitnice naglo bližajo. (Foto: F. Modic)

Odgovor iz sevniske KOPITARNE

Na članek »Kako živeti s 60 tisočaki«, ki je bil objavljen v vašem časopisu dne 8. 1. 1970, vam pošiljamo naš odgovor in vas prosimo, da ga objavite.

Osební dohodki so v sevniski Kopitarni res nizki. Tako je bilo povprečje leta 1966 — 753 dinarjev, leta 1967 — 758 dinarjev, leta 1968 — 816 dinarjev, leta 1969 pa bo okrog 830 dinarjev. V teh letih se je realni osebni dohodek zaposlenih zmanjševal, saj so se življenjski stroški v večji meri povečali. Vzrokov za tako stanje je več, vendar ni potrebno, da bi tu o tem razglabljali. Se vedno je v tovarni nekaj delavcev, ki prejema povprečno 600 dinarjev na mesec ali nekoliko manj in je res težko živeti s tem dohodkom. Toda taki in podobni pritiski na Kopitarno v teh pogojih ne bodo zboljšali stanja. Vsak po svoje bi moral pomagati in z razumevanjem podpreti novo vodstvo podjetja, ki se zelo trudi, da bi na razne načine zboljšalo uspeh in v bodoče zagotovilo večje osebne dohodke.

O neobveščeniosti v Kopitarni je težko govoriti, saj so zaposleni vsak mesec iz črpnó obveščeni v biltenu, ki ga dobi vsak član kolektiva.

V novembru smo delali en dan več kot normalno v skrajšanem delovnem času in

smo zaslužek tega dneva po sklepu delavskega sveta naznali prizadetim v Banjaluki. Enodnevní zaslužek ne znese 40, ampak 26 dinarjev.

Menim, da je največje »Sonce« za vsakega posameznika, tovarno, samoupravljanje in celotno družbo večje in bolj aktivno samoupravljanje ter skupno izobraževanje v podjetjih in izven njih.

MARTIN NOVAK, dipl. inž.,
direktor Kopitarne

Planinci Posavja in Dolenjske

Planinsko društvo Matica v Ljubljani prireja vsako sredo ob 20. uri kvalitetna planinska predavanja z mnogimi diapozitivi. Predavajo znani alpinisti, kot npr. inž. Pavle Segula, Viljem Zupanc, inž. Milan Ciglar idr. V petek, 16. januarja, bo predaval Stane Tavčar, ki je z mopedom prepotoval sredozemske dežele. Vsa predavanja so na elektrofakulteti na Tržaški cesti.

Planinska zveza Slovenije, ki ima svoj dom in službene prostore v Dvorčakovih ulici, ima vsak ponedeljek in četrtek odprto čitalnico od 15. do 19. ure, kjer si planinci lahko ogledajo planinsko literaturo domačega in tujega izbora.

S. SKOCIR

Hočete zaslužiti s pisanjem?

Pri razširjenem obsegu našega tednika in v želji, da bi bil krog pišočih v Dolenjski list kar najširši, smo se s preureditvijo našega uredništva še bolj naslonili na zunanje sodelavce — dopisnike. Naši novinarji so obiskali vse svoje dosedanje sodelavce, za marsikoga pa niti ne vedo, da zna in želi pisati ter po svoje pomagati obveščeniosti na Dolenjskem. Zato vabimo vse,

ki nam želijo pomagati pri urejanju domačega pokrajinskega tednika, pa jih naši novinarji morda ne poznajo, naj nam čimprej sporoče svoj naslov z dopisnico. Vse ostalo bo naša skrb — tudi honorar!

Oglasite se, nova možnost za delo in zaslužek vas čaka!

DOLENJSKI LIST —
p. p. 33
Novo mesto

FOTOGRAFIJA TEDNA

Zal med poslanimi posnetki še ni bilo nobenega, ki bi zaslužil 100 novih dinarjev! Bilo je najbrž premalo časa, saj je bil rok komaj nekaj daljši kot petstotinka. No, pa smo le skoraj vse poslane fotografije porabili in avtorji jih bodo našli na različnih straneh današnje številke. Pričakujemo tudi fotoreportaže! Prosimo, da podatkov ne pišete na hrbtno stran fotografije (razen šifre), ker nam tako olajšate ocenjevanje. — Ne pozabite: v ponedeljek, 19. januarja, je zadnji čas za vaše najnovejše fotografije tedna! Ostro oko!

UREDNIŠTVO

Lep odnos do upokojencev

Kolektiv podjetja NOVO-TEKS tudi ob letošnjem novem letu ni pozabil na svoje upokojence. Povabili so nas v podjetje, kjer so nam pripravili prijetno tovariško srečanje in nas obdarili. Srečanja so se udeležili, poleg predstavnikov sindikata tudi direktor podjetja in predstavniki samoupravnih organov.

Ob tej priložnosti smo se spoznali z vedno večjimi uspehi, ki jih dosegajo NOVO-TEKS v zadnjem času. Novi stroji, tkalnica in še marsikaj drugega kažejo na velik napredek podjetja. Razen tega posveča podjetje veliko skrb tudi delovnim ljudem.

Za prijetno srečanje in obdaritev se kolektivu NOVO-TEKSA in njegovemu direktorju prisrčno zahvaljujemo in jima želimo veliko uspeha v novem letu 1970!

Upokojenci tovarne

Kdaj bomo dobili servis za škodo?

Tudi na Dolenjskem je veliko avtomobilov znamke »Škoda«. Število lastnikov teh približljajenih, cenanih in prostornih vozil pa se še veča. Težava je v tem, ker v Novem mestu niti kje drugje v bližini ni servisa za te avtomobile. Najbližja sta v Ljubljani in v Krškem.

Podjetje NOVOTEHNA v Novem mestu, ki škodo prodaja, je že pred več kot dvema letoma obljubilo in v časopisih razglašalo, da bo odprlo servis za vozila te znamke. Zakaj ga še ni? Verjetno so objektivne težave. Vozniki škod pa le želimo, da bi NOVOTEHNA odprla ta servis, ker poznamo njeno solidno delo.

STANKO PLESKOVIČ
Dobrnšč 2

NI NUJNO,

da se uredništvo Dolenjskega lista strinja z vsemi sestavki, ki so objavljeni na tej strani. — K prispevkom, ki jih pošiljate za objavo v našem tedniku, pripišite svoj celi naslov, sicer ne pridejo v poštev za tisk. Na posebno željo pisca lahko ostane njegovo pravo ime za javnost tajno (podpisali ga bomo s kraticami ali kako drugače), vsekakor pa je pred sodiščem za resničnost napisanega odgovoren predvsem sam.

UREDNIŠTVO DL

TREBNJE: »IZJEMA MED MÜNCHNOM IN CARIGRADOM!«

Morda boste rekli, da kaj takega ne sodi v časnik, pa dom vseeno zapišal. Lani poleti sem bil po opravih na bencinski postaji PETROLA v Trebnjem, ko se je tam ustavil nemški mercedes s potniki. Lastnik avtomobila je govoril malo tudi po hrvaško in je domačinom v rumenih srajcah povedal tole:

»Veliko sveta sem že prepotoval, toda tako čistega stranišča, kot sem ga videl na vaši bencinski postaji, ni na vsej dolgi poti od Münchna do turškega Carigrada. Tu pri vas se stranišče lahko kosa s katerikoli podobnim prostorom v naših hotelih — vsa čast za tako skrb in občutek za higieno!«

Na to sem se spomnil, ko sem bil pred dnevi spet na trebnjski bencinski postaji. Stranišče je tudi zdaj, ko je pozimi težje skrbeti za snago in red, v tako zglednem stanju, da je treba čistilko in uslužbenca te PETROLOVE postaje pohvaliti. Seveda, tako bi moralo biti povsod. Sedanje izjeme pa naj bodo drugim spodbuda in zgled!

B. Ž.
Novo mesto

Ta dogodek naj ne bo zgled!

15. decembra 1969 sem se hotela iz Novega mesta vrniti domov v Gabrje z avtobusom. Ker sem pri zobozdravniku prišla na vrsto šele pozno popoldne, sem pohitela na avtobusno postajo. Upala sem, da bom še ujela zadnji avtobus. Bil je še tam, ker je zaradi snega imel zamudo.

Pri vratih sta čakala še čakala dva fanta in vsi trije smo hoteli vstopiti, šej avtobusne postaje podjetja »Gorjanc« pa je že ukazal odhod. Vsi trije smo kljub temu hoteli vstopiti. Tedaj pa je šej enega izmed fantov pahnul stran. Fant je vztrajal, da ima že plačano vozovnico, začelo se je prerekanje in iz fantovih ust so padale grde psovke, ko je prejel nekaj zaušnic od šefa. Fant je bil močan, toda šej ga je pahnul med vrata, ukazal odhod in avtobus je odpeljal. Eden izmed fantov je bil vojak in je ostal miren, čeprav ga je šej stresel za prsi, medtem ko je bil avtobus že zaprt. Obrnila sem se k šefu

in ga vprašala, zakaj ne smem vstopiti. Razložila sem, da je to zadnji avtobus za Gabrje in da prihajam od zobozdravnika. On pa se je le zarezal in rekel: »Kaj me briga, saj imate še pozneje avtobus do Ratež!«

To je res, toda od tam imam do doma še 6 km! Če v avtobusu ne bi bilo prostora, bi razumela, toda v Kanditji se je avtobus ustavil in potniki za Gabrje in Brusnice so vstopili...

Tisti večer je kar krepko snežilo, jaz pa sem kljub slabemu zdravju odšla peš proti domu. Drugače mi ni kazalo, če sem hotela priti domov. Kmalu je na cesti ustavil osebni avtomobil in mlad fant se me je usmili in me zapeljal do doma.

Do sedaj sem mislila, da so samo kmečki ljudje brez kulture, primer šefa avtobusne postaje pa kaže, da je tudi nekateri bolj izobraženi ne poznajo.

ALBINA LUZAR,
Gabrje 5

Zimske nadloge

Pluženje cest je na območju Velikih Lašč ponekod zadovoljivo, drugod pa ne. Tako je po mnenju ljudi glavna cesta Ljubljana-Kočevje zadovoljivo plužena, stranske ceste (posebno proti Krivavi peči in Rutam) pa ne. Zadnja odjuga v preteklem tednu je zelo oteževala promet na stranskih cestah, ki jih pluži občinsko komunalno podjetje Ljubljana-Vič in dobi za to delo verjetno premalo denarja. Glavno cesto pluži Cestno podjetje Ljubljana.

Dva nova vodovoda

Lani je bil dograjen vodovod Kaplanovo (krajevna skupnost Velike Lašče) za vasi Kaplanovo, Adamovo, Grič in Podsmreka ter vodovod Opalkovo za vasi Marinčki, Brankovo, Opalkovo, Hrustovo, Hleboče, Perhajevo, Kukmako, Stope, Knej in Podlog. Prvi je dolg 4 km, drugi pa 8. Fizična dela pri gradnji so opravili vaščani, za material (cevi, cement, rezervoarji) pa je prispeval oddelek za male asanacije pri občinski skupščini Ljubljana-Vič-Rudnik.

Klavnica in mesarija kmetijske zadruge Velike Lašče ustrezata higiensko-tehničnim predpisom, zato bosta še naprej obratovali. Letos pa bo zadruga dogradila še predelovalnico mesa. (Foto: Primc)

OBISK KMETIJSKE ZADRUGE V VELIKIH LAŠČAH

Zadružna klavnica ne bo ukinjena

Lani je imela zadruga okoli 12 milijonov din prometa - Klavnica odgovarja predpisom - Do sredine tega leta bodo dogradili tudi predelovalnico mesa - Največ prometa je bilo z izdelki domače obrti

Kmetijska zadruga Velike Lašče je zabeležila lani 12 milijonov din prometa in s tem dosegla svoj letni plan. Z domačimi izdelki in suho robo so imeli okoli 6 milijonov din prometa, v svojih trgovinah okoli 2,5 milijona din, ostali promet pa so dosegli v kmetijski dejavnosti (odkup živine in mleka ter klavnica in mesarija).

»Čeprav zaključni račun še ni izdelan, lahko trdimo, da smo bili uspešni in dosegli dober promet,« je povedal predstavnik komercialne službe kmetijske zadruge Franc Rigler.

Ljudi bo nedvomno zanimalo, če bo vaša klavnica in mesarija glede na nove zaostrene predpise lahko še naprej poslovala?

— Našo klavnico smo obnovili leta 1967, je na-

daljeval Franc Rigler. Veterinarsko-higienska inspekcija je ugotovila, da ustreza vsem predpisom. Odločbe o prenehanju klavnice nismo dobili in smo prepričani, da je tudi ne bomo. Če doslej smo namreč vedno zadostili vsem zahtevam in predpisom, pa tudi v bodoče se bomo prizadevali, da bo vse v redu. Bojazni za ukinitve klavnice torej ni.

Kako pa kaj kaže z vašo predelovalnico mesa?

— Naša predelovalnica mesa (izdelava klobas in drugih mesnih izdelkov) je še v gradnji. Gradnjo bomo nadaljevali, takoj ko bo dopuščalo vreme. Pričakujemo, da bo predelovalnica dograjena že sredi tega leta.

S Francem Riglerjem smo se pogovorili še o živinorejski sekciji službi, odkupu in prodaji plemenske in klavne živine ter mleka, odkupu izdelkov domače obrti, o njihovi trgovinski mreži in o predvidenih bodočih investicijah. O vsem tem vas bomo postopoma seznanjali v naslednjih tednih.

OBISK V LIVARNI IMP V IVANČNI GORICI

Visoki skladi, izvoz in storilnost

Spet dokaz več, da je sodobna proizvodnja najboljša naložba, ki zagotovi večjo storilnost, pa tudi primerne osebne prejemke delavcev

Če vas pot zanese v Ivančno gorico in če je dan vrhu vsega še meglen, boste naravnost presenečeni, ko boste ob cesti proti Sentvidu pri Stični na levi strani iznenada zagledali stavbo, ki že na prvi pogled pove, da je tam tovarna. V tako odročnem kraju človek pač ne bi pričakoval, da bo naletel na sodobno urejen proizvodni obrat, kakršen je livarna Industrijsko montažnega podjetja iz Ljubljane v Ivančni gorici.

Prednik sedanje livarne je bil AGROSERVIS Ivančna gorica, ki je pred petimi leti neslavno končal po prisilni upravi. Nato je prišlo do združitve z Industrijsko montažnim podjetjem Ljubljana in odtlej gre v obratu že štiri leta kot po maslu Poslujejo kot samostojen obrat, s samostojnim obračunom, s samostojno delitvijo dohodka in s svojimi službami. Pri centrali v Ljubljani delujejo kot skupne službe samo planško - analitska ter pravna in knjigovodski saldakonti.

Pri IMP Ljubljana imajo pametno, gospodarno, pa tudi samoupravno dobro spelano delitev, tako da vsak obrat zase ustvarja sklade in da jih vsak zase uporablja. Le del skladov dajejo obrati v okviru dogovora v skupna obratna sredstva podjetja, razen tega pa vsak obrat pri-

speva del denarja, potrebnega za vzdrževanje skupnih služb ter za razvojni oddelek podjetja.

V Industrijsko montažnem podjetju Ljubljana je v celotni proizvodnji okoli 55 odstotkov montažnih del in 45 odstotkov proizvodne dejavnosti. V celotnem podjetju je zaposlenih okoli 2.500 delavcev, na leto pa ustvarijo 230 do 240 milijonov dinarjev vrednosti. Podjetje nekaj svojih izdelkov tudi izvažajo. Lani so izvozili za okoli 25 milijonov dinarjev na zahodna tržišča in za okoli 10 milijonov dinarjev na zahodna tržišča. Na Zahod izvažajo deloma izdelke, deloma pa tam opravljajo storitve.

Ker že govorimo o livarskem obratu IMP Ivančna gorica, moramo povedati kaj več tudi o tem. V livarni izdelujejo predvsem visoko kakovostno sivo litino, 130 zaposlenih je lani izdelalo 2 tisoč ton te litine in s tem ustvarilo za nekaj več kot 9 milijonov dinarjev vrednosti.

Povprečni osebni dohodek v kolektivu je sorazmerno visok, saj dosega 1.400 din na mesec, razen tega pa so lani ustvarili kar 1 milijon dinarjev skladov.

Skrivnost tolikšnega uspeha leži v najmodnejšem tehnološkem postopku in v najmodnejši opremljenosti obrata. Lani so v te namene vložili 1.800.000 din in tako so glede tehnološke opremljenosti na 5. do 7. mestu v vrsti slovenskih livarn. Glede kvalitete njihovih izdelkov jim pripada tu še znatno višja uvrstitev. Serijska proizvodnja v livarni je v celoti mehanizirana, s tem pa so si omogočili odpiranje novih zmogljivosti, povečali so storilnost, poleg vsega tega pa so razbremenili delavce težkih fizičnih opravil.

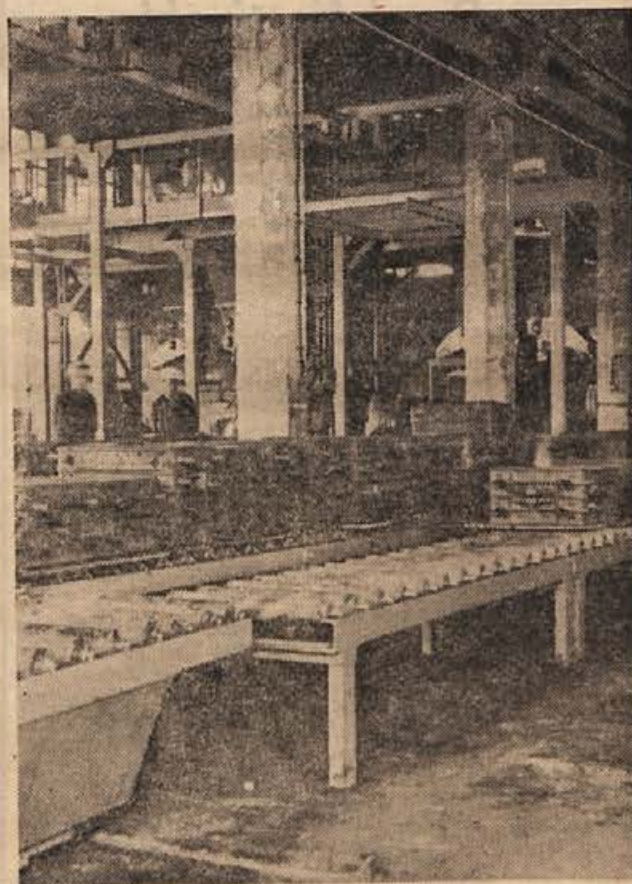
M. J.

Čigava je cesta?

Če boste z odcepa v Ivančni gorici zavili mimo restavracije »Ob črpaliki« proti Ivančni gorici, boste nemalo presenečeni nad tem, da je cesta zaradi snega komaj prevozna. Na vprašanje, kdo je kriv, boste zvedeli, da se pristojni ne morejo sporazumeti, kdo je dolžan cesto plužiti. Komunalno podjetje v Ivančni gorici dobro vzdržuje vse druge ceste, to pa bi moralo plužiti kot trdijo vsi, cestno podjetje iz Ljubljane, ki pa tega ne opravlja. Vsekakor ni prav, da je cesta, ki vodi k lepo urejenemu gostišču, komaj prevozna.

Strokovnjaki iz Ljubljane

Livarna IMP v Ivančni gorici ima v samskem domu prostora za 20 samskih delavcev, medtem ko se večina strokovnjakov, ki so zaposleni v obratu, vozi iz Ljubljane. Ugotovili so, da bi v tako majhen kraj, kot je Ivančna gorica, težko privabili strokovnjake, ki raje živijo v Ljubljani. Zato se jim tudi ni izplačalo graditi stanovanj zanje. Zadevo so rešili na zelo domiselni način: obrat je kupil dva kombija in z njima se vsak dan vozi iz Ljubljane na delo v obratu 18 strokovnjakov. Potrebam obrata je zadoščeno, pa tudi strokovnjaki so prav gotovo zadovoljni, saj živijo v Ljubljani, kjer jim je pri roki vse, kar potrebujejo.

Pogled v del livarne, namenjen serijski proizvodnji v obratu Industrijsko montažnega podjetja v Ivančni gorici.

Pripombe na prvi program

V urbanistični program vnesti še vasi Srobotnik, Prelesje ter Gorenje in Dolenje Retje

Na zadnjem zboru volivcev za območje krajevnih skupnosti Velike Lašče, Turjak in Rob, ki je bil decembra, so razpravljali o prvi fazi urbanističnega programa za izvenmestna območja.

V tem programu so zajeta naselja Mali in Veliki Ločnik, Turjak, Rašica, Male Lašče in Velike Lašče. Program predvideva samo gradnjo stanovanjskih zgradb v naslednjih treh letih. Njegovo sprejetje bo olajšalo oziroma

skrajšalo zbiranje dokumentacije za gradnjo stanovanjskih hiš.

Volivci so predlagali, naj bi v ta urbanistični program vključili tudi naselja Srobotnik, Gorenje in Dolenje Retje ter Prelesje.

Udeležba na zboru volivcev je bila bolj slaba, ker so kraji, za katere je bil sklican zbor, zelo oddaljeni. Razen tega je bilo tistega dne tudi slabo vreme.

VELIKOLAŠKI DROBIŽ

DEDKU MRZU je kmetijska zadruga Velike Lašče dala za otroke vsakega člana kolektiva (do končane osemletke) po 35 din. Dedek Mrza je otrokom nakupil in prinesel praktična darila in sladkarije.

SILVESTROVANJE so imeli v Velikih Laščah v »Krpavem hramu« in gostilni Koprivo, na Turjaku in Zadrugenem domu, pa tudi na Robu, Karlovcu in drugod. Rezervacij ni bilo. Na zabavi so običajno igrali domači godbeniki iz okoliških vasi.

SEST HIS SO LANI DOGRADILI v Velikih Laščah, tri ali štiri pa bodo predvidoma dograjen leta. Vse so enostanovanjske in jih grade zasebniki.

AVTO NA STREHI, seveda njegovi, smo lahko videli 3. januarja ob cesti Rašica-Rob pri vasi Knej. Tistega dne sta okoli 16 ure trčila dva osebna avtomobila, eden izmed obeh pa se je obrnil na streho. Škodo na vozilih so ocenili na okoli 2000 din. Poškodovan ni bil nihče. Avta nista bila registrirana na našem (Ljubljani-

skem) območju, zato ju verjetno nista upravljala domačina.

MIRNO JE BILO med prazniki na območju Velikih Lašč, smo izvedeli na oddelku milice. Ni bilo ne nesreč ne pretepotov ali česa podobnega, da bi morali posredovati miličniki.

DARILA SO DOBILI na novo leto tudi miličniki oddelka v Velikih Laščah. Prinesli so jih predstavniki občinske skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik, SAP Ljubljana, DAJ-DAM, KZ Velike Lašče in gostišča na Turjaku. Miličniki se darovalcem lepo zahvaljujejo.

TUDI PREDŠOLSKO OTROKE je na priporočilo osnovne šole Velike Lašče in Društva prijateljev mladine obdaril dedek Mrza. Šolarki so izvedli za novo leto samostojno kulturno prireditev.

CESTA DO PODSMREKE je bila lani dograjena. Vendar pa je zdaj, kot pravijo, selapke (ne vodi nikamor naprej). Prebivalci predlagajo, da bi jo letos podaljšali do Kaplanovega. Zgraditi bi treba tudi most čez potok.

Kaj delajo sosede?

Mnogo je obrobnih krajev vzdolž občinskih meja naše pokrajine, kjer ljudje z velikim zanimanjem vsak teden pričakujejo različne novice in podatke iz Dolenjskega lista. Mnogi med njimi so si naš tednik tudi že naročili, mnogim pa ga želimo zdaj pokazati in ponuditi. Kdo bi mogel reči, da npr. Velike Lašče, Muljava, Turjak, Zagradec, Gabrovka, Stična z okolico in mnogi drugi kraji ne leže na Dolenjskem? Že decembra lani smo občinskima konferencama SZDL v Grosupljem in Litiji ponudili zanimivo sodelovanje, vendar nismo dobili odgovora.

Zato smo sklenili, da bomo poslej stalno pisali tudi o življenju in dogodkih v krajih, ki mejijo na občinske meje v Ribnici in Trebnjem. Južni del grosupeljske občine (če že ne kar vsa) je tipična dolenjska pokrajina — pa zanima nas, »prav« Dolenjce, kot tiste v grosupeljskem območju, kaj delajo sosede. Zato naša nova stran: na njej se bodo oglašali ljudje iz širše Dolenjske, ki jih zdaj tudi sicer noben časnik načrtno in stalno ne seznaja z novicami iz sosednjih krajev.

Kaj želimo, se bo pokazalo v prihodnjih tednih. Danes vam predstavljamo predvsem življenje v Ivančni gorici in Velikih Laščah, pokukali pa smo tudi malo čez hrvaško mejo: tudi iz Samobora, Karlovca in krajev onkraj Sotle se bomo včasih oglašili. V uredništvu sodimo, da bomo s tem strani DOLENJSKEGA LISTA samo obogatili in jih naredili še bolj — dolenjske!

Do kampa Azije - In NAZAJ!

Trije Novomeščani so spet doma: po dolgi azijski poti so se Andrijačič, Agnič in kombi novomeške industrije motornih vozil vrnili v domačo garažo. Po 43.000 kilometrih, štirih dneh manj kot štirih mesecih poti, so se svetovni popotniki srečno vrnili iz eksotičnih, presenetljivih dežel daljne Azije. Dvema bratrancema je kombi nadomeščal noge, bil je ubogljiv in poslušen tudi v najbolj težavnih okoliščinah. Azija ekspres, kot se je imenovala ekspedicija, se je začela na evropskih tleh, skoraj na novomeškem Glavnem trgu.

Po kratki evropski poti — mimo Sofije v Istanbul — sta bila Novomeščana z eno nogo v Evropi, z drugo sta stala na neznanim azijskem kontinentu. Ankara je dokončno potrdila azijske nenavadnosti, nato pa so sledile Adana, sirjski Tartus, libanonski Bejrut, skrivnostni Damask, jordanski Aman in spet iraški Bagdad, pot ju je vodila mimo Babilona v Kuvait, spet nazaj v Irak, nato pa v Abadan in od tam v Teheran, kjer je lansko jesen Pilič na teniškem turnirju osvojil dragoceno perzijsko preprogo. Na zemljevidu sta potegnili črto proti Kaspijskemu morju delala kroge ob Heratu v Afganistanu, na jugu v Kandaharju in nato v Kabul. Pakistanci so ekspedicijo sprejeli v Peshavariju in nato v prestolnici — Ravalpindiju. Indija je bila najpomembnejša dežela nenavadnih popotnikov. Lahor, Delhi, Patna, nepalski Katmandu pa spet indijski Darjeeling, Shillong in Kalkuta. Od tam ju je pot vodila na skrajno južno točko — rt Comorin, obiskala pa sta tudi Madras in Bombay. Agnič je z avionom poletel za 300 dolarjev v Singapur ter tako potrdil na kombiju zarisan cilj ekspedicije, Andrijačič pa je ta čas trpel hude muke v neznosni vlagi in hudi vročini madraškega podnebja.

Pot je bila nenavadna kot Indija sama, razburjiva tako, kot si lahko predstavljamo ob neznanim imenu Azije. In imela je vrsto najev:

Vreme: največja vlaga v Kalkuti — 100-odstotna ob 40 stopinjah vročine; najtopleje v Kuvaitu, 50 stopinj v senci; najbolj mraz v Turčiji, na prelazih višjih od 2.500 metrov, ko se je živo srebro v kombiju spustilo na plus 2 stopinji, zunaj pa še petkrat globlje. Najslabša cesta je bila v Iranu na odseku, dolgem 360 kilometrov, ki so ga še gradili. Najboljša izvenevropska cesta je bila v Afganistanu po zaslugi graditeljev, ameriških inženirjev, po makadamu pa je kombi prepepeljal 8.000 kilometrov. Najdalj-

ša pot brez počitka; 8.500 kilometrov v 6 dneh po cesti, ki je izginjala pod kolesi kombija od Indije do Novega mesta: kombi se je ustavil samo na bencinskih črpalkah, na mejah in takrat, ko so menjali olje.

Prvega Novomeščana v neznani Aziji sta srečala v Darjeelingu, bil je to Udovč iz Zgornje Težke Vode, ki je tam misijonar in velja za enega najboljših poznavalcev eksotičnih rož. S pomočjo drugega Dolenjca, sestre, prednice samostana, sta prišla še do nekaj superlativov: prodrla sta v džunglo in se seznanila z matriarhatom: najmlajša hči podeduje vse — dosti tako ne dobi, žena pa se je pogovarjala z obema Andrejema, medtem ko je mož stal ob strani in ubogljivo stekel v džunglo po banane, kot mu je ukazala žena. Prav tako ubogljivo se je splazil v koč po lok in puščice ter po bambus, v katerem nosijo vodo in kuhajo; vse to je plemenita poglavarica sklenila podariti novomeškima popotnikoma. Nenačuden je bambus, v katerem kuhajo riž kar v ognju, ker se riž skuha prej, preden ogenj načne posodo, ki ima eno samo luknjico na vrhu.

Najbolj trmast je bil italijanski misijonar padre Giovanni, ki si nikakor ni dal dopovedati, da Novomeščana ne znata italijansko. A njegov obup je bil deloma upravičen, saj nekaj kilometrov razlike med obema deželama zares ne pomeni ničesar — v daljni Aziji, sredi indijske džungle, kjer sta Andreja sodelovala tudi v najbolj drznem podvigu, v lovu na tigra. Lov se je končal senzacionalno: dobila sta tigrove glave, ki pa sta jih snela s svetega drevesa v džungli. Najbolj razburljiv dogodek je bilo potovanje po Kalkuti, kjer so jima zatrdili, da je vožnja zares nevarna: ob najmanjši nesreči bi jima avto zažgali, njiju pa linčali. Pravijo, da je v teh primerih najboljše rešitev če se zatečete na policijsko postajo, kjer vas bodo skušali obvarovati pred

množico ljudi. Kalkuta pa je pravo mravljišče, še posebej v času čaščenja boginje Kali, univerzalne bengalske boginje, kot se je to dogajalo ob njunem obisku: pokale so petarde, zažigali so ognje in s palicami tolkli po avtomobilih, tudi po novomeškem kombiju.

Za oči najveličastnejši je bil Katmandu s staro vladno palačo in čudovitim starim mestnim središčem. Če je Nepal dežela bogov, kot trdijo prospekti, potem to še toliko bolj velja za mesto templjev, za katerim se belijo himalajska pobočja, prava paša za oči po indijski ravnini.

Za Andrijačiča najbolj pretresljiv je bil pogled na sežiganje umrlih v Indiji. A človek se vsemu privadi. Tudi živali so zares uboge, ker na cesti ni videti ne zdravega psa ne zdrave krave. Bob iz plemena nemških bokserjev, ki je prisostvoval najinemu pogovoru pa je na svojem običajnem ležišču samo dvignil eno oko ob teh besedah in zaspal naprej.

In še najbolj vesel dogodek: gospod Trappo v Madrasu je brezskrbno obrezoval oleandre, se pogovarjal angleško in nato srbohrvaško z dvema popotnikoma iz Novega mesta — na koncu pa so ugotovili, da je poročen vnukinja Andrijačičeve sosedice. V to čast so popili škotskega viskija, ki velja v Indiji 35 naših starih tisočakov.

Tretji Novomeščan, kombi iz IMV, je najbolj trpel na vsej poti. To pričajo podatki, saj se je Andrijačič zredil za dva kilograma, potem ko je bil sredi poti že za osem kilogramov težji kot ob odhodu. Odtlej je na veliko žalost Emoninih konzerv skrbel za shujševalno kuro. J. S.

Slika v naslovu: Mišo, Andrej in kombi pred upravnim poslopjem IMV v Novem mestu (Foto: M. Moškon) — vse druge slike Mišo Andrijačič

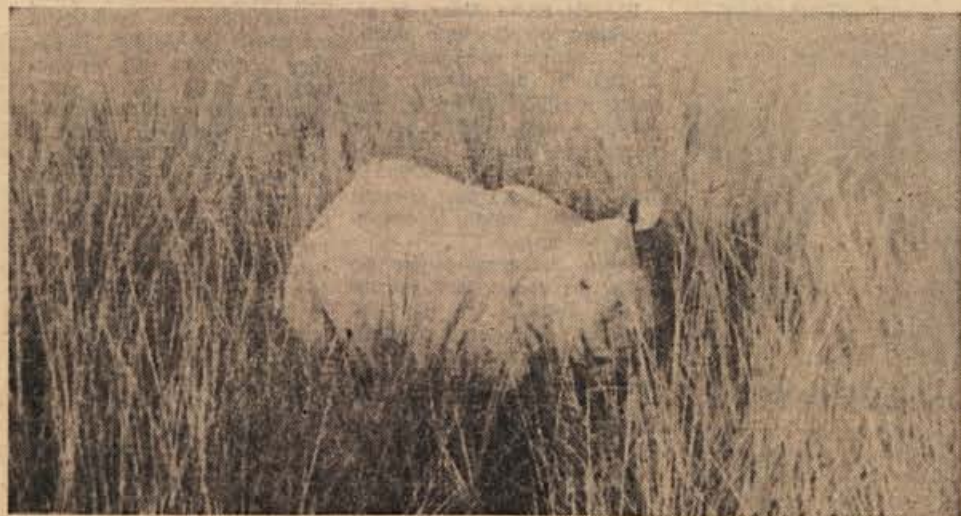
Na bazarju (tržnici) v Damasku lahko kupite vse od čopačev (vrsta kruha) do reaktivnega motorja

Indijski Tadž Mahal — simbol ženskosti in najlepši nagrobnik na svetu

Metropola Nepala — Katmandu je mesto templjev in hippijev

Ce hočete slikati živega nosoroga iz Kazirange takole, z navadnim objektivom, je najboljše, da jezdit na slonu — Mišo je tudi...

Zatišje po javni razpravi?

Na Dolenjskem, v Beli krajini in Spodnjem Posavju do zdaj v razpravi o kulturnih skupnostih, kot kaže, nismo dlje od načelnih opredelitev za take ali drugačne skupnosti – Ali gre tako pomemben zakon lahko tudi mimo gospodarstva? – Kaj je z dogovori?

Plemelj bo razstavljal v Trebnjem

Kot je predvideno, bodo v nedeljo, 25. januarja, odprli v avli osnovne šole v Trebnjem samostojno razstavo ljudskega slikarja tihožitij in pejsažev Antona Plemelja, ki ga likovni kritik Aleksander Bassin uvršča med tri najbolj značilne nosilce samorastniške, neakademske, naivne, ljudske ali kakorkoli jo že imenujemo, umetnosti na Slovenskem. Ob razstavi bodo obravnavali tudi nekatere organizacijske zadeve Tabora slovenskih likovnih samorastnikov, ki ima svoj sedež v Trebnjem. Minuli torek je bil sklican sekretariat tabora, ki bo pripravil razstavo.

Večer dolenjske poezije

DPD Svoboda »Dušan Jereb« in podružnica Slavističnega društva v Novem mestu pripravljata v počastitev 8. februarja – slovenskega kulturnega praznika večer dolenjske poezije. K sodelovanju sta privedla povabila manj znane ustvarjalce, ki živijo in delajo na Dolenjskem in jim je pisanje poezije predvsem v osebno zadovoljstvo. Poleg pesnikov so povabljeni tudi prozaisti, da bi bila prireditev tako še bolj vsestranska in zanimiva. Za zdaj je znano še, da pisce ne bodo sami brali svojih del, marveč bosta privedla dobila recitatorje.

Vinica: kultura živi

8. januarja je imelo letni občni zbor Prosvetno društvo Oton Zupančič na Vinici. Lepa udeležba je bila prepričljiv dokaz delavnosti društva. Uvodoma sta nastopila tamburaški kvintet in deklinski zbor, sledila so poročila in razpravljanje. V društvu uspešno delujejo folklorna, dramska, pevka in tamburaška sekcija. Predsednik sekcij so bili izvoljeni v novi odbor, ki ga bo še nadalje vodil učitelj Ivan Mohar. Na obdobjem zboru so poudarili predvsem potrebo po boljšem sodelovanju vseh krajevnih organizacij.

K. W.

Mali kulturni barometer

FILM O MATIJI GUBCU – Ob 400-letnici velikega slovensko-hrvaškega kmečkega upora (leta 1573) bodo na Hrvaškem izdali film o vodji tega upora Matiji Gubcu. Zatrjujejo, da bo delo režisal Vatroslav Mimica.

KNJIGA O CIGANIH – Doktor Vanek Šifcar je izdal pri prekmurski založbi v Murski Soboti zanimivo in obsežno knjigo o pomurskih Ciganih, znanih tudi pod imenom Romi. Monografija je plod pisateljevega večletnega študijskega dela in raziskovanja življenja Ciganov. Knjiga bo gotovo zanimiva tudi za dolenjskega bralca, saj bo lahko v njej našel marsikaj, kar je znano tudi za Cigane, živeče na Dolenjskem. Prav tako bo knjiga pomagala k boljшему razumevanju in spoštovanju življenja Ciganov na našem območju.

DVE ZBIRKI – V zbirki Po ta mladini bosta pri Mladinski knjigi letos izšli tudi dve pesniški zbirki ustvarjalcev, ki pripadajo najmlajšemu pesniškemu rodu na Slovenskem. Gre za knjigo »Gnezdo za besede« Miroslava Slane in »K studentu« Ivana Cimermana. Rokopisi so že v tiskarni.

MAGYAR V NOVARI – V galeriji Del Cortile v Novari je pred nedavnim razstavljal 20 olj na lesu samorastnik Viktor Magyar s Cateja pri Veliki Loki. Italijanska javnost je njegova dela sprejela s velikim odobravanjem. Moglo bi se reči, da je Magyar med najbolj uveljavljenimi slikarji

Ali je, denimo, Dolenjska galerija občinska ali medobčinska (pokrajinska) ustanova? Če je samo občinska, ali ji je poleg novomeške občine še kdo dolžan presk beti denarje? In če je medobčinska, ali ni povsem logično, da bi morale del denarnega bremena za to galerijo prevzeti občine?

Taka in podobna vprašanja so spremljala domala vse javne razprave o kulturnih skupnostih in financiranju kulturnih dejavnosti, ki so jih po izidu že znanega zakonskega osnutka širino po Dolenjski, Beli krajini in Spodnjem Posavju priredila občinska vodstva Socialistične zveze, sindikatov in ponekod tudi Zveze kulturno-prosvetnih organizacij.

Na splošno je slišati, da je predlagano zakonsko besedilo pomanjkljivo v nekaterih osnovnih rečeh, da na primer vse preveč prišepetava, kaj bi bilo dobro, da bi... itd. Menijo tudi, da zakonski osnutek ni razrešil predvsem dveh poglavitnih vprašanj: obsega (velikosti) kulturnih skupnosti in vprašanja financiranja oziroma virov za to.

Morda so se dosedanja razmišljanja prav zaradi teh, preveč nejasno nakazanih rešitev ustavljala prav pri »najlažjem« vprašanju: pri obsegu kulturnih skupnosti. Znano je, da so se ljudje v razpravah na našem območju na dušek, brez prepričljivih argumentov v roki, odločali: eni za občinske, drugi za medobčinske skupnosti. Dalj od tega pa večina sploh ni prišla, čeprav verjamemo, da so mnogi po tistem le razmišljali, kako bi bilo najbolje.

Pripravljajo »Večna lovišča«

Dramska skupina DPD Svoboda »Dušan Jereb« v Novem mestu pripravlja uprizoritev komedije »Večna lovišča« slovenskega pisca M. Stefanca. To delo je bilo lani uprizorjeno v Brežicah na reviji slovenskih dramskih amaterskih skupin. »Večna lovišča« bo bržkone režiral Riko Urh. Če bo delo kmalu naštedirano, ga bodo uvrstili v abonmajski gledališki spored v Domu kulture.

tako imenovane »naivne« smeri na Slovenskem.

TRNKKA UMRL – Eden največjih čeških režiserjev lutkovnega filma vseh časov, Jiří Trnka, je umrl na prehodu v novo leto. Trnka velja za klasika lutkovnega filma.

KNJIGE SLOVENSKE MATICE – Slovenska matica bo izdala letos med drugimi tudi naslednje knjige: »Koroški plebsci«, »Poznogotska in renesančna plastika na Slovenskem« in pripovedno delo »Put v neznanost« Franceta Bevka.

SPOMINSKA RAZSTAVA – V študijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu so odprli spominsko razstavo knjižnih del slovenskih pisateljev, pesnikov, znanstvenikov, prevajalcev in drugih pomembnih javnih delavcev, ki so umrli v letu 1969.

PRESERNOVA PODOBA PRAVA ALI NE? – Polemika o tem, ali je podoba, ki jo je odkril prof. Marin, edina prava podoba našega največjega pesnika ali ne, je zajela že kar velik krog slovenskih literarnih zgodovinarjev in celo vrsto drugih znanstvenikov. Po Goru Skodlarju, ki je Marinovo odkritje proglasil za »bombo iz minilice«, so o (ne)pristnosti odkrite podobe govorili prejšnji teden v »Kulturni diagonali« na televiziji. Rado Borlona je začet v »Delu« objavljati obširnejše študije, v kateri trdi predvsem, da je potrebno avtentičnost odkritja znanstveno dokazati.

Zdi se tudi, da so se ljudje prehitro zadovoljili z načelno opredelitvijo za manjše ali večje kulturne skupnosti. Nič pa še nismo slišali o nadaljnjih samoupravnih dogovorih tistih, ki želijo biti v eni (isti) kulturni skupnosti. Tako do zdaj tudi še nikjer na našem območju niso uresničili priporočila republiške konference SZDL, naj bi začeli ustanavljati iniciativne odbore.

Morda pa je razlog za sedanje zatišje po uvodnih razpravah tudi bojazen, da se ne bi v čem prenašli. Vprašanje je tudi, ali so vsi povedali svoje mnenje o zakonskem osnutku. Nič še ne vemo, kaj mislijo v go-

spodarskih organizacijah o predlaganem načinu financiranja kulturnih dejavnosti. Kaže, da razprava še ni končana in da bo le treba prisluhniti, kaj misli ta, kaj predlaga oni.

Al' prav se piše...

»Po teh vprašanjih...«

Stavki, v katerih je preveč besed za misel, ki jo hočemo povedati, niso tako nevsakdanji. Še slabše je, če posamezne besede ne izražajo duha in vsežine slovenskega jezika.

Oglejmo si naslednji primer in mu skušajmo osvoboditi pljuča, da ne bo dihal s škrgami:

»Na sestanku občanov, ki se je vršil prejšnji ponedeljek, so diskutirali po vprašanih perspektivnih pogojih gospodarstva.«

Stavek je preobtežen z besedami, ki se jim lahko izognemo, zato poiščimo take, ki bodo misel jasneje približali tudi jezikovno manj veščim bralcem.

Najbolj moti zveza po vprašanih. Pod vplivom srbohrvaščine (po tim pitanjima) se ta nesreča že leta spreha v površnem sestankarskem jeziku.

Slovenski pravopis zatrjuje, da se sestanek, seja, zborovanje itd. ne vrši, pač pa sestanek, seja, zborovanje je, bo, je bil (—a, —o).

Beseda pogoj je zapeljiva, zato ji moramo dati v stavku primerno opredelitev. V našem primeru gre prav gotovo za možnosti, ki naj gospodarstvu omogočajo nadaljnji uspešni razvoj.

Če se ob naštetih priponah odločimo še za slovenjenje tujk, potem smo se pririli do takele rešitve:

»Na sestanku občanov, ki je bil prejšnji ponedeljek, so razpravljali o dolgoročnih možnostih razvoja gospodarstva.«

Pa odpihnimo še nekaj plev, da bo misel še lahkotneje zadihala:

»Prejšnji ponedeljek so na sestanku občanov razpravljali o možnostih za dolgoročno in smotno gospodarstvo usmeritev.«

Prof. JOZE ŠKUFCA

Kavčič, Maleš in Pandur v ljubljanski Mestni galeriji

Do 19. januarja bo še odprta v Mestni galeriji v Ljubljani zanimiva razstava akademskih slikarjev MAKSA KAVČIČA, MIHE MALEŠA in LAJČIJA PANDURJA. Obiskovalcu nudi razstava bogato pašo in lep pregled čez ustvarjalna leta treh znanih umetnikov. Kavčič in Pandur, ki ju na našem območju še nismo videli razstavljenih, se predstavljata predvsem z olji, Maleš pa z bogatim izrezom svoje grafike, ki sega ponekod tudi v prva leta njegovega ustvarjanja. — Na sliki: MIHA MALEŠ — Mlade Makedonke (grafika z razstave v Parizu 1951)

Pionirska knjižnica potrebuje pomoč

Ta ustanova ima vpisanih 1.286 rednih bralcev — Do zdaj je priredila 37 jezikovnih tečajev

Vodstvo pionirske knjižnice v Novem mestu je pred kratkim poslalo vsem delovnim organizacijam v občini poročilo o svojem dosedanjem delu s prošnjo za kakršnokoli finančno pomoč. Pionirska knjižnica ima danes 4.133 knjig, 334 plošč in 1.286 vpisanih rednih bralcev. Knjižnica je za mlade bralce priredila že 37 tečajev iz angleščine, nemščine, francoščine in matematike, ki se jih je udeležilo 406 otrok. Vendar pa 7.405-krat otrokom niso mogli postreči z zaželenimi knjigami, ker jih knjižnica ni imela.

Knjižnica je zelo dobrodošla predvsem tistim otrokom, katerih starši so zaposleni. Tu namreč otroci lahko preživljajo prosti čas ob branju knjig ali ob različnih družabnih igrah, so na toplem in daleč stran od slabega vpliva ceste. Z večjo izbiro knjig bi knjižnica lahko še bolj pritegnila mlade bralce, hkrati pa bi jim tudi omogočila knjige, ki jih morajo prebrati za bralne značke, pa

jih za šolsko leto 1969-70 zaradi finančnih težav še niso mogli kupiti.

Zato se vodstvo pionirske knjižnice obrača na vse občane, naj ji pomagajo iz stiske.

A. V.

JAKI

v Düsseldorfu, Zürichu in Ljubljani

Slikar Jože Horvat-Jaki je 6. januarja odprl razstavo svojih grafik v Düsseldorfu, dva dni kasneje pa se je udeležil otvoritve razstave naivne, surrealistične in fantastične umetnosti v salonu Wolfberg v Zürichu. Na tej razstavi sodeluje Jaki z vrsto svojih najnovejših del v družbi s Salvadorjem Dalijem, E. Ernijem, H. Fischerjem in z drugimi znanimi umetniki iz Nemčije, Francije, Avstrije, Švice, Španije, Češkoslovaške in Jugoslavije.

Jaki je vsestranski ustvarjalec: te dni lahko vidimo 10 njegovih modernih desnov na bombažnih blagih, s katerimi nastopa tekstilna tovarna Prebold na sejmu in modni reviji MODA 70 v Ljubljani. Blago, ki mu je Jaki z živahno fantazijo ustvaril popolnoma novo uporabno vrednost, je poželo na sejmu izredno zanimanje in priznanje.

Tg.

Zaradi izrednega zanimanja obiskovalcev so pred mesecem odprto razstavo likovnih del novomeških osnovnošolcev v Dolenjski galeriji kar dvakrat podaljšali. Razstavljena dela so vzbudila precejšnjo pozornost, za boljše prispevke pa so nekateri ocenili tudi otroške plastike (na sliki). (Foto: Slavko Dokl)

V Ziljah: „Delali bomo skupaj“

Za predsednika novoustanovljenega aktiva ZMS so v Ziljah izvolili Lojzeta Čadoniča

V Ziljah je malo mladine. Veliko mladih ljudi je odšlo s trebuhom za kruhom v tujino, kajti doma na skopi zemlji niso imeli od česa živeti. Življenje mladih ljudi je v Ziljah zamrlo. Aktiv ZMS je razpadel že pred dvema letoma.

V sosednjih vaseh Adlešičih, Žuničih, na Preloki in Vinici, je zadnje čase zaživelo delo mladine. Ziljski mladinci so zato sklenili, da tudi sami ustanovijo aktiv ZMS. Radi bi organizirano delali in skupaj obravnavali nekatere težave, ki jih tarejo. Ustanovnega sestanka se je udeležil tudi Mirko Čadovič, predsednik občinske konfe-

rence ZMS Črnomelj. Na sestanku so naredili približen seznam mladih do 25. leta. Čeprav je na spisku 41 mladincev, jih živi v Ziljah veliko manj, saj so nekateri na delu v Nemčiji ali pa živijo drugje. Da bi delo lahko steklo, bodo v aktiv vključili tudi mlajše poročene moške in žene, ki so pripravljeni delati v mladinski organizaciji. Mladinci nameravajo presenetiti vaščane že za 8. marec.

Bo regres samo enkratna odločitev?

Učenci Dijaškega doma Majde Silc v Novem mestu so se pred nedavnim močno razveselili novice, da bo RIS regresiral oskrbovalnino v dijaških domovih tistim, ki imajo zadovoljiv učni uspeh, pa njihovi dohodki na posameznega družinskega člana ne presegajo 400 din. Regres je glede na dohodke in na učni uspeh različen. Najvišji regres je 250 din, najnižji pa 30 din. Če odločitev o regresiranju ne bo enkratna, se bo socialni sestav dijakov v srednjih šolah že v naslednjih letih močno spremenil v korist kmečkih in delavskih otrok. Verjetno je, da bo tudi učni uspeh odslej mnogo boljši.

Denar, denar, in spet denar

Aktiv zveze mladine Slovenije s Preloke se bo udeležil z igro natečaja za župančičeve nagrade. Mladinci so najprej računali na to, da bo na tekmovalstvu sodeloval tudi trio s pevskimi, člani tria pa so odšli na delo v Nemčijo, ker so želeli zaslužiti denar za nove instrumente.

Pevka Elvira Voča je pred kratkim doživela prigrčen aplavz na prireditvi za vojske cerkljanske garnizije. (Foto: M. Jaranovič)

Kaj pri vas najraje...

Danes objavljamo kupon št. 1 za naš nagradni razpis »NAJPOPLOT« Poslušana PLOŠČA Tedna. Izrežite okvirček »NAJPOPLOT« in napišite, katero ploščo ste ta teden najraje poslušali. Ni važno, ali je to narodnozabavna ali klasična ali beat ali kakšna druga melodija — hočemo le vedeti, kaj naši bralci najraje poslušajo. Izpolnite izrezani kupon in ga v kuverti ali prilepjenega na dopisnico naj-

kasneje do ponedeljka, 19. januarja, pošljite na naslov: DOLENJSKI LIST, Novo mesto — za NAJPOPLOT! — V uredništvu bomo izžrebali izmed vseh dobjenih 3 kupone in bralce, ki so nam jih poslali, nagradili s 3 lepimi ploščami. Objavili bomo prve tri plošče, ki bodo dobile največ glasov. Najbrž tudi vas zanima, kaj pri nas najraje poslušamo. Sodelujte!

NAJPOPLOT

Ta teden sem najraje poslušal(a) melodijo:

Ime in priimek _____

Ulica _____

Kraj _____

Kupon št. **1**

Dijaki oddelka ljubljanske srednje šole za lesno stroko so v zadnjem šolskem polletju dosegli dobre šolske uspehe. Vsi se zavedajo, da razreda ne smejo ponavljati, ker bi morali šolo nadaljevati v Ljubljani. Oddelek tehnične šole za lesno stroko je ustanovil »Novoles«, ki si je tako zagotovil dobre in zveste strokovnjake. (Foto: M. Padovan)

RAZGOVOR Z MLADINSKIM PREDSEDNIKOM JANEZOM SLAPNIKOM

Tudi očitke je treba prenesti

Delo mladinske organizacije je široko zasnovano — Tisti, ki trdijo, da mladina spi, so v zmoti — Mladi ljudje niso ločeni po kategorijah

— Kaj pomeni biti predsednik mladinske organizacije?

»Zastopati interese mladih v družbeno-političnih organizacijah, društvih in drugih skupnostih, pomagati mladini in jo usmerjati ter jo opričevati. Boriti se je treba za že deklarirane pravice mladih ljudi in zanje organizirati različne oblike dela. Prenesti in sprejeti je treba marsikatero upravičeno in neupravičeno kritiko na račun dela in spodsrljave mladine.«

— Po enoletnem delu v mladinski organizaciji že lahko poveš, kakšne uspehe je dosegla mladinska organizacija v novomeški občini?

»Zelo težko govorim o delu in uspehih mladinske organizacije. Ponekod je uspeh že to, če se nam posreči ustanoviti mladinski aktiv, drugje si morajo mladinci še pribori-

riti pravico do izobraževanja na delovnem mestu, drugod pa je to že popolnoma urejeno. Takih primerov je veliko, zato so tudi uspehi različni. Letos nam je uspelo usmeriti člane mladinskih aktivov, da so začeli obravnavati važna vprašanja, ki se jih še kako tičejo. Zelo pogrešam enoten nastop mladine, članov SZDL, sindikatov in ZK.

Uspeh je težko formalno izmeriti. Vaški aktivisti so se uveljavili v KS, ker so sodelovali na zborih volivcev, pomagali so pri gradnji družbenih centrov. Mladi ljudje delajo predvsem na športnem in kulturnem področju. Tudi pri šolskih aktivih je viden določen premik v skrb za izboljšanje učnih uspehov.

Mladinska organizacija je po moji oceni naredila v zadnjem letu korak naprej. Ne-

koliko bliže je naši želji, naj bo mladinska organizacija ogledalo časa in razmer, v katerih živi mlada generacija.«

— Kaj odgovarjaš na očitke, da mladinski komite nič ne dela, čeprav ga je novomeška mladina z zaupanjem izvolila?

»Taki očitki so pogosti in neutemeljeni. Porajajo se pri tistih mladincih, ki so izven družbenega dogajanja in vidijo delo mladinske organizacije le v organiziranju plesov in zabav. Predsedstvo je imelo v letošnjem letu 14 rednih sej, zato ne moremo govoriti o pasivnosti mladinskega vodstva, zlasti še ne, ker smo na teh sejah obravnavali zelo važna vprašanja: mladinsko prestopništvo, izobraževanje in vzgojo mladih ljudi, vlogo mladine v delovnih organizacijah, izobraževanje mladih kmetovalcev, sodelovanje z JLA. Člani predsedstva aktivno delajo v družbeno-političnih organizacijah in drugih družbenih skupnostih. Mislim, da zaslužijo priznanje, ne pa očitke, da sedijo križemrok.«

— Ali je naša mladina deljena po kategorijah?

»Mislim, da ne smemo govoriti o kategorizirani mladini. Mladina je enotna (delavska, šolska in kmečka). Čutimo pa, da je premalo sodelovanja med bodočo inteligenco in mladino, ki je organizirana v aktivih.« M. P.

V BELTU bi morali imeti mladinski aktiv

Mladinci, zaposleni v »Beltu«, bi morali imeti dobro organizirano mladinsko organizacijo v svojem podjetju. Nekaj prizadevnih mladincev se je pred kratkim odločilo, da ustanovijo aktiv ZMS. Ustanovni sestanek je bil slabo obiskan: od 100 zaposlenih mladincev se je sestanek udeležilo le 11 mladih delavcev. Nedvomno bi dobro organizirani mladinski aktiv v podjetju močno koristil predvsem mladincem iz drugih republik — takih je v »Beltu« precej — vendar pa niso pokazali zanimanja za organizirano delo mladine. Na ustanovnem sestanku so izvolili začasno predsedstvo, ponovno pa se bodo mladinci sestali 14. januarja, ko bodo izvolili stalno vodstvo.

Ni lahko biti študent

Veliko dolenjskih študentov, ki živijo v Ljubljani, nima štipendij — Kje neki so vzroki?

Težave se začnajo, ko se razboriti dijak prelevi v zelenega brca. Najprej so težave pri izbiri študija, potem s štipendijo, nazadnje pa še s stanovanjem. Majhne, skromne sobice je treba drago plačevati. Tudi živeti je treba. Ni čudno, da se zato veliko število študentov odloči za honorarno delo, čeprav pri tem velikokrat trpi študij. O tem, kako živijo, so povedali nekateri študentje Dolenjci takole:

Breda Adamič: »Želela sem postati učiteljica, zato sem se vpisala na pedagoško akademijo. Stanujem kot podnajemnik skupaj s sošolko, in čeprav se s ceno ne strli-

njam, sem vesela, da sobo sploh imam. Dobivam štipendijo, nekaj denarja pa mi včasih primakne tudi mama.«

Mija Košir: »Študiram nemščino in italijanščino. Stanujem pri teti in sem zadovoljna, ker vem, da morajo moji sošolci za stanovanje odšteti veliko denarja. Stroške mojega šolanja nosita oče in mati, jaz pa si nekaj malega zaslužim z inštrukcijami. Pogrešam dom.«

Nace Stancer: »Vpisan sem na pravo. Veliko je treba študirati, vendar ni tako zelo hudo, kot so me strašili. Ne dobivam štipendije, stanujem pri stricu in sem popolnoma odvisen od pomoči domačih. Rad bi uspešno dokončal izpite, ki me čakajo, in dobil štipendijo.«

Metka Zagorc: »Sem študentka VSTK. Stanujem pri stari mami, kjer se počutim kot doma. Dobivam štipendijo od TIS. Vesela sem je; kaj bi je ne bila, saj tu v Ljubljani denar! neverjetno hitro kopni! Domov redno hodim, največkrat na stop, saj je avtobus za naš šep predrag.«

Marjan Mežnarič: »Študij italijanščine in francoščine zahteva vestno in redno delo. Ne dobivam štipendije, za skromno sobico pa plačujem zelo visoko stanarino. Tudi med mojimi prijatelji, ki so se letos vpisali, je veliko takih, ki nimajo štipendije.«

Z. G.

J. PEZELJ

OGLE*
DALO
MLA
*DIH

Mladina bo pomagala graditi Banjaluko

V nedeljo je bila v Banjaluki seja občinske konference ZM, ki so se je udeležili vidni družbeno-politični delavci ter predsednik Zveze mladine Jugoslavije Janez Koojančič. Mladino iz širše Dolenjske je zastopal Janez Slapnik, predsednik občinske konference ZMS Novo mesto. Na tej seji so sklenili, da bo mladina iz vse Jugoslavije pomagala graditi porušeno Banjaluko. Poleti naj bi pri obnovi pomagala zvezna mladinska brigada ter člani specializiranih organizacij.

Zvezna komisija mladinske organizacije zbira podatke, kako in kje naj bi delala v Banjaluki jugoslovanska mladina. Ko bodo sklepi znani, bodo tudi na Dolenjskem začeli organizirati delovno ali specializirano mladinsko brigado, ki bo pomagala pri obnovi porušenega mesta.

V plesnem ritmu: en, dva, tri...

Pred kratkim so učenci 8. razreda osnovne šole »Kajta Rupena« v Novem mestu zaključili večmesečni plesni tečaj, ki ga je vodil učitelj telesne vzgoje Dušan Jarc. Med tečajniki je bilo veliko deklet. Vse kaže, da se fantje v teh letih bolj zanimajo za dinamične športne igre in se plesa manj udeležujejo.

Plesne vaje so sestavni del športnega šolskega društva. Program ni natančno programiran, ker je učitelj pri izbiri plošč v veliki meri odvisen od učencev, ker plošče ti prinašajo v šolo. Kljub težavam pa je cilj dosežen: učenci se bodo naučili prvih plesnih korakov in osvojili plesni ritem. J.P.

Dobro obiskan tečaj za kmetovalce

V Dol. Nemški vasi so organizirali mladi kmetovalci skupaj s trebanjsko delavsko univerzo tečaj za mlade kmetovalce, ki se je začel lani decembra in bo trajal predvidoma do marca. Obiskuje ga 20 mladincev, pridružili pa so se jim tudi starejši kmetovalci, ki so z učenim programom zelo zadovoljni. Denar za tečaj je zagotovila delavska univerza iz sklada za izobraževanje. Tečaj bo v zimskem času in bo trajal tri leta: vsako leto po tri mesece.

Z. G.

Preločani presenetili z »Ženitvijo«

Mladinski aktiv s Preloke je za novo leto presenetil prebivalce v Ziljah z Gogoljevo tridejanko »Ženitev«. Komedijo so mladinci sami nastudirali. Poleg igralcev je nastopil še trio s pevskimi. Mladinci so presenetili gledalce tudi s skeči »Ollo in Stanly«. Med nastopajočimi sta se najbolj odrezala Martin Plut in Ivanka Plut.

18

NOVOTEHNA
NOVO MESTO
NOVOTEHNA

50 let Franca Pučka

Te dni je v krogu svoje družine in številnih prijateljev praznoval 50 let ustvarjalnega življenja znanega športnika, športni delavec in veterinar Novomeščan Franca Pučka.

Ob tem pomembnem jubileju praznuje tudi 35-letnico aktivnega športnega udejstvovanja, s katerim je začel pri ljubljanskem Sokolu, nadaljeval pa v Virovitici in Zagrebu. Največ zadovoljstva je

našel v gimnastiki, atletiki, košarki in odbojki. V odbojki in košarki je igral v ekipi Sokol II — Zagreb, ki je osvojila 1940 državno prvenstvo.

Posebej pa je njegovo ime povezano z novomeško odbojko, ki se je rodila ravno po njegovi zaslugi. Ko je nastopil prvo službeno mesto v Novem mestu, je okrog sebe zbral mlade fante in jih seznanil z lepoto odbojbarske igre. Z vztrajnostjo in poštenostjo je ekipo popeljal v I. zvezno odbojbarsko ligo, kjer so igrali dve sezoni. Teh iger se bodo Novomeščani še dolgo spominjali. Delal je tudi z odbojkaricami; vrsta mladink je pod njegovim vodstvom 1953 v Zagrebu osvojila celo naslov mladinskih prvakinja Jugoslavije.

Za neutrudno igranje in delo v športnih organizacijah je tovariš Pučka dobil veliko priznanj. Največje priznanje in zadovoljstvo pa čuti tedaj, kadar se dobi s prijatelji iz ekipe, ki so zapisani z zlatimi črkami v novomeškem športu.

Tudi danes se ni odnehal in še vedno igra na sindikalnih odbojbarskih tekmah. Svoje moči razdaja tudi kot predsednik TVD Partizan Novo mesto oz. kot trener mlade odbojbarske ekipe Partizana, ki mu nudi veliko veselje.

Tov. Pučka želimo v športnem in poklicnem delu še veliko uspehov in zadovoljstva, ob jubileju pa mu v imenu športnikov čestitamo.

OBČNI ZBOR DOLENJSKIH KEGLJAČEV

Priznanja za kegljače

V dolensko kegljaško tekmovalno skupnost so povabljeni kegljači iz Sevnice, Krškega in Brežic — Priznanje prejelo 10 kegljačev

Prejšnji teden so se na občnem zboru v Novem mestu sestali kegljaški delavci iz dolenske kegljaške tekmovalne skupnosti. Sprejeli so program dela in finančni predračun za leto 1970, podelili so diplome in priznanja nekaterim aktivnim kegljačem ter kritično ocenili delo skupnosti v 1969 letu. Na občnem zboru so ugotovili, da bi dejavnost morala biti nekoliko večja, zlasti zato, ker je na Dolenskem precej kegljačev, ki si želijo tekmovalni, čeprav ni posebnih ustreznih kegljišč.

Dogovorili so se, da bodo k sodelovanju povabili kegljače iz občin Sevnica, Krško in Brežice. Takšno stališče je zavzela tudi republiška kegljaška zveza in povabila, naj pridejo v dolensko tekmovalno skupnost tudi kegljači iz treh občin. Kegljaska priznanja — srebrni kegelj je prejelo 10 kegljačev. Priznanja je podelil tajnik

dolenske tekmovalne skupnosti Jože Mrzlak, prejeli pa so jih: Tine Krušič, Janez Kastelic, Jože Smrke, Ivan Vencelj, Franc Stirn, Dominik Bratož, Vinko Rodič, Božo Vesel, Boris Rožič in Franjo Zupancič.

Odprto kegljaško prvenstvo Krškega

Občinska zveza za telesno kulturo Krško razpisuje 1. odprto prvenstvo Krškega v kegljanju za posameznike v disciplini 200 lučev. Na tekmovalje, ki bo 31. januarja in 1. februarja, vabi Kegljaski klub Krško vse kegljače iz Dolenske. Prijave sprejema KK Krško do 25. januarja.

Trije prvouvrščeni kegljači dobijo priznanje ObZTK Krško v trajno last.

V petek, 9. januarja, je Jože Mrzlak, tajnik dolenske kegljaške tekmovalne skupnosti (na levi), podelil desetim zaslužnim kegljaškim delavcem priznanje — srebrni kegeljček. (Foto: S. Dokl)

I. GOSTINSKI PLES

Gostince Dolenske, Bele krajine in Spodnjega Posavja ter ostale goste

vabimo na

I. GOSTINSKI PLES

v soboto, 17. januarja v

ČATEŠKIH TOPLICAH.

Rezervacijo, 10 din za osebo, sprejemajo v recepciji zdravilišča Čateške Toplice.

Pričenja se sezona smučarskih tečajev. Vavtovaški pionirji — smučarji se tako zbirajo okrog svojega vzornika smučarja JANEZA NOVINCA (na levi strani slike). (Pionirski foto krožek Vavta vas)

Prvi smučarski sodniki

Občinska zveza za telesno kulturo Novo mesto je organizirala tečaj za sodnike smučarja v alpskih disciplinah. Udeležilo se ga je 22 smučarskih delavcev. — Izpit je uspešno opravilo 13 kandidatov, 6 pa ga bo delalo nekoliko kasneje.

Izpite so uspešno opravili Matija Wachter, Andrej Peric, Drago Rebernik, Milan Celik, Peter Henčič, inž. Rade Kalinovič, inž. Boštjan Japelj, Alojz Serini, Majda Rodič, Ilija Stjepčević, Robert Romih, inž. Gvido Rozman in Janez Sebenik. R. R.

MIRNA VABI. Smučarska sekcija TVD Partizan Mirna se že pripravlja na pomembno tekmovalje — državno prvenstvo v skokih na 40-metrski skakalnici za mlajše mladince, ki bo v nedeljo, 8. februarja, na Mirni. Ob 9.30 bo najprej svečana otvoritev, nato pa ob 10.30 tekmovalje. Predvideno je, da bo popoldne tudi tekmovalje za člane in starejše mladince.

Ali je novi odbor ObZTK Krško — zaspal?

Ceprav je že več kot mesec dni po občnem zboru občinske Zveze za telesno kulturo v Krškem, se novoizvoljeni odbor še vedno ni sestel in konstituiral. To vsekakor ni spodbudno za športne delavce in športnike v občini, kajti eni in drugi so pričakovali, da bo novi odbor prekinil dosedanje prakso trdnega vzdržnega spajanja in se s vsemi močmi vključil v družbeno dejavnost. Prepričani smo, da bodo zaradi takšne neaktivnosti novega odbora ObZTK nastale precejšnje posledice. Vprašamo se, če je sploh že kdo prišel delati perspektivni načrt razvoja telesne kulture v občini, za kar je bil določen novoizvoljeni odbor. Drugo vprašanje je, če je izdelan predračun in program dela zveze za letošnje leto in če je predložen v obravnavo občinski skupščini. Kolikor to ni napravljeno, ObZTK ne bo mogla zahtevati sredstev iz občinskega proračuna, ki bi ji pripadala v leto 1970.

Morda bi bilo potrebno nekoliko več volje, pa do takšnega stanja v ObZTK ne bi prišlo. Verjetno je, da bodo nastale težje finančne posledice, krivice za to pa bo treba poiskati med tistimi, ki so prevzeli dolžnosti.

LADO HARTMAN

Uspeli skoki v Šentjerneju

Prizadevni športni delavci v Šentjerneju so dobro organizirali občinsko tekmovalje v smučarskih skokih — Zmagali so Sluga, Bogdan in Bojan Prudič, Selak in Potočar

V nedeljo, 1. januarja, je občinska Zveza za telesno kulturo Novo mesto organizirala v Šentjerneju občinsko prvenstvo v smučarskih skokih za vse kategorije. Zveza je poverila izvedbo tega prvenstva športnemu društvu Šentjernej, ki je že v letošnji, ravno tako pa tudi v lanske sezoni organiziralo tekmovalje na 20-metrski skakalnici v Šentjerneju in na 25-metrski skakalnici na Javorovici. Na tem tekmovalju je nastopilo 68 tekmovalcev iz Žužemberka, Vavte vasi, Straže, Smarjete, Otočca, Novega mesta in Šentjerneja. Prvi trije uvrščeni v vsaki kategoriji so prejeli diplome, mlajši pionirji pa še plakete.

Rezultati: mlajši pionirji (12) — 1. Slavko Sluga (Šentjernej) (13, 14,5) 186,4 točke, 2. Darko Novak (Zbk) (13, 13,5) 172,6, 3. Franc Repar (Zbk) (13, 13) 167,9, 4. Franci Kuhelj (Zbk) (11,5, 12) 155,0, 5. Anton Legan (Zbk) (10,5, 12,5) 148,9 itd.

Uspešna razstava »Sivih jelš«

Pred kratkim so imeli v Trebnjem razstavo taborniki odreda »Sivih jelš«, ki praznujejo 10-letnico obstoja.

Odred »Sivih jelš« je med najaktivnejšimi organizacijami, ki vključujejo tudi mladino, v trebanjski občini. Razstava je bila lično urejena, bila je dokaz skrbnosti in velikega truda njihovega desetletnega dela.

Z. G.

■ NOVO MESTO — To nedeljo bo kegljaška ekipa novomeške KRKE preizkušala srečo na kvalifikacijskem turnirju za vstop v kvalitetno republiško ligo v Zalcu. Nastopilo bo 8 ekip, 4 pa gre do v prvo ligo. (J. M.)

Starejši pionirji (18) — 1. Bogdan Prudič (Sent.) (14, 15) 204,5, 2. Franc Jernejčič (Zbk) (14,5, 14,5) 194,6, 3. Janez Piškur (Vavta vas) (14,5, 13,5) 182,1, 4. Jože Črtalič (Smarjeta) (14, 13) 181,7, 5. Franc Zilbert (Sent.) (13,5, 13) 177,9 itd.

Mlajši mladinci (13) — 1. Bojan Prudič (Sent.) (15,5, 16) 215,4, 2. Jože Dragman (Vavta vas) (15, 16) 209,1, 3. Milan Zadravec (Vavta vas) (14, 14) 191,6, 4. Jože Borse (Smarjeta) (15,5, 14) 191,0, 5. Drago Gril (Otočec) (14, 14) 187,6 itd.

Starejši mladinci (15) — 1. Janez Novinec (Straža) (17, 17,5) 241, 2. Janez Novinec (Straža) (17, 17,5) 237,8, 4. Tomaž Plazar (N. m.) (17, 17) 234,4, 5. Stefan Vinšek (Sent.) (16, 16) 217,7 itd.

Člani (10) — 1. Silvo Potočar (Sent.) (17, 17,5) 234,2, 2. Kostja Virant (Straža) (16, 16,5) 214,0, 3. Franc Pave (Sent.) (15,5, 15) 204,3, 4. Vid Vinšek (Sent.) (15, 14,5) 196,2, 5. Milan Okičič (Sent.) (14,5, 14) 189,1. J. KUHELJ

Smučarski skakalec Janez Selak iz Šentjerneja je v nedeljo, 11. januarja zmagal med člani na smučarskih skakalnih tekmah v Šentjerneju. (Foto: P. Miklič)

šport

Od tu in tam

■ NOVO MESTO — Drugokategorijski šahovski turnir bo ta teden končan. Zmagovalec turnirja bo prvokategorijec Tone Sporar, ki je nabral že 9 točk in ga nobeden od soigralcev ne more več dohiteti. Kolo pred koncem je vrstni red naslednji: 1. Sporar 9, 2. do 3. Udir, dr. Petkovič 6, 4. Milič 5,5, 5. Mladinec 5, 6. in 7. Ščap in Istenič 4,5, 8. Jenko 3, 9. in 10. Ilc in Bjelanovič 2, 11. in 12. Vene in Kleišar 1,5. (R. V.)

■ KRŠKO — Plavalna zveza Jugoslavije je priredila 10. in 11. januarja testiranje vseh določenih kandidatov reprezentantov v plavanju, ki so predvideni za olimpijske konkurencije 1972. Testiranje se je udeležila tudi članica Celulozarja Nevenka Jenkole, ki je pokazala zadovoljive rezultate. V Zagreb jo je spremljal njen trener prof. Niko Zilbert. (L. H.)

■ BOSTANJ — Mladinski aktiv je že drugo nedeljo zapored priredil smučarske skoke za mlajše pionirje in mladince. Pri posameznikih je viden lep napredek, zlasti pa je razveseljivo, da so organizatorji bostanjskih prireditelj sodelovanju tudi svoje vrstnike iz oddaljenih hribovskih vasi. Eden takih je tudi Tone Androja, ki je navdušil s skokom 17,5 m. Rezultati: 1. Tone Androja (11,5, 15,5), 2. Tone Androja (11,5, 17,5), 3. Bojan Golcar (14, 13), 4. Dušan Novak (13,5, 13), 5. Ferdo Androja (12, 12), 6. Ivan Mošič (11,5, 11,5), 7. Todi Papež (10,5, 11,5), 8. Branko Lindič (10, 11), 9. Jože Petek (9, 9,5) itd. (A. Z.)

■ PRELESJE PRI SENTERUPERTU — V nedeljo, 17. januarja, bo v tem kraju tekmovalje v smučarskih skokih, ki ga tamkajšnji mladinci organizirajo vsako leto. Na tekmovalju so povabili smučarje — skakalce iz vse Dolenske. (B. J.)

■ NOVO MESTO — V zimski občinski kegljaški ligi so odigrali drugo kolo. Rezultati: Zeleničar: Gozdar 50:0 b. b., Gozdar: Iskra 316:457, Partizan: Krka 379:495, Iskra: Luknja 424:431, Pionir: Zeleničar 439:479, Luknja: Partizan 451:365. V vodstvu sta ekipi Zeleničarja in Luknje s 4 točkami. (J. M.)

■ KRŠKO — Karate klub Krško je organiziral pred dvema mesecema tečaj karateja. V soboto, 17. januarja, pa bodo novi tečajniki že imeli možnost, da pridejo do prvih šolskih pasov. V dogovoru s centrom BUOKAL, katerega član je tudi Karate klub Krško, bodo ti izpiti v soboto. Delegat centra na izpitih bo dr. Emlin Topič, večkratni državni prvak karateja, ki bo podelil pasove tistim tečajnikom, ki bodo izpit opravili. (L. H.)

■ NOVO MESTO — Občinska zveza za telesno kulturo in smučarsko društvo ROG iz Novega mesta sporočata, da bo odhod na smučarski tečaj za mladino 19. I. ob 7.30 izpred hotela Metropol, ne pa ob 8.30. urli kot je bilo prvotno objavljeno. (N. N.)

■ KRŠKO — Po sklepu upravnega odbora kluba Celulozar iz Krškega bodo plavalci in plavalke v četrtek, 15. januarja, pričeli z vsakodnevnim treningom v zimskem plavalšču Mladosti v Zagrebu. V Zagreb se bodo vozili vsak dan. Treninge bosta izmenično vodila klubska trenerja Niko Zilbert in Zivko Sebek. Kot pričakujejo, bo treninge obiskovalo nekaj več kot 20 plavalcev in plavalke. (L. H.)

■ NOVO MESTO — V ponedeljek, 19. januarja, bo ob 18.30 v prostorih šahovskega kluba Novo mesto občni zbor kluba. Po občnem zboru pa bo redni mesečni hitropotezni turnir. Vabljeni so vsi šahisti Novega mesta! (S. B.)

■ KRŠKO — Športni aktiv dijakaškega doma TSS Krško bo priredil v soboto in nedeljo (17. in 18. januarja) namiznoteniški turnir. Srečale se bodo ekipe: dijakaškega doma, brežiške gimnazije in Partizana iz Leskoveca. Zal na tekmovalju ne bo nastopila vrsta odličnih tekmovalcev Partizana Krško, ki je svojo sekcijo popolnoma zamenjal. (L. H.)

■ BLANCA — V nedeljo so člani mladinskega kluba na Blanci priredili namiznoteniški turnir za svoje člane. (A. Z.)

JOŽETA NI VEČ

V torek, 13. januarja zjutraj, je tragično preminil v prometni nesreči na avtomobilski cesti pri Krškem 34-letni JOŽE PEČJAK, lesni tehnik iz Straže. Jožeta se še prav dobro spominjamo, ko je z belim alfa romcom 1300 dirkal lansko jesen na gorjanski dirki. Bil je pogumen voznik in bi se razvil v dobrega športnega dirkača. Usoda je prekinila njegovo življenjsko pot in zapustila globoko vžrel v družini in med prijatelji.

Z gradom naj upravlja muzej!

Občinska skupščina Brežice bo na eni prihodnjih sej razpravljala o zahtevi sveta za finance in sveta za šolstvo, naj se upravljanje z gradom prenese na Posavski muzej. Do sedaj je imelo to v rokah Stanovanjsko in komunalno podjetje, vendar je slabo skrbelo za grajsko stavbo in je le majhen del najemnine za kleti SLOVENIJAVINA uporabilo za vzdrževanje. Svet za šolstvo je ta predlog izglasoval na seji 12. januarja.

Pomoč Bosenski krajini

V začetku januarja so pripadniki garnizije Cerklje organizirali zbiranje pomoči za prizadeto prebivalstvo Banjaluke in Bosenske krajine. Do sedaj so zbrali vsoto 11.400 din in jo vplačali na bančni račun pomoči. Razen denarja so nekateri pripadniki armade prilagali obveznice škopskega posojila in posojila za ceste v Bosni in Hercegovini. Vrednost teh znaša 2.000 din.

S to akcijo so v garniziji pokazali solidarnost z ljudmi, ki jih je prizadel potres. Večina pripadnikov garnizije je že pred tem darovala denarne vsote družbenim organizacijam, ki so zbirale pomoč v občini.

M. JARANOVIC

Kulturne ustanove o sebi

12. januarja se je v Brežicah sestal svet za šolstvo in telesno kulturo. Obravnavali je poročila, ki so jih zanj pravile kulturne ustanove: glasbena šola, Zavod za kulturo, Posavski muzej in občinski svet Zveze kulturnih organizacij. Svet je na seji pripravil gradivo za skupščino, ki bo zasedala v torek, 20. januarja.

Tudi letos pustni parlament

Na pustni torek, 10. februarja, bo v prosvetnem domu v Brežicah zasedal pustni parlament. Njegov predsednik bo seznanil občinstvo s poročilom za leto dni nazaj. Med programom bo žrebanje med občinstvom, vsakoletno nagradno tekmovanje mask pa bo tokrat odpadlo. Za letos obetajo kvalitetnejši program, čeprav bodo prireditve na videz nekoliko okrnjene.

NOVO V BREŽICAH

■ **DAVČNA UPRAVA** občinske skupščine poziva davkoplačevalce, naj čimprej vložijo napoved o dohodku za odmero prispevkov in davkov za 1989. leto. To velja za tiste, ki jim odmerjajo obveznosti ob koncu leta. Zavezanec, ki plačuje davke od pavišalnih letnih osnov, pa morajo oddati napoved za leto 1970. Zadnji rok je 31. januar. Tisti davkoplačevalci, ki napovedi ne bodo vložili do omenjenega roka, bodo morali plačati na račun povečanega računa 5 odst. od odmerjenega zneska, samudniki, ki bodo zamudili tudi podaljšani rok, pa bodo morali plačati tudi več.

■ **INSPEKCIJSKA SLUŽBA** bo nadzorovala prodajo uvoženih mas. Na drobno jo bodo prodajali po 7,5 din kg. Istočasno velja napoved za prodajo masi po višjih cenah ne glede na to, od kod so zalege.

■ **DELAČI STANOVANJSKE** GA in komunalnega podjetja imajo ogromno dela s popravili na strehah. Letošnja zima je napravila veliko škodo ne le na stanovanjskih blokih, ampak tudi pri

Mera potrpljenja je zvrhano polna

V Skopcih hočejo na vsak način dobiti trgovino - Preveč prostovoljnih ur so vložili v zgradbo, da bi bili zdaj pripravljeni odnehati

Trgovina v Skopcih je prišla na dnevni red na 48 sejah krajevnih skupnosti, na 8 sestankih občanov in na 4 posvetih s predstavniki trgovskih podjetij v zadnjih petih letih. Priljubljeno izjavi Olge Strmeckijeve, ki kot prizadevna družbena delavka najbolj pozna želje sovaščanov.

— Krajevna skupnost se je takoj po ustanovitvi februarja 1965 odločila za gradnjo trgovskega lokala v domači vasi. Prevoze in težaška dela so obljubili vaščani in tudi držali besedo. Prvo in drugo leto so Skopci nakupovali gradbeni material in jeseni 1966 postavili temelje. Trgovina je bila pod streho novembra 1968.

Ta čas je krajevna skup-

Rudnik snubi Opekarno

Minuli teden sta bila v Brežicah dva predstavnika Zavoda za raziskavo materiala iz Ljubljane. Obiskala sta Opekarno skupaj s predstavniki rudnika Globoko in občinske skupščine, kjer so se pogovarjali o možnosti za poslovno sodelovanje teh dveh delovnih organizacij. Seveda bi bilo prej treba napraviti študijo o razvoju Opekarne, pri čemer bi pomagal Zavod za raziskavo materiala.

Niso se srečali zadnjikrat

Pred novim letom so se v Brežicah srečali na posvetu tajniki in načelniki oddelkov za finance iz sevniske, brežiške, laške in krške občine. Posvetovali so se o financiranju medobčinskih služb v pokrajini. Sem sodijo javno tožilstvo, inšpekcijske službe in obramba. Dosedanje izkušnje kažejo, da te službe dobro delajo in da so občinske skupščine zadovoljne s takim sodelovanjem. Na posvetu so predlagali, da bi v prihodnje zadržali vse dosedanje skupne službe in vpeljali še nove. Težko je dobiti za taka mesta strokovnjake, ker jih občine slabše plačujejo kot gospodarstvo. Predvsem mlajši ljudje se branijo takih mest, ker iščejo trdnjše prihodnosti v podjetjih in ustanovah, kjer imajo boljše pogoje za strokovni razvoj. Tajniki so se na tem posvetu dogovarjali tudi o nagrajevanju in izmenjavi podatke o osebnih dohodkih v občinskih upravah, da razlike ne bi bile preobčutne.

Radio Brežice

Oddajamo na srednjem valu 194 m ali 1562 kHz.

PETER, 16. JANUARJA: 18.00 do 18.10 — Napoved programa in poročila. 18.10—18.35 — Nove plošče RTB, obvestila in reklame. 18.35 do 19.30 — Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

NEDELJA, 18. JANUARJA: 11.00 — Domače zanimivosti — Prihodnji teden v republiški skupščini — Franci Volčanšek: Pred občnim zborom brežiških sindikatov — Franci Skender komentira sklep zadnje seje občinske konference ZK Brežice — Za naše kmetovalce — Poje Jurij Reja — Nedeljski intervju — s predsednikom sveta za urbanizem o urbanističnih rešitvah — Pozor, nimaš prednosti! — Obvestila, reklame in sponzorizirane oddaje. 13.00 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 20. JANUARJA: 18.00 do 19.00 Svetujemo vam — Jugoton vam predstavlja — Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista — Iz naše glasbene šole — Tedeniški športni komentar — obvestila, reklame in filmski pregled. 19.00 do 19.30 — Glasbena oddaja s tujimi pevci zabavnih melodij.

marsikoga je rešila le naravna

darle pomagajo. Podjetje se je medtem lotilo obnove narodnega doma v Brežicah in je začelo v finančno stisko. Tistih 50.000 din, ki jih potrebujejo za dokončanje trgovine, Potrošnja nima, kreditov pa tudi ni dobila.

Skopci smo sklenili, da ne bomo nikogar več prosili. Bili smo prevečkrat razočarani in preveč svojega dela smo vložili v to trgovino, da bi zdaj odnehati. Vprašujemo se, če je še kje tak primer, da bi morali prebivalci toliko žrtvovati za najosnovnejšo dobrino, kot je trgovina. Zanj so ljudje opravili 1490 prostovoljnih delovnih ur. Dokončati je ne morejo, ker so za to potrebni kvalificirani delavci. Nismo še sklicali zadnjega sestanka in nismo še napravili zadnje poti zato, da bi se nam uresničile upravičene želje po trgovini. Nič ne bi rekli če ne bi bili deležni toliko obljub. Preveč smo upali, da bi se temu upanju dokončno odpovedali.

TOVARNA POHIŠTVA SE PRIKLJUČUJE SLOVENIJALESU

Z referendumom so prebili led

Zamisel o povezavi Tovarne pohištva z večjim in močnejšim podjetjem ni nova. Ze nekaj mesecev so jo premlevali, dokler za Novo leto ni dozorela.

V soboto, 10. januarja, so se delavci odločili. Referendum je pokazal, da so trezno sprejeli pobudo delavskega sveta za priključitev k proizvodnemu in trgovskemu podjetju Slovenijales. Glasovalo jih je 85,31 odst., doma so ostali le bolniki. Nekaj je bilo tudi odsotnih. Od tistih, ki so glasovali, se jih je 96,37 odst. izreklo za priključitev podjetja k Slovenijalesu.

Uspešen izid referenduma predstavlja nov korak tovarne pohištva k napredku. Od tega si obetajo trajnejšo in stalnejšo prodajo izdelkov, boljšo oskrbo s surovinami in drugim materialom ter večje možnosti za investicije za obnovo in povečanje tovarne. Svoje izdelke bodo še

Kmalu novi častniki

Trikrat na teden se zberejo na izpopolnjevalnem tečaju gasilski podčastniki iz vse brežiške občine. Udeležencev je 20 do 25. Na tečaju jih seznanjajo predavatelji s sodobnim gašenjem požarov, s preventivnimi ukrepi in drugimi nalogami gasilcev.

Z lučjo iščemo tistega, ki bi...

Za ta teden izpod tujega kritičnega peresa

Božena, kaj bi ti zapisala ta teden v naš časnik kot dolgoletna tabornica?

»Da ni nikogar, ki bi bil pripravljen prevzeti dolžnosti v partizanskem odredu Matije Gubca in dejati z mladino v naših vrstah. Ze nekaj dni odpiramo vrata, a še vedno nismo pritisnili na pravo kluko. Obiskali smo pet tovarišev, za katere vemo, da so sposobni in da bi lahko delali v odredu.«

»So vas odslovili?«

»Da, ker so (preveč) zaposleni, razen tega pa izjavljajo, da se ne čutijo sposobne za to dolžnost.«

»So za tabornike ti razlogi dovolj prepričljivi?«

»Ne. Vedno bolj se mi zdi, da se dela v taborniški organizaciji večina brani zaradi tega, ker jo poznajo kot zelo delavno organizacijo, in ne eno tistih, ki živijo samo na papirju. Funkcija se od funkcije zelo razlikuje. Ljudje jih svobodno izbirajo in mnogi se vključujejo raje

tja, kjer jih manj obremenjujejo.«

»In zakaj se ti odrekaš dosednji dolžnosti?«

»Ker me k temu sili študij. Pozneje bom spet prišla za delo, ker čutim veselje do vzgoje taborniškega naraščaja.«

J. T.

od tega 90 odst. v Združene države Amerike. Lani je znašala vrednost izvoza 1 milijon 200 tisoč dolarjev.

J. TEPPEY

Zahteve glasbene šole

Ravnateljica glasbene šole v Brežicah Elizabeta de Gleria je na seji sveta za šolstvo 12. januarja predlagala, naj bi ta priporočil temeljni izobraževalni skupnosti, naj v prihodnje bolj upošteva program in potrebe šole in ji dodeli več denarja za delo. V II. polletju bo šola zaradi denarne stiske nekoliko povišala šolnino. Šola je morala letos odkloniti več prošelj za naknadni vpis, ker si ne more privoščiti dovolj učiteljev. Trenutno jo obiskuje 123 učencev.

Kaj pa če bo nesreča?

Ze lep čas je pri vodnem stolpu v Brežicah nezavarovan 3 m globok jašek, ki bi lahko mimogrede povzročil nesrečo. To ni edini primer površno zavarovanih objektov. Čeprav je v nasprotju z varnostnimi predpisi, si ta tega nihče ne dela skrbni. Kaže, da tudi o odgovornosti nihče ne razmišlja.

Januarja in februarja se izobražujejo gasilski podčastniki na tečaju za častniški naslov, ki ga obiskujejo v brežiški gimnaziji. (Foto: Baškovič)

Stisnjeni smo v mline protislovij

Na eni strani pritiska na odbornike šolstvo za povečanje proračunskih sredstev, na drugi strani jih omejuje priporočilo, da gospodarstva ne smejo pretirano obremenjevati – Kje potegniti mejo?

Odborniki občine Krško so na zadnji seji po dolgi razpravi sprejeli dopolnitve odloka o prispevkih in davkih občanov. Na tej seji so izglasovali davčne olajšave za kmete, hkrati pa ugotovili, da bo v proračunski blagajni spet primanjkljaj. Resolucija republiške skupščine jih je opozarjala, naj stopnje prispevka nikar ne povečujejo, toda družbene službe nujno zahtevajo večje finančne vire.

Za delo državnih organov, občinskega sodišča za socialne podpore in šole, ki so do sedaj zaostajale za gospodarstvom, so nujno potrebne večje vsote. V proračunu bo ob sedanjih stopnjah prispevka 5,1 odst. najmanj en milijon dinarjev primanjkljaja. Od kod ga bodo krili, še ne vedo.

Odborniki so ponovno pretresali sklepe o zasebnem kmetijstvu in ukrepih za izboljšanje gnotnega položaja kmetijskih predelov. Sklenili so, naj bi podoben sklep o

ustanovitvi pospeševalne službe sprejela tudi republika ter opredelila njeno delo in načine financiranja. V krški občini se mora letos nateči v tem skladu vsaj 130 tisoč din. Vanj se bodo stekala sredstva od prodaje zasebnih kmetijskih zemljišč, ki so prišla v družbeno last, dohodek od prodaje gramoz, razen tega pa še dotacija iz proračuna. AGROKOMBI-NATU so priporočili, naj preusmeri v kmetijski sklad tisti del sredstev, ki jih po zaključnem računu nakaže

v poslovni sklad, sklad skupne porabe in neobvezni del rezervnega sklada. Glede oprostitve carin so na zadnji seji popravili že prej sprejeti sklep. Predlagali so, naj se znižajo carine za tiste kmetijske stroje, ki jih izdelujejo domača podjetja, carine pa naj bodo oproščeni vsi tisti stroji, ki jih doma ni mogoče kupiti.

Odborniki upajo, da bo k izboljšanju življenjske ravni in napredku zasebnih kmetov precej prispeval tudi sklep o olajšavah pri davku. Kdor bo nakupil strojev za milijon starih dinarjev, bo plačal le polovico občinskega prispevka, kdor pa bo nabavil strojno opremo za večjo vsoto, mu bo skupščina priznala olajšavo 75 odst. Ugodno bo vplivala tudi sprememba pri dohodku od stavb. Če lastnik vloži v stavbo najmanj 400 tisoč Sdin, je oproščen davka dve leti, če pa vsako leto investira 200 tisoč din za popravilo stanovanjske hiše, se mu oprostitve podaljšuje do 15 let. M. Z.

Če poprimemo vsi, delo steče

Voz senovske krajevne skupnosti dobro vleče

— Tovariš Divjak, kot tajnik krajevne skupnosti dobro poznate njeno delo. Povejte mi za najbolj uspešno akcijo na Senovem v preteklem letu!

»Vesel sem, da se imamo s čim pohvaliti. S pomočjo občine in sodelovanjem vsega prebivalstva smo spravili skupaj toliko denarja, da smo v Dovškem postavili mrliško vežico. Tam bo zdaj naše pokopališče, kajti v Brestanici je tako nabito, da nimamo več kam pokopati mrtvih. Občinska skupščina nam je pomagala s 150.000 dinarji, krajevna skupnost je prispevala 30.000 din, ljudje pa so zbrali 20.000 dinarjev.«

— Bo to dovolj za vse vaše načrte?

»Kje neki! Vedno so še kakšna dodatna dela, ki jih v proračunu ni bilo. Denarja nam je zmanjkalo. Spomladi nameravamo dokončno urediti pokopališ-

če in dohod od vežice do glavne poti. Krajevna skupnost bo spet segla v blagajno in porabila ves prispevek, ki ga bodo plačali ljudje za uporabo mestnega zemljišča.«

— Kdo pa potiska voz krajevne skupnosti tako pridno naprej?

»V tem primeru gradbeni odbor, katerega duša je predsednik Pleterski. Vsak kraj v tem okolišu ima nekaj takih prizadevanj. Zato smo lani popravili veliko cest in speljali vodo do več odročnih zasolkov. Naša krajevna skupnost se je lani razdelila v dvojce. Vasi Koprivnica, Mrčna sela, Veliki dol in Veliki Kamen so se odcepile in ustanovile svojo krajevno skupnost. Tam so najbolj zaskrbljeni za šolo, ki je nujno potrebna popravila, pa tudi mnogo pretesna je za toliko učencev.«

J. T.

PLUG MU POMAGA. »Ljudje žal še vedno ne verjamejo, da ni treba imeti tako velikega števila trsov v vinogradu. Redkeje vrste mi dovoljujejo, da s plugom lahko nadomestim težavno kop. To mi je omogočila nekdanja krška zadruga, ko sem pred leti v sodelovanju z njo obnovil vinograd,« je zadovoljen Martin Radej s Sremiča.

Čez pet let iz rudnika na plan

Še vedno so v skrbh za kruh dvesto rudarjev

Zadnja beseda je bila do rečena. Trdi pogoji, ki jih je postavil sklad republiških gospodarskih rezerv občinski skupščini Krško in rudniku Senovo, bodo izpolnjeni.

Sklad je odobril 21 milijonov dinarjev za postavitev obrata gradbenih žerjavov v okviru mariborske Metalne na Senovem. Dolenska banka bo dala 5 milijonov posojila, od tega 2,5 milijona

Metalni za obratna sredstva. Kolektiv rudnika bo takoj letos prispeval 3 milijone, prihodnje leto pa še 1 milijonov din. Delež občinske skupščine znaša 700.000 din iz sklada skupnih gospodarskih rezerv. Tako se bodo izpraznile vse lokalne blagajne.

V obrat gradbenih žerjavov na Senovem bo Metalna lahko sprejela 428 delavcev.

Republiški sklad skupnih rezerv zahteva, da bi Metalna razen tega zaposlila še 200 rudarjev v drugih obratih. Delavci nad tem predlogom niso ravno navdušeni, ker ne bi radi iskali kruha drugod. Prizadevali si bodo, da bi na Senovem vendarle zrasla še dodatna industrija z zadostnim številom delovnih mest za vse, ki bodo ostali brez dela.

Rudnik bo delal s polovično zmogljivostjo še pet let po postavitvi kovinarskega obrata. Metalna ga bo začela graditi to pomlad. Rudnik odslej naprej ne bo povečeval števila zaposlenih, da bo tako omilil morebitno krizo po ukinitvi.

Komisija za preusmeritev, v kateri so predstavniki rudnika in poslovnega združenja za energetiko, bo še naprej iskala izhod iz zagate. Morda se ji bo le posrečilo najti možnost za zaposlitev 200 ljudi. J. TEPPEY

Dejanja ne potrebujejo besed

Ali je res sedež vedno najbolj pomemben?

Zamisel o zavodu za kulturo v krški občini je stara že nekaj let. Vsak čas jo kdo obnovi, vendar brez pravega odziva. Zavod za kulturo bi v Krškem najbrž že zdavnaj imeli, toda kot slišim tu in tam prav potihem, je sporen sedež.

Krška občina ima trenutno kar tri kulturna središča: Krško, Kostanjevico in zadnje čase še Brestanico z muzejem izgnancev v gradu, ki tudi nima svoje matične strokovne ustanove.

Razprave o kulturnih skupnostih so precej dobro osvetlile razmere v Posavju in tudi v občini. Zdaj je najlepša priložnost, da bi se v okviru kulturne skupnosti pogovorili tudi o zavodu.

Toda v občini ni enotnosti in tudi prvotno navdušenje za medobčinsko kulturno skupnost v Posavju je hitro splahnelo, ko so razpravljali o denarju. To velja za vse občine. Vsakdo misli, da bo prikraščen, če se bo pridružil sosedom. Sicer pa je težko pričakovati enotnost tako dolgo, dokler je ne bodo dosegli v občini. V besedah smo nešteto krat slišali zanj, toda dejanja je žal niso potrdila. J. T.

Za zimo smo vam pripravili v poslovalnici

PLASTIKA – ČEVLJI

pri tržnici v Brežicah veliko izbiri vsakovrstnih čevljev in škornjev.

Pridite in zadovoljni boste!

Priporoča se kolektiv poslovalnice PLASTIKA – ČEVLJI!

Skrb za zelenice in ulice

Danes teden se je sestal svet krajevne skupnosti Krško. Sprejel je delovni program za letošnji analiziral delo v minulem letu. Krajevna skupnost je bila izredno delavna. Veliko se je posvetila urejanju mestnih ulic in vaških poti ter vzdrževanju in urejanju zelenice. Svet je pohvalil okrasitev mesta za novoletne praznike. Menil je, da bi morali skrbeti za lep videz mesta tudi ob drugih priložnostih skozi vse leto.

Vsak pred svojim pragom

Pločniki morajo biti očisti, je sklenil svet za gospodarstvo pri občinski skupščini. Delovnim organizacijam in hišnim svetom je poslal opozorilo, da morajo očistiti in odpeljati ves sneg, ki ovira promet na pločnikih. Odlok o tem je bil sprejet že pred leti in predvideni so tudi kazenski ukrepi, če ga občani ne bodo spoštovali.

Delavske univerze na razpotju

Delavske univerze v posavskih občinah razpravljajo o združitvi v en zavod. Zaradi pomanjkanja strokovnih sodelavcev in stalnih virov za financiranje se vsako leto znova ubadajo s programskimi in denarnimi težavami. Predstavniki krške delavske univerze je na seji sveta za šolstvo 12. januarja povedal, da si od skupnega zavoda obetajo zadostno število sodelavcev, s katerimi bodo izvajali zastavljene načrte pri splošnem, družbenem in strokovnem izobraževanju.

Razstava likovnih amaterjev v Krškem

V soboto zvečer bodo v klubu likovnih amaterjev v Krškem odprli interno razstavo del svojih članov. Upamo, da bomo v kratkem o dejavnosti kluba lahko poročali kaj več, zlasti še po ogledu interne razstave.

Kulturna razgibanost

V krški občini delajo trenutno štiri kulturna društva: v Brestanici, na Senovem, v Krškem in Kostanjevici. Vsa društva so zelo delavna in gojijo kulturno delo v likovnih sekcijah, pevskih zborih, fotoamaterski dejavnosti in dramskih družinah. Amatersko dejavnost je do sedaj vodil občinski svet Zveze kulturno-prosvetnih organizacij, ki pa bo z ustanovitvijo kulturne skupnosti prenehal delati.

KRŠKE NOVICE

OVIRAN AVTOBUSNI PROMET. Nestalno vreme s padavinami zelo ovira avtobusni promet. To najbolj občutijo tisti občani, ki se z avtobusi vozijo na delo, v šolo ali po raznih drugih opravkih. Šoferji se jezijo na cestno službo, ta na slabo vreme, potniki pa na šoferje. Kljub temu pa so ceste še vedno slabe in zimske težave se nadaljujejo. Vsi se tolažijo s tem, da ni tako samo v krški občini.

OTROKOM SO POKVARILI VESELJE. Krajevna skupnost je za novoletne praznike s pomočjo delovnih organizacij in šol lepo okrasila mesto. Posebno so lepo uredili pravilnični grad pred hotelom, kjer so malčki sprejemali dedka Mrza. Žal pa so na Silvestrovo nepridipravi vse skupaj porušili in razbili. Škoda je za približno 1.500 din. Upajmo, da bo sodnik za prekrške vročokrvnežem ohladil glave in da bodo morali krivci povrniti krajevni skupnosti nastalo škodo.

SUSA V TRGOVINAH. Kol-

kor bolj so morali uslužbenci v trgovinah pred prazniki delati zaradi navala kupcev, toliko manj so obremenjeni po praznikih. Kupcev je v trgovinah v sušnem mesecu januarju zelo malo. Trgovci bodo lahko v miru založili izpraznjene police z novim blagom.

OB NEDELJAH ZAPRTO. Z novim letom so tudi v frizerskih salonih v krški občini vpeljali nov urnik. S prehodom na 42-urni delovni teden so ukinili nedeljsko delo. Frizerji imajo zaprte svoje lokale dva dni v tednu; ob nedeljah in ponedeljkih.

PUSTNE NOVICE TUDI LETOS. Samo do danes je še čas za oddajo prispevkov v Pustnih novicah. To tradicionalno glasilo krške občine izdaja Turistično društvo. Uredništvu primanjkuje predvsem takšnih zgod, ki so se resnično dogodile in s katerimi bi v humoristični obliki opozarjali na napake občanov. Pustne novice bodo pravočasno v prodaji, še pred 10. februarjem.

AB Agraria
BREŽICE

LASTNIKI MOTORNH VOZIL POZOR!

Vse rezervne dele, avto gume, letne in zimске, za vašo motorna vozila dobite po konkurenčnih cenah v naši trgovini

AVTOMATERIAL

V BREŽICAH, Pod obzidjem 32!

***PRESKRBA* KRŠKO**

vabi v svoje prodajalne:

ŽELEZNINA • TEKSTIL • MANUFAKTURA – POHIŠTVO • ČEVLJI • KOZMETIKA

kjer nudijo bogato izbiro vsega blaga, ki ga potrebujete za dom in službo.

OBISČITE NASE PRODAJALNE IN PREPRICAJTE SE!

Davčne napovedi

Davčna uprava občinske skupščine Kočevje je izdala poziv za vlaganje napovedi za odmero prispevkov in davkov. Vsi zavezanci prispevkov in davkov morajo vložiti napoved do 31. januarja, sicer bodo plačali kazen. Prijave morajo predložiti vsi zavezanci prispevka iz skupnega dohodka občanov, ki so imeli lani nad 20.000 din čistih dohodkov (takih prijav je bilo lani okoli 350) in drugi občani (obrtni, intelektualne storitve, dohodki od stavb, premoženja itd.).

Vedno manj knjig

Kočevska matična knjižnica je pred 13 leti kupila 1037 knjig, lani pa le še 353. (V tej lanskii številki niso vštete strokovne knjige, ki jih uporablja domača delavska univerza za učbenike.) V tem objektu so se cene knjig zvišale za okoli 35 odstotkov, dotacija občinske skupščine knjižnici pa znižala. Ker je bilo premalo denarja za plače, je ena izmed teh knjižničark zapustila delo. Če bo šlo tudi v bodoče tako naprej, bo Kočevje kmalu brez knjižnice.

NAMA obdarila

Za dedka Mraza oziroma novo leto je NAMA obdarila s 100 din vzgojnovarstveni zavod Kočevje, učence osnovne šole Podpreska pa z darilnimi paketi (sladkarijami) v vrednosti 790 din. Vzgojnovarstvena ustanova je za ta denar kupila radijski sprejemnik z gramofonom in nekaj igrac. Obe ustanovi se za darila NAMI najlepše zahvalujeta.

Popusti v NAMI

12. januarja je kočevska NAMA začela prodajati s popustom konfekcijo (30 do 60 odstotni popust), volnene in bombažno blago (30 odstotni), ostanke metrskega blaga (20 do 40 odstotni), nekatere televizorje hladilnike, pralne stroje, štedilnike, peči itd. (10 odstotni). Pri nakupu s tujo valuto imajo kupci še nadaljnjih 10 odstotkov popusta. Od 29. januarja do 7. februarja pa bo imela NAMA »Gospodinski teden« in bo prodajala s popustom (ni še znano, s koliko odst.) bombažno in dekorativno blago, preproge in morda še kaj.

DROBNE IZ KOČEVJA

■ ■ ■ ZA ZADNJI IZPIT v lanskem letu se je prijavilo toliko kandidatov za bodoče voznike, da zaradi slabega vremena niso mogli opraviti vsi praktičnega dela izpita. Pismeni del so opravili vsi, za praktično vožnjo pa jih je ostalo še 20. Opravili jo bodo v januarju. Tudi novi, redni izpiti za letos se bodo pričeli že ta mesec.

■ ■ ■ DAVČNA UPRAVA občinske skupščine je pričela klicati obrtnike na pregled poslovnih knjig. Zglasi se morajo pri davčnem inšpektorju, s seboj pa morajo prnesti poslovne knjige za lani s vso dokumentacijo.

■ ■ ■ ZA LETO 1970 so poslali lani razna podjetja v Kočevje lične stenske koledarje z reprodukcijami slik raznih umetnikov, pa tudi s fotografijami raznih krajev Slovenije. Tudi domača podjetja so naročila take koledarje. V vseh teh koledarjih ne zaslediš nobene slike iz območja ribniške in kočevske doline. Če še domača podjetja naročajo koledarje, naj bi shitevala, da bi morala biti v njih tudi kakšna slika iz domačega območja.

■ ■ ■ OB DNEVU CLOVEŠKIH PRAVIC je bila v Celju meddržavna filatelistična razstava. Organiziralo jo je celjsko filatelistično društvo. Na njej so s svojimi zbirkami sodelovali tudi

Čudovit pogled za fotografa, a smrtna nevarnost za stanovalce. Ledene sveče, ki so te dni po odjugi visele s streh, so precej poškodovale žlebove, za kar bo moralo stanovanjsko podjetje spomladi najbrž odšteti lepe denarje. (Foto: France Brus)

Dinar za mladino se bogato obrestuje

Društvo prijateljev mladine bo tesno sodelovalo z vsemi organizacijami in društvi, ki delajo z mladino – Oživiti taborniško in strelsko organizacijo – Pridobivajo nove člane svojega društva

Društvo prijateljev mladine v Kočevju, ki je imelo pred kratkim občni zbor, si je med drugim zadalo za letos naslednje naloge: pridobivanje novih članov, ožvitev taborniške in strelske organizacije in sodelovanje z vsemi društvi in organizacijami, ki vključujejo v svoje delo mladino.

Društvo je po ponovni oživitvi svojega dela nameravalo ustanoviti čimveč sekcij, v katerih bi delala mladina. Vendar je vodstvo kmalu ugotovilo, da vse te dejavnosti že obstajajo. Zato je kasneje začelo tesneje sodelovati z društvi in organizacijami, ki v svoje delo vključujejo mladino. Take organizacije so športne, kulturne, krožki (foto, šahovski filatelistični, literarni, dramski, varstvo živali), Rdeči križ in druge.

V bodoče se bo društvo še posebno prizadevalo za ure-

ditev otroških igrišč v mestu, za izboljšanje pogojev otroškega varstva, za pošiljanje otrok v zdravstvene in počitniške kolonije, za ustanovitev mladinskega kluba in podobno.

Ker ni otroških igrišč, izgubljajo že majhni otroci smisel za varovanje nasadov in skupnih naprav. Tako otroke kvarimo! Mladina, ki nima svojega

kluba, pa se pogosto zbira v neprimernih lokalih, na primer v »Metki« in restavraciji NAME. Gostilne pa prav gotovo ne vplivajo koristno na mladino.

Člani društva so zahtevali tudi naj organizacije in društva, ki delajo z mladino, v bodoče dobivajo občutnejšo denarno pomoč občinske skupščine in delovnih organizacij. Poudarili so, da se vsak dinar, vložen v delo organizacij, ki delajo z mladino, bogato obrestuje. Hkrati so opozorili, da mora mladina pri svojih zahtevah upoštevati možnosti družbe.

Obračun kočevskih planincev

Domače delovne organizacije premalo pomagajo planincem, ki nudijo občanom cenen oddih

V preteklem letu je planinsko kočjo pri Jelenovem studencu (850 m) na Stojni za Mestnim vrhom (1022 m) obiskalo nad 1400 planincev in ostalih gostov, od tega 41 tujih planincev.

Čeprav pomeni to za kočjo, ki je odprta oziroma oskrbovana le v sezoni ob sobotah in nedeljah oziroma praznikih (v ostalem letu pa le na izredno željo) lep obisk, bi

bila lahko še bolj obiskana. Delovne organizacije bi vsakomur morale prizadevnim planincem pomagati, hkrati pa vzbuditi zanimanje pri članih kolektiva za izlete k planinski koči.

Do kočje je lahek dostop. Koča je sredi gozda, pri njej je mrzel studenec, v okolici pa je vrsta zanimivih in privlačnih izletniških točk (več kraških jam, Ledena jama, razvaline Friderištajna, Mestni vrh itd.).

Planinci svojo kočjo (v njej je tudi 16 postelj) prizadevno vzdržujejo s prostovoljnimi delom, lastnim denarjem in dotacijami, če jim jih uspe dobiti. Prav bi bilo, da bi planincem pomagale domače delovne organizacije, saj bi tako najceneje poskrbele tudi za rekreacijo članov svojega kolektiva in njihovih družin.

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE KOČEVJE

O zaposlovanju družbeni dogovor

Ustanoviti koordinacijski odbor, ki bo skrbel za izobraževanje, štipendiranje in zaposlovanje – Nepravilnosti naj presodi tožilstvo

Na zadnji seji občinske skupščine Kočevje, ki je bila 23. decembra, so razpravljali in sklepali predvsem o zaposlenosti in možnosti nadaljnjega zaposlovanja v občini, o izobraževanju odraslih, nekaterih nepravilnostih v občinski upravi in drugem.

Ko so razpravljali o zaposlenosti in možnosti nadaljnjega zaposlovanja, so občinski sprejeli sklep, naj delovne organizacije sprejmejo družbeni dogovor o izobraževanju in zaposlovanju strokovnjakov. Dogovor bi zajemal štipendiranje na srednjih, višjih in visokih šolah, načinasedanja učnih mest, sprejemanje na delo ter opravilno in dopolnilno izobraževanje odraslih.

V ta namen bi ustanovili poseben koordinacijski odbor, ki bi ga sestavljali predstavniki kadrovskih služb podjetij, zavoda za zaposlovanje, izobraževalnih ustanov in še nekateri.

Skupščina je izrekla tudi pohvalo prizadevanjem Delavske univerze (ki obstaja že 10 let) na področju izobraževanja odraslih. Na ta način dobe podjetja hitro in poceni

tako usposobljene delavce, kot jih potrebujejo. Načrtovanje in financiranje opravljenega in dopolnilnega izobraževanja odraslih pa naj bo v bodoče obveza delovnih organizacij in sestavni del družbenega dogovora o zaposlovanju in izboljšanju sestava zaposlenih.

Nadalje so pohvalili Delavsko univerzo za njeno delo na področju usposabljanja invalidne in kategorizirane mladine in organizacije dela

na domu na območju Kolpske in Dragarske doline. Skupščina je sprejela tudi sklep, da za izdelke dela na domu, ki bo organizirano v okviru Delavske univerze, ne bo treba plačevati občinskega prispevka iz osebnega dohodka oziroma prometnega davka.

Odborniki so razpravljali o poročilu komisije za družbeni nadzor o nekaterih nepravilnostih v občinski upravi, predvsem o dodeljevanju stanovanjskih kreditov. Sklenili so, da bodo vso zadevo predali javnemu tožilstvu, ki naj nato ukrepa dalje, če je potrebno.

JOZE PRIMC

Oživiti strelstvo in tabornike

Tudi KUD Svoboda bi kazalo zbuditi iz sna

Pred kratkim je bil občni zbor Društva prijateljev mladine Kočevje, na katerem so sklenili, da bodo oživili strelstvo pri šolah in TVD Partizan in taborniško organizacijo, nekateri pa so zahtevali, naj bi obudili tudi KUD Svoboda ali vsaj nekatere njegove sekcije. Vse te organizacije bi lahko delale, če bi imele učitelje.

Nadalje je bilo predlagano, naj bi za prihodnji dan mladosti, ko bodo pionirji in mladinci praznovali 25-letnodela svojih organizacij v svobodi, organizirali razstavo vseh dejavnosti pionirjev in mladine. Razstava bi bila pregled 25-letnega dela pionirjev in mladine.

V razpravi so se vsi zavze-

mali, naj bi kočevska mladina končno le dobila svoj klub. Zdaj se mladina zbira v gostinskih lokalih, ki zanjo niso primerni in na mladega človeka kvarno vplivajo. Hkrati pa so poudarili, da mladina pri raznih svojih zahtevah ne sme pretiravati, ampak mora upoštevati materialne možnosti družbe.

Pogovorili so se še o nekaterih drugih dejavnostih mladine, preteklem delu, načrtih za bodočnost, nabiranju novih članov društva in spreminjanju pravila društva tako, da bo v bodoče občni zbor vsaki dve leti.

Mnogo poklicanih, malo izvoljenih

Na občnem zboru Društva prijateljev mladine Kočevje je znani športni in javni delavec Andrej Arko poudaril, da redko kje v Sloveniji odrasli toliko delajo z mladino kot prav v Kočevju. Vendar pa družba in njeni najvidnejši predstavniki to delo premalo cenijo, saj na prireditve mladih ne prihajajo.

— Za filatelistično razstavo smo razposlali raznim vidnim predstavnikom 75 vabil, na otvoritev pa sta prišla le dva, in sicer predstavnik Zveze mladine in Turističnega društva, je podkrepil svoje trditve tovariš Arko.

Ustanavljajo kulturno skupnost

Občinska konferenca Socijalistične zveze delovnega ljudstva Kočevje je v teh dneh razposlala kulturnim in drugim delavcem na vpo-gled osnutek statuta in poslovnika kulturne skupnosti Kranj. Obe listini naj bi bili opora kulturnim delavcem za razpravo ob ustanavljanju kulturne skupnosti za območje kočevske občine ali več občin.

Bo razstava o delu mladine?

Po enem izmed predlogov naj bi za dan mladosti letos v Kočevju odprli razstavo o delu in dosežkih mladine v zadnjih 25 letih, se pravi v povojnem obdobju. Mladi (in tisti, ki so zdaj že odrasli) naj bi pokazali, kaj so dosegli in ustvarili do danes. Razstava bi obsegala vse dejavnosti mladine: šport, mladinske delovne akcije, razne ustvarjalne dejavnosti, zbirateljstvo in drugo. Vprašanje pa je, če bo ta zamisel izpeljana, ker zahteva veliko dela in verjetno tudi nekaj denarja.

Ukradeni goli lepotic

Z razstave kočevskih fotoamaterjev sta izginili dve fotografiji-akta. Vse kaže, da so ju vgrabilili udeleženci mladinskega novoletnega plesa. Mladinsko vodstvo je zadevo rešilo tako, da je lastniku izginulih fotografij golih lepotic plačalo odškodnino. Mladinska organizacija je v zadnjem obdobju dosegla več lepih uspehov, včasih pa ji — kot v tem primeru — kvarijo ugled redki posamezniki, ki običajno niti niso člani mladinske organizacije.

A. A.

Zbori volivcev pred vrati

Združeni bodo s konferencami krajevnih organizacij SZDL, ki bodo januarja in februarja

Pred kratkim je imel sejo izvršni odbor občinske konference SZDL Ribnica. Razpravljali so o tezah Socialistične zveze, letnih konferencah krajevnih organizacij SZDL in drugih vprašanjih. Da bo s tezami Socialistične zveze seznanjeno čimveč ljudi, predvsem pa političnih delavcev, so sklenili, da bo v januarju razširjen posvet o tezah SZDL, na katerega bodo povabili tudi člane občinskega komiteja Zveze komunistov, predsedstva občinskega sindikalnega sveta, Zveze združenj borcev in mladinskega vodstva.

Januarja bo tudi posvet članov izvršnega odbora občinske konference SZDL in predsednikov krajevnih organizacij Socialistične zveze. Pogovorili se bodo o izvedbi letnih konferenc SZDL. Konferenca bodo v januarju in prvi polovici februarja. Združili jih bodo z zbori volivcev. Na teh konferencah oziroma zborih bodo volili tudi nove člane svetov krajevnih skupnosti.

Govorili so tudi o občasni občinski konferencah SZDL, ki naj bi imele več članov kot stalna.

Razpravljali so še o delu posameznih krajevnih organizacij Socialistične zveze. Ugotovili so, da nekatere ne delajo in da bo prav tem treba posvetiti posebno pozornost.

K. ORAZEM

Kredit za asfalt

Na seji so bili mnjenja, naj bi bila mandatna doba svetov krajevnih skupnosti namesto dveh štiri leta. Zato bo potrebno spremeniti tudi statut občinske skupščine.

Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica šteje sedaj 56 članov. Po mnenju udeležencev se je to preveč. Zato so predlagali, naj bi štela konferenca 40 do 45 članov. Ta predlog lahko sprejme oziroma potrdi konferenca.

Občinska skupščina Ribnica je dala soglasje upravnemu odboru komunalnega sklada za najetje 200.000 din kredita za asfaltiranje ceste na Veliki Mlaki in za ureditev križišča v Jurjevi. Priporočila je tudi, naj bi tudi pri prestavitvi poti pred Jurjevo pomagali prebivalci zgornjih vasi, gozdni obrat Ribnica, obrat SUKNO in SAP, ki bo verjetno že v kratkem odprli tu progo za prevoz otrok v šolo.

Kakšni prispevki in davki?

Bistvenih sprememb z ozirom na preteklo leto letos (v ribniški občini) pri davkih ne bo

Občinska skupščina Ribnica je na zadnji seji sklenila, da letos ne bo bistvenih sprememb pri davkih in prispevkih.

Pomembnejša sprememba je, da je določen prispevek od delovnega razmerja za gospodarske pomočnike, zaposlene pri zasebnih kmetih. Ta prispevek znaša 4,63 odstotka od 200 din mesečne pavšalne osnove. Prispevki iz zasebnih dohodkov od kmetijstva pa ostanejo nespremenjeni.

Usklajeni so povprečni in najvišji letni osebni dohodki delavcev v zasebni obrti, na podlagi katerih se določa pavšalna in dejanska osnova za odmero prispevkov od obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti. Osebni dohodki so usklajeni s sosednjimi občinami.

Nespremenjene ostanejo tudi progresivne stopnje pri-

spevka iz osebnega dohodka in drugih gospodarskih dejavnosti, ki se plačujejo od letnih osnov.

Povečan pa je pavšalni letni znesek prispevka za dejavnosti, ki jih občani opravljajo kot postranski poklic.

Kdo bo imel bar?

Poslovno združenje IMOS Ljubljana zbira interese investitorje za gradnjo snack bara na Bregu pri Ribnici ob glavni cesti proti Ljubljani. V strokovnih krogih so najprej razpravljali, da bi tu gradili motel. Vse kaže, da so se zdaj odločili za snack bar, v njegovi neposredni bližini pa bo naselje vikend hišic. Vikend hišice bodo predvidoma gradili zasebniki, kdo pa bo plačal oziroma naročil gradnjo snack bara, še ni znano.

Z OBČNEGA ZBORA OSS RIBNICA

Letos zbor samoupravljalcev?

Izdelati program izobraževanja delavcev za vso občino - V občini primanjkuje nekaterih strokovnjakov - Delovne organizacije so v zadnjem letu uspešno poslovale, za kar so zaslužni tudi sindikati

26. decembra je bil v Ribnici občni zbor občinskega sindikalnega sveta. Lepa udeležba na zboru je pokazala, da se sindikalni delavci zanimajo za delo svoje organizacije in za probleme, s katerimi se njihova organizacija ukvarja. Razprava na zboru je osvetlila številna vprašanja, ki jih rešujejo ali pa bi jih morali reševati v sindikalnih organizacijah.

Največjo pozornost so posvetili delu in nalogam sindikalnih organizacij, usklajevanju samoupravnih aktov v zvezi s 15. amandmajem zvezne ustave, uveljavljanju delavskega samoupravljanja in ostali samoupravi. Delegati so predlagali, da bi v letu 1970 sklicali zbor samoupravljalcev iz ribniške občine.

Na občnem zboru je bilo ugotovljeno, da je bilo premalo storjeno za izobraževanje delavcev. Med kvalificiranimi delavci je veliko takih,

ki nimajo dokončane osemletke. Predlagano je bilo, naj bi izdelali program izobraževanja za vso občino. Nadalje so ugotavljali, da primanjkuje nekaterih strokovnjakov. Tako premorejo v občini le po enega socialnega delavca in varnostnega tehnika.

Ugodno so bili ocenjeni dosežki delovnih organizacij v občini v letu 1969. Vse delovne organizacije so poslovale donosno in so zaznamovale precejšnje povečanje

Nedavnega zborovanja delovnega kolektiva RIKO Ribnica so se udeležili tudi gostje. Posvečeno je bilo 15-letnici obstoja podjetja. Hkrati je kolektiv proslavil pomembno delovno zmago: prvič v svoji zgodovini je ustvaril letno proizvodnjo v višini milijarde starih din. (Foto: Mohar)

15 LET PODJETJA RIKO

Ob 15-letnici prvič deset milijonov

Od delavnice športnega orodja do kovinske industrije - Po 15 letih obstoja so dosegli prvič letno proizvodnjo v vrednosti 10.000 din

Ribniška kovinska industrija RIKO je imela 27. decembra lepo slovesnost. Delovni kolektiv podjetja in povabljeni gostje so proslavili 15-letnico obstoja podjetja in uspešen zaključek poslovnega leta, ko je RIKO prvič v svoji zgodovini dosegel proizvodnjo v vrednosti milijarde starih dinarjev.

Na zborovanju je govoril o prehojeni 15-letni poti predsednik delavskega sveta Rudi Benčina. Začetki podjetja segajo v leto 1874, ko je zasebnik Jakob Oražem ustanovil

v Ribnici obrtno delavnico za izdelavo športnega orodja. Ta delavnica, ki je kasneje napredovala v podjetje, je poslovala vse do nacionalizacije 1948.

Novo podjetje se je imenovalo PLANICA-SPORT. Kasneje se je pripojilo h kmetijski zadruzi Ribnica kot obrat z nazivom »Zadružna industrijsko kovinsko podjetje Ribnica«.

1. januarja 1955 se je obrat odcepil in osamosvojil. Začel se je nagel vzpon, posebno dve leti kasneje, ko so dobili nove prostore za železniško progo, kjer so tudi sedaj.

K. ORAZEM

Polovica sporov poravnana

Poravnalni svet pri krajevni skupnosti Ribnica je imel v preteklem letu 23 obravnav, dve pa sta preloženi na letos. Zanimivo je, da je bilo prav toliko obravnav tudi v letu 1968. Če bi spore označili s praviškim jezikom, bi rekli, da so bili hudi, saj se jih je komaj polovica končala s poravnavo.

Ostali so zapustili obravnavo z namero, da se bodo pravdali na sodišču. Seveda pa ne gredo vsi, ki se niso sporazumeli na poravnalnem svetu, na sodišče. Vsaj polovica se jih pomiri, ko doma trezno premislijo in ugotovijo, da bi bilo toženje nesmiselno.

Zakaj se vse ljudje kregajo? Vzroki so različni. Precej sporov je bilo zaradi spornih meja, zaradi prehodov prek sosedovih parcel, zaradi manjših tatvin, osebnih žalitev itd. Nekatere obravnave, posebno če je šlo za medsebojne obdolžitve, so bile zelo burne, saj ljudje v je-

zi ne izbirajo besed. Zato delo članov poravnalnega sveta ni prijetno. Predsednik poravnalnega sveta je Stane Nosan, ki si je v nekajletnem delu v poravnalnem svetu nabral že bogate izkušnje.

K. ORAZEM

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

■ ■ ■ OKOLI NOVE VLEČNICE v Ljubljani pri Sodražici se je že prve dni obratovanja nabralo lepo število smučarjev iz bližnje in daljne okolice. Vožnja z vlečnico je prijetna, nazaj grede pa je prijeten smuk po lepem smučišču. Enkratna vožnja z vlečnico stane 0,60 din, pri nakupu večjega števila vozovnic pa dajo popust.

■ ■ ■ SE ENO GOSTISČE je dobila Ribnica. Pred novim letom je Steklček iz Ribnice odprl bife, ki se imenuje »Pri Steklčku«. Bife je prijetno urejen, razen plač pa dobi gost tudi mizla in celo topla jedila. Steklčki so imeli gostilno tudi pred vojno in v prvih povojnih letih. Število gostinskih lokalov v Ribnici narašča iz leta v leto, zato ni bojazni, da bi bili Ribničani in vsi tisti, ki bodo prišli v ta kraj, žejni ali lačni.

■ ■ ■ NAD VELIKIMI KUPI

Obvestilo upokojencem

Občinsko Društvo upokojencev v Ribnici obvešča člane podružnice Ribnica, da zaradi pomanjkanja prostorov nima svoje društvene pisarne in zato začasno nima uradnih ur.

Članice in člani, ki se niso poravnali društvenih obveznosti za leto 1969, naj članarino in zavarovalnino vplačajo pri društvenem blagajniku na domu (v občinskem bloku pri tov. Logarju), ali pri društvenem tajniku tov. Arku.

Z vplačili za leto 1970 pa naj člani počakajo, dokler ne dobimo svojih prostorov oziroma do občnega zbora, ki bo v februarju 1970.

Prosimo vas, da obvestilo z razumevanjem sprejmete!

PREDSEDSTVO

PODRUŽNICE

DU - Ribnica

V kratkem zbori volivcev

V ribniški občini bodo zbori volivcev predvidoma od 5. do 15. februarja. Na njih bodo razpravljali o gibanju gospodarstva lani in o cenah letos, o zdravstvenem zavarovanju kmetov, stanovanjskih in komunalnih zadevah, skrbstvenih in socialnih zadevah, o nalogah na področju teritorialne obrambe in civilne zaštite, o obnovi, gradnji in opremljanju šol ter o predlogu občinskega proračuna za prihodnje leto.

Kmalu nova cesta

Nova cesta na Travno gorbo kmalu dograjena. Široka bo 5 m. Protiv Travnogori se bo odcepila na Vagovki nad Sodražico (z glavne ceste Sodražica-Loški potok). Nova trasa je že popolnoma prebita in cestišče utrjeno. Položiti je treba le še zadnji zgornji sloj. Sedanje ceste, ki vodijo na Travno gorbo, so slabe, strme, ozke in posebno pozimi nevarne. Z novo cesto bo Travna gora pridobila varen in dober pristop tudi pozimi, seveda če bo cesta redno plužena.

Križ s Petrolom

Nekaj dni pred novim letom sem končno bil le prisiljen kupiti tekočino, ki preprečuje zmrzovanje vode (za rezervoarček brisalcev stekla pri avtu). Prepričan sem bil, da je to prava malenkost, a le ni šlo vse tako lahko. Na bencinski črpalci v Kočevju te tekočine niso imeli, dobil sem jo šele na črpalci v Zlebiču pri Ribnici. A glej ga, vraga, na črpalci pa se ni dalo dobiti navedne vode, ker se je pravkar pokvaril vodovod! Sicer pa so črpalke zato, da prodajajo gorivo, in ne vodo!

J. P.

REŠETO

Sneg in gripa na Sinjem vrhu

Decembra je zapadlo v tej zakotni vasi 168 cm snega, v novo leto pa so šli z več kot 1 meter debelo snežno odejo. Za gripo so obbolele cele družine. Ljudje so navadno ležali teden dni. Nekatere je gripa tudi dvakrat prišla. Nekaj vaščanov je umrlo, podlegli so samo starejši moški, medtem ko ženska ni še nobena umrla. Kljub visokemu snegu je bil avtobusni promet letos dobro organiziran. Cesto so orali tudi, ko je padal sneg.

I. S.

Borci bodo razpravljali

V sredo, 14. januarja, je v Črnomlju sklican plenem občinskega odbora ZZB NOV, kateremu bodo prisostvovali tudi predstavniki krajevnih borboskih organizacij. Obravnavali bodo delo v preteklem letu, kamor sodi tudi dodeljevanje stanovanjskih posojil, priznavaln in pomoč za šolanje otrokom borcev. Plenum bo obenem pripravil na letne konference borboskih organizacij, ki bodo sledile po vsej občini.

Zahvala BELTU

Pred novim letom je tovarna BELT spet povabila svoje upokojence na tradicionalno srečanje. Sprejeti so nas predstavniki podjetja in družbeno-političnih organizacij, v sejni dvorani pa nas je pozdravil tehnični direktor Richard Ježovnik. Seznanil nas je z uspehi tovarne v minulim letu in z njenim nadaljnjim razvojnimi načrtom. Razkazovali so nam novo veliko halo mehanskega obrata, po ogledu pa je bil prigrizek. Upokojenci BELTa se kolektivno najprej zahvaljujemo za priskrbo srečanje in denarno nagrado.

ANTON ŠUSTAR IČ

Potujoči kino deluje

Potujoči kino je v marsikateri vasi edina zabava, zato so ponekod komaj čakali nanj. Predstave bodo letos na Maverlenu, v Dobličah, Tribučah, Gribljah, v Čuničih in na Preloki. Posebno v Čuničih, na Maverlenu in v Tribučah so pokazali za kino veliko zanimanja. V navadi je, da pred predstavo ali po njej mladina organizira tudi ples.

K. W.

Cenjene odjemalce obveščamo, da smo v tem mesecu zopet pričeli prodajati vse tekstilno blago in konfekcijo na 5-mesečno brezobrestno odplačilo.

„Veletekstil“ ČRNOMELJ

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ POKOPALISCE V VOJNI VASI je bilo do prejšnjega tedna nedostopno z vozili. Krajevna skupnost je poskrbela, da so z buldožerjem očistili cesto. Nprehodem je bil zlasti del Vojinske ceste, kjer se je sneg uspal s streh in je v velikih kupih ležal na cesti.

■ STAB ZA ELEMENTARNE NESREČE še vedno zbira pomoč za Banjaluko in prizadete v Bosenski krajini. V črnomeljski občini so že prispevali skoraj vsa podjetja iz svojih skladov, kakor tudi zaposleni od osebnih dohodkov. Po terenu zbira pomoč krajevne organizacije RK. Doslej so zbrali 117.000 din pomoči.

■ PRISPEVEK ZA UPORABO MESTNEGA ZEMLJIŠČA je črnomeljska občina sprejela šele konec lanskega leta, pobirati pa ga bodo začeli od 1. januarja dalje. Za stanovanja v družbeni lasti bodo pobirali prispevek skupaj s stanarino, lastniki stanovanj ter gospodarske organizacije pa morajo po-

slati prijavo o uporabnih površinah na občino. Od metra uporabne stanovanjske površine in poslovnih prostorov se plača v Črnomlju in Luki 0,12 din, v Kaničarici in Kočevju pa 0,08 din na mesec.

■ PRIHODNJO SOBOTO IN NEDELJO, 17. in 18. januarja, bo v Črnomlju maskerski seminar. Vodil ga bo strokovnjak iz Ljubljane Maks Furijan. Prav bi bilo, če bi se seminarja udeležilo čimveč Belokranjcev, ki se ukvarjajo z odrsko dejavnostjo.

■ V LETU 1969 JE BILO v občini na novo zgrajenih 40 družinskih hiš, v gradnji pa je še več kot 200 poslopj zasebnih lastnikov. Največ novih hiš je zraslo v Črnomlju in okolici mesta ter na semiškem področju.

■ MRTVASNICA ZE STOJI — Kakor je bilo obljubljeno, so konec lanskega leta začeli graditi mrtvasnico na pokopališču v Vojni vasi. Stavba je pod streho, sneg pa je dela trenutno prekinil.

NOVICE
črnomaljske komune

Sproti odstranjevati ovire samoupravljanja

Jože Vajs ponovno izvoljen za sekretarja občinske konference ZKS v Črnomlju — Nove naloge komunistov v občini so jasne

Drugič sklicana občinska konferenca Zveze komunistov v črnomeljski občini je z razpravo o predlogu resolucije za I. konferenco ZKS kasnila, vendar je razlogov opravičljiv, saj množična obolenost za gripo tudi članom konference ni prizanašala.

Ko so obravnavali predlog resolucije I. konference ZKS Slovenije, so obenem nakazali tudi naloge komunistov, o čemer je govoril sekretar Jože Vajs. Med drugim je dejal:

— Postaviti moramo jasna izhodišča, kaj hočemo in kakšen je naš osnovni cilj. Os-

tala pa je vrsta nerešenih in odprtih vprašanj na družbeno-političnem in socialno-ekonomskem področju našega dela. Posameznih težav pa se moramo lotiti načrtno, obdelati jih moramo poglobljeno ob vsestranski analizi. Površnih ocen ne moremo več dajati. Zavedamo pa se lah-

ko, da naša hotenja ne bodo ugajala vsem in da bomo našli na nasprotna mišljenja. Današnji čas zahteva od komunistov, da krepimo samoupravno pot demokracije in sproti razrešujemo ovire. Potrebno je zavzetejše delo pri spremembah samoupravnih aktov, ki jih nalaga pet-najstj amandma, proučiti pa bi morali tudi samoupravne odnose med matičnim podjetjem s sedežem izven občine in obratom pri nas, kajti sa-

moupravni odnosi niso razviti.

Konferenca se je dotaknila tudi vprašanja nerazvitih področij in dela resolucije, ki je tem vprašanjem posvečen. Ugotovili so, da so komunisti v črnomeljski občini dali že več pobud za razne oblike, stopnje in smeri združevanja v gospodarstvu, vendar tisti, ki se o zadevi pogovarjajo, gledajo s stališča bogatejšega do siromaka. Tako prihaja do teženj, naj bi se ekonomski sistem razvijal brez zakonitosti samoupravnega tržnega gospodarstva. Menili so, da se morajo komunisti odločno zavzemati za hitrejšo gospodarsko rast prek sklada za nerazvite ali banke za razvoj. Vlaganja pa naj bi potekala na osnovi dobro zastavljenega dolgoročnega načrta občine. Konferenca je izvolila tudi nove organe. Za sekretarja je bil ponovno izvoljen Jože Vajs, v 13-članskem komiteju pa je 10 novih ljudi. Prav tako so izvolili častno razsodišče, revizijsko komisijo ter stalne komisije. Sklenili so, naj komisije do konca januarja sestavijo delovni načrt, o katerem bo nato razpravljala konferenca sredi februarja.

Odborniku so zagrozili z odpoklicem

Občani Črešnjevca so si na sestanku dali duška — Kritika in pohvala

Ko so se zadnjič na Črešnjevcu zbrali občani, so zelo pohvalili delo Socialistične zveze, ki je bila na vseh področjih uspešna, nezadovoljni pa so bili z delom občinskega

ga odbornika. Trikrat so ga vabili na seje, vendar ni prišel in se tudi ni opravičil. Občani kakor tudi vsake organizacije so tudi premalo seznanjeni z delom občinske skupščine, zato so, zagrozili, da bodo odbornika odpoklicali, če ne bo v redu opravljal svoje dolžnosti do volivcev.

Razpravljali so tudi o kmetijstvu. Občani so mnenja, da bi morala zadržati bolj organizirati odkup kmetijskih pridelkov in da bi morali strokovnjaki več prispevati k izobraževanju vaškega prebivalstva.

Prav tako so imeli ljudje pripombe k delu sklada za stanovanjsko izgradnjo borcev. Želijo, da bi bilo delo upravnega sklada tudi v bodoče javno in da bi na konferencah SZDL večkrat obravnavali poročila sklada, kakor tudi poročila o dodeljevanju priznvalnin.

Na Črešnjevcu nimajo svoje krajevne skupnosti, zato so predlagali, naj bi krajevna skupnost Semič vključila tudi njihovo področje v reševanje

drobnih vaških zadev. Glede večjih del, ki so v vasi potrebna, npr. gradnje vodovoda, pa predlagajo, naj bi Črešnjevce upoštevali pri novem občinskem programu javnih del.

Kako živijo naši delavci na tujem?

Ko so bili med prazniki na obisku v domačih krajih, so se naši delavci na tujem prvič sestali s predstavniki občine in sindikata

Od 135 vabljenih delavcev iz Črnomeljske občine, ki so šli v tujino prek zavoda za zaposlovanje, se jih je več kot 60 udeležilo posveta v Črnomlju. Občinski sindikalni svet je organiziral razgovor, na katerem so bili tudi predstavniki občine, družbeno-političnih organizacij, zavoda za zaposlovanje, zavoda za socialno zavarovanje in banke.

Ugotovili so, kako se godi našim delavcem v tujih podjetjih in ali se delodajalci držijo pogodb ter načel mednarodne konvencije. Več naših delavcev, pretežno zaposlenih v Nemčiji, je povedalo, da je spoštovanje pogodb zelo različno. Graje pa so vredni tudi nekateri naši posamezniki. Nekaj je takih, ki ne prihajajo redno na delo, se večkrat opijajo in jemljejo večje akontacije na za-služek, nato pa odidejo. Taki jemljejo ugled in škodujejo tudi drugim, poštenom Jugoslovanom.

Sestanek je bil zelo koristen za obe strani. Delavcem so svetovali, naj se obra-

čajo po pomoč v primeru nespoštovanja delovnih pogo- b k tamkajšnjim sindikalnim organizacijam ali našim konzularnim predstavništvom. Pri uveljavljanju svojih pravic pa bi morali nastopati bolj organizirano. Zmenili so se, da bo do-

mače vodstvo sindikata z izsejanimi delavci poslej v stalnih stikih, podobne razgovore pa bodo imeli tudi s tistimi, ki so šli v tujino na lastno pest in so še manj seznanjeni s pravicami in dolžnostmi našega človeka v tuji državi.

Roparicam najhujši strup

Semiški lovci so v svojih loviščih nastavili strihnin — Strup je nevaren tudi za pse

Niti najstarejši ljudje ne pomnijo, da bi bilo kdaj toliko roparic kot letos. Najbolj so se razmnožile lisice in krakulje. Fazanov v semiškem koncu skoroda ni več. V zimskem času so lisice roparice še bolj predrzne, po plen prihajajo naravnost v kokošnjake.

Lovci iz družine Smuk-Semič so v zadnjem času na mnogih krajih v svojem lovišču nastavili hud strup strihnin, namenjen roparicam. Strup pa je zelo nevaren, za-

to lovci opozarjajo, naj bodo psi priklenjeni in naj jih go-spodari ne puščajo v gozdove. Nevarno pa je tudi poginulo lisico odirati, kdor ne ve, kako je treba z zastrupljeno živaljo ravnati. Najbolje je tako lisico predati lovcem.

Uničevalno akcijo semiških lovcev ljudje podpirajo, menijo pa, da bi roparice najučinkoviteje uničili z amputacijami, ki pa jih ne smejo nastavljaliti.

JOŽE HUTAR

ČE V VAŠEM DELOVNEM KOLEKTIVU NI POVERJENIKA PREŠERNOVE DRUŽBE, POSTANITE TO VI.

SNEG JE DRAGA NADLOGA — Odjuga je za siromašne krajevne skupnosti, kakršna je črnomaljska, prava blagodat. Snega je v Črnomlju veliko več kot drugje po Dolenjskem, čiščenje mestnih ulic in odvažanje snega pa vsakokrat velja 5000 din. V letošnji zimi so imeli prejšnji teden že četrto očiščevalno akcijo. (Foto: R. Bačer)

„Bil sem ogoljufan“

Matiji Brunskoletu s Hrasta je v novem vinogradu namesto modre frankinje zrasel prokupač - Cepljenke je kupil na sejmu

Gostilničar s Hrasta je besen, da je kaj. Ondaj je pravil, kako mu je žal, da ga je zapeljala nizka cena trsnih cepljenk na metliškem trgu. Takole je povedal:

— Leta 1967 sem zasajeval obnovljeni vinograd na Lokvici. Okoli 1200 trt sem kupil v metliški zadrugi,

garancijo, da sem kupil kraljevino in modro frankinjo, a kaj mi listek pomaga, ko človeka ne bom nikdar več videl. Naj grem za njim v Srbijo, če je sploh dal pravi naslov, in si nakopljem dodatne stroške?

Trte sem posadil, a iz cepljenk, kupljenih v zadrugi, je zraslo res to, kar sem pričakoval, namesto kraljevine in modre frankinje, kupljene na sejmu, sem letos trgal plemenko in prokupač. Bil sem močno ogoljufan!

Odločil sem se, da bom po treh letih posekal kakih 800 srbskih trt in jih nadomestil za zadržnim trsnim materialom. Nikdar več pa ne mislim kupovati na sejmu in tudi drugim vinogradnikom priporočam, naj se neznanih prodajalcev ogibajo, četudi ponujajo garancijo.

Izkušnjo znanega vinogradnika velja upoštevati, kajti ob prvi odjugi bodo na metliškem trgu spet neznanci ponujali garancirane cepljenke.

kakih 1000 cepljenk pa pri nekem srbskem prodajalcu na sejmu v Metliki. Možakar mi je dal celo

„V našo hišo nimaš vstopa!“

Nekateri Metličani grozijo inkasantu, ki pobira prispevek za uporabo mestnega zemljišča

Ni lažjega kot stresati jezo na človeka, ki pride po službeni dolžnosti v hišo pobirati obvezne prispevke. Inkasanti, prav nič krivi, da je metliška občina leta 1966 sprejela oloko o obveznem plačevanju prispevka za uporabo mestnega zemljišča, je pred kratkim marsikaj prestisljal, pri petih strankah pa so ga celo grobo nagнали.

Začelo se je lani na eni izmed občinskih sej, ko se je skupščina odločila za revizijo prispevka na pripombo nekoga odbornika, češ da ni vse v redu. Tako sta uslužbenec občinske skupščine in inkasanti obiskovala domove ter ugotovila, da ponekod res premalo plačujejo, ker so dozdali prostore ali pa niso pošteno prijavili površin.

Plačevanje po reviziji pa je povzročilo hudo kri, a ne bo nič pomagalo, ker je občin-

ski odlok sprejet na osnovi zveznega temeljnega zakona, zbrana sredstva pa so namenjena urejanju komunalnih zadev v mestu.

Medtem ko velika večina občanov, rada ali ne, mirno plača občini, kar je njenega, pa je pet dokaj premožnih zavezancev prispevka inkasantu pokazalo vrata. Gre za neprimerno in nekulturno vedenje — ali ne?

Enkrat in pol peš okoli zemeljskega ekvatorja

V dvajsetih letih je Jože Kump s Stražnjega vrha naredil v glavnem peš do delovnega mesta v črnomeljskem BELTU že 65.730 km

4. decembra je minilo 21 let, kar je Jože Kump prestopil prag livarne v Črnomlju, tu pa je delal dve leti še v stari Jugoslaviji, ko je bilo podjetje zasebna last.

— Kakšno delo opravljate v BELTU danes in kako ste začeli?

— Vsa leta, odkar sem bil v livarni, ki se je kasneje priključila BELTU, sem skladiščnik. V prvotni livarni nas je bilo malo, največ 30 delavcev. Naš kolektiv je zdaj tako velik, da se med seboj vsi sploh ne poznamo.

— Kako samoupravljavci gledate na razvoj tovarne?

— Ko se je samoupravljanje začelo, sem bil šest let v upravnem odboru. Seveda smo vsi veseli napredka, zavedamo pa se, da je plod naših žuljev. Vsa leta smo gradili podjetje, zato zasluzki niso bili nikdar dobri in še danes niso. Ob današnji dragini ni lahko živeti z majhno plačo.

— Kako torej preživljate družino?

— Imam še dva nepreiskrbljena otroka. Doma v Stražnjem vrhu imam nekaj zemlje, toliko, da smo na svojem. V službo sem hodil do pred nedavnim peš. Vsak dan 5 kilometrov do BELTA in spet toliko nazaj. Zadržne čase se vozim z mopedom, če je lepo vreme.

— Ali vam tolikšen napor ni škodljiv pri zdravju?

— Ze dolgo sem bolehen in to me najbolj teži. Premestili so me že na lažje delovno mesto, medtem pa so se razmere spremenile, tako da moje delo danes ni prav nič lahko. Raje pa trpim, kot da bi se v kolektivu kregal.

— Ali znajo mlajši v kolektivu ceniti vaš trud in več kot 20-letno delo v kolektivu?

— Do zdaj ni bilo čutiti, da bi nas starejše kdo posebno cenil. Lepe besede, izrečene v čast dolgoletnim delavcem, smo slišali šele pred kratkim na tovarniški proslavi.

R. B.

Po terenu sestanki borcev

Januarja se bodo začele in 8. februarja končale krajevne konference Združenja zveze borcev in invalidske organizacije. Na sestankih po terenu bodo obravnavali enoletno delo, volili bodo nove odbore ter skušali bodoče delo usmeriti bolj v politično plat.

● ANGELA MIHELČIČ, uslužbenka muzeja: — Vsak dan kupim kruh že jutraj, preden grem v službo. Še vedno sem ga dobila.

● MARIJA STANKOVIČ s Krašnjega vrha: — Do 11. ure, ko je pekarija odprta, je kruh zmeraj na razpolago. Kadar pridem v Metliko, ga kupim. Kruh je dober in nimam pritožb.

● MEZNARSIČ (imena ni hotela povedati), uslužbenka komunale: — Kruh sem zadnje čase večkrat pekla doma, ker ga večkrat zmanjka, dobila pa sem tudi že nesladnoba. Kifelijcev ali žemelj skoro vsak dan ob malici manjka.

● ALOJZ SKOLIBER, upravnik samopostrežbe: — Preskrba s kruhom se je že pred prazniki izboljšala. V naši prodajalni prodamo na dan okoli 300 kg kruha, moram pa reči, da z nobenim blagom nimamo toliko težav kot ravno s tem osnovnim živilom. Novi upravnik je zelo prizadeven. Če trenutno kruha zmanjka, takoj spečejo novega in strankam pove, naj se oglasijo čez dve uri.

● STANKA SVAJGER, prodajalka v bifeju: — Zjutraj vedno dobim kruh, slišala pa sem, da ga kasneje večkrat zmanjka. Tudi čez kvaliteto se ne morem nič pritožiti.

● BARBARA RUS, gospodinja iz Svržakov: — Polbeli kruh iz metliške pekarije je boljši kot potica. Kruh stalno kupujem in še vedno sem ga dobila. Nikdar nisem slišala pritožb, razen za 29. november, ko so menda prodajali starega.

● ANKA PERICAK, gospodinja iz Bujarcev: — Mi smo z metliškim kruhom zelo zadovoljni. Jemljemo ga tudi v večjih količinah. Pred novoletnimi prazniki smo imeli ohcet. Kruh smo kupili v Metliki in vsi so ga hvalili.

● Inž. IVAN KOSTELEČ, podpredsednik občinske skupščine: — Zaradi pogostih pritožb lani, da preskrba s kruhom ni urejena, je prišlo v pekarijo do zamenjave direktorja, torej ni res, da bi občina nezainteresirano šla mimo potrošnikovih težav. Imeli smo tudi več razgovorov s podjetjem ZITO. S kakšnimi težavami pa se srečuje novi upravnik, naj pove sam.

izgradnja novega kulturnega doma v Metliki, ali pa ga posamezniki izkoriščajo za osebne koristi? Vsekakor bi morala ukrepati trgovinska inšpekcija, ki jo v metliški pekariji že zelo pogrešajo.

Če je že sam upravnik metliške pekarije toliko nespособan, da bi organiziral pravilno delo in pravilne prodajne odnose do potrošnikov, bi to morali storiti predstavniki kombinata „Žito“ - Ljubljana, katerega delovna enota je tudi „Pekarija Metlika“. Zares, slaba slika tako velikega in cenjenega kombinata.

Vljudno prosimo vse tiste, ki lahko ukrepajo na navedeno.

Več anonimnih pisem kroži po Metliki, eno pa smo dobili tudi v uradništvu. Iz vsebine fotokopije lahko sklepamo, da pisec dobro pozna notranje odnose v pekariji. Poprečen potrošnik kruha se ne bi tako točno izražal in ne bi vedel, da je metliška pekarija »delovna enota kombinata Žito Ljubljana«.

Dobili smo pismo brez podpisa, v katerem nas nekdo opozarja na hud metliški problem: da ni urejena preskrba s kruhom, da je kruh slab, da pekarija sploh nima rednega delovnega časa in da se občina za težave potrošnikov sploh ne zmeni. Pisec ni bil toliko junaka, da bi se podpisal, zato smo hoteli ovdob preveriti. Na česti, v trgovinah ali uradih smo več občanov vprašali, če so z oskrbo kruha zadovoljni. Sledi še izjava predstavnikov občine in pekarije.

Martin Zupančič, novi upravnik pekarije, pravi: »Nisem mislil, da bom naletel na tako velike težave...«

● MARTIN ZUPANČIČ, novi upravnik pekarije: — Nisem mislil, da bom naletel na take težave. Tržišča ne poznam! Ko sem prevzel, nisem imel pojma, koliko kruha je treba speči v posameznih dneh, bivši upravnik pa ni pustil nobene evidence ne navodil. V pisarni sem dobil le podatke o 10-dnevni porabi kruha, kakor prihajajo naročila, z dnevno porabo in peko pa smo tvegali. Zdej sam ustvarjam evidenco in si prizadevam strankam ustreči. Če kruha zmanjka, ga takoj spet pečemo in v dveh urah ga stranke lahko dobijo. Upam, da bodo te začetne težave kmalu odpravljene.

SPREHOD PO METLIKI

■ PRVI SEMENJ V LETOSNEM LETU v torek, 6. januarja, ni bil dosti prida. K temu je precej pripomoglo slabo vreme, saj sta nenadna odjuga, dež in ponovni sneg spremenila ceste v potoke vode in snežno brozgo. Na trgu je bilo le nekaj stojnic. Tudi klopi, namenjene prodajalcem poljskih pridelkov, so bile skoraj prazne. Nekoliko živahnejše je bilo na živinskem sejmu. Tu je od prazniške padla; od prejšnjih 8,50 din na 7,80 do 8,00 din za kilogram žive teže.

■ PO KRATKI OTOPLITVI je prejšnji teden spet pritisnil zmrzal. Ker se sneg ni več topil, so pričele elipe delavcev komunalnega podjetja čistiti zatrpne ulice in odvažati sneg s kamionom. Tako je vožnja po mestu lažja in varnejša.

■ ZE MINULO POLETJE so mladi metliški smučarji na lastno pobudo izsekali precejšen pas dreves na Mestnem bregu in tu napravili smučarsko skakalnico. Vendar je ta prestarna in bi lahko pri

Dva koraka naprej, enega nazaj

V Metliki je precej snega in čiščenje ulic ni zadovoljivo. Občani to dobro občutijo, ko se mimo velikih kupov snega po sneženi brozgi komaj prebijajo po opravkih. Komunalna odvažala in čisti sneg samo z glavne ulice, občanov pa nihče ne zavezuje čistiti pločnike pred hišami. Ker ni občinskega odloka, je čiščenje pločnikov pred hišami prepuščeno dobri volji lastnika. Najbrž dolgo tega nereda ne bo moč trpeti.

150 starih stanovanj

Stanovanjska enota metliškega komunalnega podjetja ima v oskrbi 150 stanovanj v starih hišah. V Metliki so že precej starih stanovanj popravili, v prihodnje pa se bodo s popravili ukvarjali v Gradcu. Večja preureditvena dela so predvidena zlasti v gradu. Težko pa je, ker popravila zahtevajo veliko denarja, dosti več, kot ga je pri komunali na razpolago.

V Metliki 105 prebivalcev več

Prebivalstvo Metlike je tudi lani znatno naraslo in je od 2061 prebivalcev v letu 1968 do konca lanskega leta naraslo na 2166 prebivalcev. Dne 31. decembra 1969 je bilo na metliškem matičnem uradu registriranih 986 moških in 1180 žensk. Zadržne so torej v večini, čeprav se je v lanskem prirastku tehnična nagnila na stran moških (57 moških in 43 žensk).

Gradac: kupi snega

Odjuga je tudi v Gradcu povzročila, da se je sneg uspal s streh. Promet je bil oviran, ko je velik kup snega zdrsnil s hiš ob glavni cesti na tla, avtomobili pa so tedaj vozili v obe smeri. Preden so z lopatami Gradčani sneg odmetali, bi se že lahko zgodila nesreča, ko ne bi bili vozniki skrajno pazljivi.

Mesarji sodelujejo

V zadnjem času sta začeli tesno sodelovati podjetji Mesnica in klavnica v Metliki ter podjetje iste vrste v Črnomlju. Črnomeljska klavnica po novih predpisih nima pogojev za klanje živine, zato so se zmenili začasno novost. Živino koljejo v Metliki, meso pa dovažajo v črnomeljske prodajalne. Preskrba s mesom je za potrošnike urejena, v kratkem pa bodo za obe mesni podjetji našli trajnejše rešitev.

Zadružni hlevi spet polni

Lani je bilo 150 stojšč za živino v Mestnem logu praznih, zadnji dan pred iztekom starega leta pa so hleve napolnili z živino. Metliška zadruga je šla v kooperacijo z večjim hrvaškim kombinatom, s katerim pogodbeno sodeluje. Zadruga dobi živino, njena naloga je pisanje z lastno krmo. Zadruga obdrži gnoj, ki ga potrebuje za vinograde, ko pač je živina spitana, je prodaja na trgu stvar kombinata. Padec cen se zadruga ne tiče in se takim sodelovanjem nič ne tvega, čeravno zaslužek ni velik. To je trenutni izhod, dokler ne bo položaj na trgu z živino trdnjši.

Mali oglas,

ki ga objavite v Dolenjskem listu — zanesljiv uspeh! Preberite ga 150.000 gospodinj, vdov, kmetovalcev, dijakov, uslužben in vojakov doma in po svetu! Poizkusite!

metliški tednik

Izobraževanje v sindikatu

Občinski sindikalni svet Novo mesto pripravlja izobraževalni program za sindikalne delavce iz delovnih organizacij. Program bo ločen za skupino industrije in gradbeništvo, za družbene dejavnosti in za storitvene dejavnosti, kmetijstvo, živilsko in tobačno industrijo ter promet in zveze. Na trodnevni seminarjih, ki se bodo začeli v februarju, bodo predavali večinoma strokovnjaki za posamezna področja, ki bodo prišli iz Ljubljane.

Prvi izpiti na konfekcijski šoli

V januarju bodo slušatelji višje konfekcijske šole, ločene oddelke mariborske višje tehnične šole za tekstilno tehnologijo, opravljali prvi izpit. Na ta oddelek so vpisani delavci iz »Novoteksa«, metliške »Bete« in iz »Laboda«. Slušateljem, ki obiskujejo predavanja na novomeškem Zavodu za produktivnost dela in izobraževanje, predavajo priznani strokovnjaki.

Ni ločnic med mladimi

Dijaki oddelka ljubljanske srednje tehnične šole za lesno stroko, ki obiskujejo pouk v Novem mestu, so predvsem iz strahu okoliša. V minulem šolskem polletju so že navezali tesnejše stike z gimnazijci in dijakinjami šole za zdravstvene delavce. Na šoli so ustanovili tudi mladinski aktiv. Na sestankih se dijaki pogovarjajo o težavah, zavzemajo pa se tudi za tesnejše sodelovanje z drugimi srednješolci. Menijo, da med mladimi ne sme biti nikakih ločnic.

Pošiljka peči

V ELEKTROTEHNI na novomeškem Glavnem trgu imajo spet na zalogi plinske peči AIDA-super. Prispela je tudi pošiljka električnih peči ELRA, ki jih prodajajo po 114,45 din. Električne RADIATORJE s termostatom lahko dobite z 10 do 12 rebr.

Novost v prodajalni je najmanjši superavtomatski pralni stroj BIO z 11 operacijami. Posebnost je tudi kombinirani štedilnik GORENJE 316 G super lux z dvema električnima ploščama in 4 plinskimi. (PO-E)

PRVA KONFERENCA OBČINSKE ORGANIZACIJE SZDL

Hitreje uresničiti volilni program

V nedeljo, 11. januarja, se je prvič sestala novoizvoljena občinska konferenca SZDL Novo mesto in izvolila nov izvršni odbor, za predsednika občinske konference SZDL pa Francija Bega

Ob skupščinskih volitvah spomladi 1969 je občinska konferenca SZDL Novo mesto sprejela volilni program, v katerem se je opredelila za nekatera vprašanja na daljnega družbenega razvoja v občini. Program zavezuje občinsko organizacijo Sociali-

lahko rešili tudi vrsto socialnih vprašanj, ki so najbolj pereča ravno na tem področju.

■ VIKTOR AVBELJ: je omenil, da je bila javna razprava o gospodarstvu zgorela, dokaz, kako se dajo člani SZDL vključiti v obravnavanje nekega zanimivega vprašanja. Navdušil se je za podobno razpravo tudi o kmetijstvu, ki naj bi podprla kmetijsko združništvo. Obenem se je zavzel še za srednjeročni 5-letni načrt gospodarskega razvoja, dogovarjanje in sodelovanje med različnimi panogami gospodarstva ter za pomoč manj razvitim področjem.

■ JOŽE SUHADOLNIK: je postregel s podatkom, da je v novomeški občini še 1,5 odst. šoloobveznih otrok, ki

ne obiskujejo šole; seveda je mislil ciganske otroke. Poudaril je tudi kritično stanje v trgovini in gostinstvu novomeške občine, gledano s stališča integracije.

■ NADA GOSTIČ: se je navdušila za vzgojno svetovalnico v Novem mestu. Opozorila je tudi na spremenjen odnos do staršev, ki odhajajo v tujino, otroke pa puščajo tetam, babicam, sestri itd.

V razpravi so sodelovali še: dr. Albin Pečavar, Rudi Mraz, Boris Gabrič in Miha Somrak.

Na konferenci so izvolili tudi nov, 11-članski izvršni odbor in tri člane nadzornega odbora. Za predsednika občinske konference je bil ponovno izvoljen FRANCIA BEG. Sd

Novi člani izvršnega odbora

Na občinski konferenci SZDL Novo mesto so bili v nedeljo, 11. januarja izvoljeni naslednji člani izvršnega odbora: Franc Beg, Zvone Perc, inž. Niko Rihar, Dušan Zupanc, Jože Cvitkovič, Zvone Sušterič, Anica Janko, Francka Slak, Janez Slapnik ml., inž. Vlado Pavc in Franc Avsec. V nadzorni odbor pa Drago Rozemberger, inž. Danica Belopavčovič in Franc Zagorec.

stične zveze v občini, da spremlja in ugotavlja, kako se ta izvaja prek tistih družbenih dejavnikov, ki so po svoji družbeni vlogi usposobljeni in pooblašeni za reševanje določenih nalog, ki jih volilni program zajema.

Člani SZDL so se na nedeljski konferenci zavzeli, da se vprašanja, ki so bila sprejeta v programu, hitreje rešujejo, čeprav so nekatera dolgoročnejša. Glavni poudarek na konferenci je bil torej dan vlogi in mestu Socialistične zveze v občini, volitvam novega občinskega vodstva SZDL, sprejetju osnutka pravil in potrditvi sekcij za kmetijstvo in gozdarstvo oziroma za družbeno aktivnost žensk.

Nekaj najbolj zanimivih razprav:

■ JOŽE CVITKOVIČ: se je zavzel za hitreje reševanje dolgoročnejših vprašanj, ki zadevajo življenje našega kmeta. Odločno zagovarja jasno začrtano politiko zasebnega kmetijstva, s katero bi

V novem obratu na Grabnu bodo postopoma zaposlili večje število novih delavcev, ki jih bodo prej pričeli v sodelovanju z Zavodom za zaposlovanje Novo mesto.

V ELI pripravljajo nekaj novih proizvodov za gretje prostorov. Takšne izdelke smo do zdaj uvažali. Kakšni bodo ti proizvodi, zaenkrat še ne povedo, bodo pa nekaj svojstvenega in ne predragi. Preden bodo začeli s proizvodnjo, jih nameravajo patentirati.

Vzporedno z novo proizvodnjo razvijajo in dopolnjujejo

osnovo: kableske splete in čevljičke. Leta 1968 so ustvarili za 7.530.000 din vrednosti, lani pa so povečali vrednost proizvodnje in ustvarili 12.500.000 din vrednosti. Pri tem so povečali število zaposlenih za 25 odstotkov.

Vse lansko leto je bilo ELI v največjo pomoč poslovno sodelovanje z NOVOTEHNO iz Novega mesta. To sodelovanje jo je rešilo mnogih težav, ki bi jih ELA sama le stežka zmogla. V poslovnem sodelovanju s trgovskim podjetjem NOVOTEHNA so reševali zlasti še vedno pereče vprašanje obratnih sredstev, saj v okviru tega sodelovanja NOVOTEHNA zanje nabavlja vse potrebne surovine in hkrati prodaja večino njihovih izdelkov.

Za razumevanje so hvaležni

SNeg VAM GROZI!

Ko hodite v dneh odjuge po Novem mestu in kje drugod, pazite na svoje življenje! Kaj lahko se vam zgodi, da se bo s strehe, mimo katere greste po pločniku, usula na glavo več sto kilogramov težka masa snega. Če vas bodo sploščenega kot papir odnesli v bolnico, boste imeli še srečo, v najslabšem primeru pa bodo vaši svojci dobili zavarovalno premijo. Predpisa, ki bi določala, da morajo imeti strehe, obrnjene proti javnim ulicam kovinsko ograjo, ki zadržuje v odjugu sneg, namreč preprosto ni! Če se projektant, ki je delal načrt, spomni na varnost ubogih zemljanov, ki bodo hodili tudi pozimi mimo hiše, bo predvidel snegolov, v nasprotnem pa boste prisiljeni prodajati glavo! Upoštevajte to dotle, ko bo sneg skopnel!

Voda za petdeset let

Ali je izvir Prinovec v Družinski vasi res pretopel? Ga bodo ohladili z vrtanji?

Bela cerkev bo med prvimi kraji, ki bodo dobili pitno vodo iz novega vodovoda z zajetjem pri Zorkovem mlinu v Družinski vasi. Zajetje Prinovec naj bi namreč uredili že letos, prihodnje leto pa speljali vodovod do Novega mesta. S tem bi v Novem mestu odpravili pomanjkanje pitne vode.

Meritve so pokazale, da ima Prinovec neizčrpne koli-

čine vode. Voda priteka na površje s hitrostjo 250 l na sekundo. Menijo, da bi zajetje preskrbelo s pitno vodo vsaj za 50 let Novo mesto in vse večje kraje v okolici: Šentjernej, Stražo, Dolenjske Toplice in še katerega.

Led je polomil stopnišče

Nekateri stanovanjski bloki na Mestnih njivah so brez snegolovov na delu strehe, ki je obrnjen na pročelje stavbe. Led in sneg, ki je zgrmel s strehe, je letos udrl stopnišče, ki vodi v stavbo pri več blokih, isto pa se je zgodilo že lani. Ob dejstvu, da sta led in sneg s svojo težo udrla betonsko stopnišče, lahko samo ugibamo, kaj bi bilo s človekom, ki bi v trenutku, ko je oboje zgrmel s strehe, slučajno stal na stopnišču!

Voda iz Prinovca je zdrava in se ne kali. Ker priteka na dan na topliskem območju, je nekoliko toplejša kot v drugih izviri. To nekateri moti; menijo, da mora biti voda iz vodovoda dovolj hladna za pitje. Zato tudi še niso dali dokončne podpore za rešitev novomeškega vodovoda s tem zajetjem.

Pri novomeškem podjetju VODOVOD si glede toplejše vode, ki priteka iz Prinovca, ne delajo prevelikih skrbi. Priprani so, da bi se dalo vodo za nekaj stopinj ohladiti. Z novimi vrtanji in raziskavami bi toplo vodo ločili od hladne, pa bi bilo vprašanje rešeno. VODOVOD bi tudi prispeval denar za delo.

Pri VODOVODU podpirajo rešitev, naj bi se novi novomeški vodovod napajal iz zajetja v Družinski vasi, ker je najcenejša. Če bi se odločili za katero koli drugo zajetje, bi se stroški podvojili. Sicer pa morajo svojo besedo poleg strokovnjakov reči še gospodarstveniki in tudi občinska skupščina.

M. J.

OBISK V NOVOMEŠKEM OBRTNEM PODJETJU ELA

Lani za 60 odst. večja proizvodnja

Podjetje ELA odpira na Grabnu obrat za spajkala - V uspešnem poslovnem sodelovanju z NOVOTEHNO so lani prvič presegli milijardo

Prve dni februarja bo ELA preselila na Graben v preurejene prostore obrat električnih spajkal, ki je do zdaj deloval v pretesnih in neprimernih prostorih. Proizvodnjo spajkal razvijajo zato, ker je ELA edini večji proizvajalec tega izdelka, odkar jo je podjetje ELRA iz Skofje loke opustilo in jim prepustilo proizvodnjo. Na Grabnu bodo že letos povečali proizvodnjo spajkal za 100 odstotkov in jo iz dosedanje obrtniške spremenili v industrijsko.

tudi Dolenjski banki in hranilnici Novo mesto, ki jim je v okviru svojih možnosti omogočila kredite za nakup prepotrebne strojne opreme za novo proizvodnjo.

M. J.

Dve vrednoti

Na plenumu občinskega sindikalnega sveta je nanesla beseda tudi na nagajevanje in strokovnost. Ugotovili so, da delamo tu že lep čas veliko napako in da se nam utegne zgoditi, da bo strokovni sestav zaposlenih kmalu zelo osiromašen. Za kaj gre?

V politiki nagajevanja smo se vse preveč usmerili samo v nagajevanje dela, strokovnost delavca pa puščamo v nemar. Zavaljo tega je veliko primerov, ko zasluži kvalificirani delavec v tovarni, ki lepo uspeva zaradi svojega izjemnega položaja, zaradi konjunktura in še drugih vzrokov, ki niso odvisni od prizadevanja kolektiva, več kot pa srednjestrokovni delavec ali pa celo delavec z višjo izobrazbo v drugem kolektivu.

In še drugi dokaz: kar pogledamo razpise! Podjetja razpisujejo delovna mesta in objavijo: iščemo kvalificiranega delav-

ca takšne in takšne stroke, plača 700 din na mesec. Ali pa: iščemo več strokovnjakov s srednjo in visoko izobrazbo, osebnim dohodki po pravilniku.

Ljudje begajo iz podjetja v podjetje, iščejo večji zaslužek, kvalificirani delavci odhajajo v tujino na delo in tudi precej naših strokovnjakov je že tam. Kaj jim je tako všeči v tujini? Predvsem dvoje: vedo, da jim je za izkazano strokovnost zagotovljen dober del osebnega dohodka in ustrezno delovno mesto, razen tega pa bodo nagajeni tudi za delo, ki ga bodo opravili. Doma pa v večini primerov plačujemo samo delo, in tudi to je eden izmed vzrokov, da je med zaposlenimi vedno več nekvalificiranih delavcev. Zagotovimo torej tudi mi vsakomur del dohodka za izobrazbo in strokovnost, preostali del pa naj zasluži z dejanskim delom!

M. J.

Še 80 delavcev več v NOVOTEKSU

V »Novoteksu« so pred kratkim sprejeli 80 deklet in fantov, ki so v lanskem šolskem letu uspešno dokončali osemletko. Zda obiskujejo novi delavci šolo za priučitev v konfekciji. Sola bo trajala štiri do pet mesecev, pouk pa je razdeljen v tri dele. Delavci se bodo najprej seznanili s tehnologijo in pomenom tekstilne industrije, potem bodo spoznali praktično znanje v tekstilni stroki, nazadnje pa še delo v konfekcijskem oddelku. Ko bo dograjen konfekcijski oddelk in bo stekla redna proizvodnja, bodo v »Novoteksu« postopoma sprejemali še več mladih delavcev.

Dedek Mraz v Birčni vasi

Učenci osnovne šole v Birčni vasi so v lepo okrašeni učilnici pričakali dedka Mraza. S svojim zvrhano polnim košem jih dedek ni razočaral. Z vrečkami, polnimi dobrot je obdaroval 101 učenca in 19 učiteljic, ki bodo v prihodnjem šolskem letu začeli hoditi v 1. razred. Denar za obdaritev so prispevali krajevna skupnost, krajevne organizacije in podjetje DOLENJKA. Otroci so vsem iz srca hvaležni za novoletno presenečenje. A. B.

NOVO MESTO V PODOBI

Severna stran Glavnega trga

Pogled na severno stran Glavnega trga s sedanje Ceste komandanta Staneta, predmet Ljubljanske ceste, ob koncu 18. stoletja Seidengasse. Na levi strani so vidne arkade Bergmanove hiše, za njo Fichtenauova hiša (pošta), ob ustju sedanje Dilančeve ulice na levi dvonadstropna hiša nekdanjih novomeških usnarjev Luserjev, na desni pa v sredi 19. stoletja Schwarzova gostilna (danes Mercatorjeva stavba, v njej so tudi

prostor uredništva Dolenjskega lista). Dilančeva ulica je dobila ta naziv leta 1892 na predlog zgodovinarja Ivana Vrhovca, ki je s tem hotel ohraniti spomin na bogato trgovsko rodovino Dilancev. Zadnja lastnica Dilančeve trgovine Felicitas je namreč vse premoženje zapustila mestu za ustanovo, iz katere sta vsako leto do leta 1914 po dve novomeški nevesti dobivali balo.

Enkrat na teden meso, krompir pa vsak dan!

Gospodinje priznavajo, da štedijo tudi pri nakupu mesa, ker so cene odločno previsoke

Zdravniki trdijo, da je med starejšimi, pa tudi mlajšimi, precej takih, ki so zboleli ali pa so oslabei zaradi nepravilne prehrane. Gospodinje zagotavljajo, da morajo jedilnike prilagajati cenam živil. Ker pa so cene v zadnjem letu spet porasle, vsebujejo jedilniki veliko škrobnatih jedil in čedalje manj mesa. O preskrbi z mesom in o cenah so novomeške gospodinje takole povedale:

ANICA CUKJATI, upokojenka iz Smihela:

»Že nekaj časa opažam, da je izbira mesa dobra. Na kavljih visi tudi tako meso, ki ga prej ni bilo moč kupiti. Cene so previsoke. Če primerjam cene mesa in svojo pokojnino in upoštevam še druge izdatke, lahko kmalu ugotovim, da si mesa ne morem privoščiti vsak dan. O mesarjih ne morem reči nič slabega. Mene vedno dobro postrežejo.«

MAGDA RIFELI, uslužbenka iz Novega mesta:

»Lahko trdim, da smo zaposlene žene pri izbiri mesa prizadete. Najbolje meso je razprodano že dopoldne, tiste, ki kupujemo popoldne, pa se moramo velikokrat zadovoljiti tudi s slabšimi kosi. Cene so previsoke. Pri nas je še vedno veliko delavcev, ki imajo sorazmerno nizke dohodke in številne družine. Pri takih je meso na mizi le enkrat na teden.«

ANICA VIDMAR, uslužbenka iz Smihela:

»Ker sem zaposlena, imam za kuhanje manj časa na razpolago. Zdi se mi, da izbira mesa ni najboljša. Cene so previsoke. Vsaka gospodinja, ki sestavlja jedilnik, dobro ve, koliko sme potrošiti za hrano. Čeprav se dobro zaveda, kako zelo važno je meso za prehrano družine, ga mora pogosto črtati z jedilnika. Čeprav je to slabo, štedi pri nakupu mesa.«

JOZICA POTOKAR, gospodinja iz Novega mesta:

»Priznati moram, da je izbira mesa veliko boljše, kot je bila včasih. Tudi postrežba je vidno napredovala. Mesarji so prijazni in radi ustrezajo gospodinjam. Cene mesa so po mojem mnenju previsoke. Pri izdatkih mora vsaka gospodinja skrbno paziti, da ne ostane konec meseca brez denarja. Če ne gre drugače, štedimo tudi pri nakupu mesa.«

M. PADOVAN

V Kastelčevi ulici je prejšnji teden v odjugu zgrmel sneg s strehe, ki nima ograje proti plazanju snega. Ulica bo zdaj najbrž zaprta za promet tako dolgo, dokler ne bo kupa snega na njej vzela odjuga. Odgovarjal ne bo nihče, le tisti, ki so ulico uporabljali bodo najbrž robantili... (Foto: M. Jakopec)

Siromašnejšim vsaj za kos kruha in učbenike, drugim pa prevoze!

Kaj so povedali člani novoizvoljene skupščine izobraževalne skupnosti Novo mesto na prvi seji nekaj dni pred novim letom

Poročali smo že, da je imela novoizvoljena skupščina izobraževalne skupnosti v Novem mestu 26. decembra prvo sejo. Za predsednika je bil znova izvoljen Danilo Kovačič, za predsednika izvršnega odbora pa prav tako spet prof. Veljko Troha. Na kratko smo pisali tudi o tem, da je izobraževalna skupnost podelila priznanja in primerne denarne nagrade devetim šolam za njihovo izvenšolsko dejavnost.

V razpravi so poudarjali zlasti, kaj bi morala izobraževalna skupnost obravnavati, reševati in za kaj še namenjati denar.

■ **Ciril Kosmina**, ravnatelj žužemberške osnovne šole, je menil, da bi morala izobraževalna skupnost priznati nekaj denarja tudi za malice in učbenike otrokom iz siromašnejših družin. Podprli so ga tudi drugi, med njimi prof. Jože Glonar, ki se je zavzel za to, da bi vsi učenci dobivali šolske malice.

■ **Prof. Jože Skufca**, rav-

natelj šole za zdravstvene delavce v Novem mestu, je menil, naj bi izobraževalna skupnost organizirala prevoze otrok tudi iz bolj oddaljenih vasi, zlasti pa od tam, kjer so krajevne skupnosti že popravile oziroma obnovile ceste. Dolga hoja je za otroka naporna; če učenci niso spočiti, težko sledijo pouku, to pa se pozna pri uspehu.

■ **Tajnik TIS Ivan Grašič** je pripomnil, da prevozov še vedno ni mogoče organizirati iz nekaterih vasi v okolici Otočca, učencem pa bi šolo nekolikar približali tako, da bi popravili mejo med novomeškim in otočkim šolskim okolišem.

■ Več članov je spregovorilo o stanovanjskem vprašanju učiteljev. Lado Brule iz Brusnice je med drugim povedal, da imajo učitelji v nji-

hovem kraju stanovanja pri zasebnikih, da pa stanovanja niso primerna, zato so nekateri že začeli razmišljati o odselitvi. Ciril Kosmina iz Žužemberka je menil, da stanovanjska vprašanja manjše šole tudi z združevanjem stanovanjskega prispevka ne morejo rešiti, vsaj hitro ne.

V razpravi so se zavzemali še za hitrejšo reševanje celodnevne bivanja otrok v šoli, opremljanje učilnic s sodobnimi učili, zgraditev telovadnice pri vseh šolah in podobno. Menili so, da bo v prihodnje lažje marsikaj rešiti, če bodo v razpravah sodelovali tudi člani, izvoljeni v gospodarskih organizacijah. Ker se mnogi med njimi do zdaj sploh niso udeleževali, so na sejah govorili predvsem o šolstvu, premalo pa o vlogi izvenšolskih dejavnikov.

Zakaj ne šmihelska šola?

Šmihelčani so veseli tega, da je bil njihovi šoli pred leti dozidan novi del, ki je omogočil boljši pouk. Ponosni so tudi na to, da je njihova šola pred nedavnim prevzela ime narodnega heroja Milke Sobar-Nataše. V račun pa jim ne gre novi naziv šole: Osnovna šola Milke Sobar-Nataše Novo mesto Smihel je sicer res postal del Novega mesta, krajevnega imena Smihel pa vedno ni izgubil. Veliko bolj po volji bi jim bilo, ko bi se njihova šola imenovala: osnovna šola Milke Sobar-Nataše, Smihel.

Promet in cene za 8 odst.

V poslovalnici MLADINSKE KNJIGE v Novem mestu so lani porasle cene za povprečno 8. odst., za prav toliko pa se je povečal tudi ustvarjeni promet. V decembru, ki je bil vsa zadnja leta v trgovini po prometu najmočnejši, je bil lani do 20. precejšen zastoj, prodaja pa se je odprla šele v zadnjih desetih dneh leta. Decembrski promet je bil lani za kakšnih 5 odst. manjši kot predlani. Pri tem pa se je prodaja na drobno povečala, zmanjšal pa se je promet, ki ga opravlja poslovalnica na debele. Letos so pred novim letom šla v prodajo bolj kot kdaj doslej zlasti večja in dragocenejša darila.

Ne krivite nedolžnosti!

Pri tehničnih pregledih motornih vozil se je letos zaradi novega predpisa o zaklepanju zataknilo. Ključavnic v trgovinah ni mogoče dobiti in pri SGP PIONIR morajo zavrčati vsa vozila, ki jih pripelejo lastniki na pregled brez dodatnih naprav za zaklepanje. Pri tem je veliko jeze prizadetih, ki po nepotrebnem zlivajo svoje ogorčenje na osebe, ki opravljajo tehnični pregled. Svetujemo vam: pomislite, da osebe ni nič krivo, saj samo izpolnjuje predpis, ki so ga sprejeli pristojni organi. Sprizniti se morate s tem, da ne boste dobili potrdila o tehničnem pregledu svoje ga vozila tako dolgo, dokler ne boste imeli na njem vgrajenih naprav za dodatno zaklepanje. Mopedistom pa še posebno opozorilo: utišajte tek motorja, ker letos preizkušajo hrup motorja s posebno napravo — fonometrom!

Malo denarja in bogato delo

Novomeška podružnica Društva upokoencev ima 1335 članov, ki s članarino prispevajo društvu vsako leto okoli 8.000 din. To ni veliko denarja, toda upokojenci ga dobro obrnejo in marsikaj postore za svoje člane. Lani jim je centrala društva iz Ljubljane primaknila 500 din in občina Novo mesto 300 din. S tem denarjem so krili poslovanje društva, organizirali kulturno-prosvetno dejavnost, priredili več izletov, oskrbeli člane z drvmi za zimo, razen tega pa imajo še blagajno prve pomoči, iz katere lahko dobi vsak član brezobrestno posojilo na 10 obrokov.

Prodanih 550 pralnih strojev

Novoletno izjemno znižanje cene pralnih strojev se je novomeškim trgovcem izplačalo. NOVOTEHNA je zaradi 300 din popusta pri nakupu v gotovini in 200 din popusta pri nakupu na potrošniški kredit prodala v zadnjih desetih dneh decembra nad 40 pralnih strojev. Pri MERCATORJU so v tem času z enakim popustom za vse domače stroje in s 5-odst. popustom za vse uvožene prodali okoli 150 pralnih strojev. Če upoštevamo, da stane pralni stroj s takšnim popustom okoli 2.300 din, je to lep dokaz, da imajo ljudje veliko denarja in da jim ga je lahko izmamiti, če se potrudijo!

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Kralj iz Stare vasi — Ivana, Tezija Skrbanc iz Jurne vasi — Igorja, Marija Skufca iz Starega Loga — Tatjana, Antonija Planinc iz Svibnika — Matejko, Ivanka Sikonja iz Metlike — Matejko, Slavka Klemenčič s Pristave — Branka, Helena Čanželj iz Brsklina — Alenka, Stanka Klemenčič iz Brloga — dečka, Marija Trempus iz Vinice — dečka, Danica Mrvič iz Zaboje vasi — deklco, Marta Zakrajšek iz Mosta — deklco, Marija Klopčič iz Semeča — deklco, Terezija Kovačič s Bučke — dečka, Anka Frankovič iz Vinice — dečka, Ljudmila Barle iz Gornjega Podboršta — dečka, Ana Ivančič iz Družinske vasi — dečka, Draga, Kotar iz Velikega Bana — dečka, Majda Kastelic iz Metiške vasi — deklco in Ljudmila Kastelic iz Hrušice — dečka. — Čestitamo!

Novomeška kronika

■ **GOSPODINJSKI TEČAJ**, ki ga je organiziral na prošnjo nekaterih žena šolski center za gospodinjstvo, obiskuje 14 prijavitelj. Predavajo priznani strokovnjaki s omenjene šole, praktične vaje pa prav tako vodijo njihovi učitelji. Stroški tečaja bodo znašali nekaj več kot 200 din, urnik pa je prilagojen prostemu času zaposlenih žena. Tečaj bo trajal še ves februar.

■ V **SAMOPOSTREŽNIH TRGOVINAH** se spet pritožujejo, da je v zadnjem času poraslo število kraj. Med tatovi je največ šolskih otrok, ki se posebno radi ustavljajo pri razstavljenih sladkarijah ali drugih manj opaznih predmetih. Če ne bo šlo drugače, bodo predlagali učiteljem, naj pri mladinskih urah otroke opozorijo, da je kraja kaznivo dejanje.

■ **OPOZORILO** podjetja »Dominvesta«, naj se prebivalci ne združujejo pod napušči, ker drsi sneg, je zalego. Nekateri najpriazornejši stanovanjci so sneg s treh tudi čistili. Zaradi močne odjuge so namreč s streh padale sveče, ki so bile nevarne za mladočede, v nevarnosti pa so bile tudi okenske šipe in zastekljena vrata.

■ **DIJAKI** tehnične šole za jesno stroko trdijo, da imajo zelo dobro urejen redni prevoz s avtomobusi v šolo in domov. Skoraj vsi so iz stranskega okoliša, zato se vozijo z rednim avtobusom, ki vozi na progo Novo mesto — Dolenjske Toplice.

■ **NA TRGU** so bile cene take: solata 7, čebula 3,5, česen 14, pomaranče 5,4, banane 6,5, grozdje 5,5, jabolka 2, limone 6, kisló zelje 2 din za kg. Jajca so bila po 1,1 din. V ponedeljek so prišli na trg tudi prodajalci suhe robe.

■ **RODILA JE**: Nataša Vojnovič iz Kristanove 9 — Mirka.

— Ena gospa je rekla, da je njen sin dobil iz Ohrida novoletno čestitko Rdečega križa, ker je tam lani poletel dal kot tabornik kri za bolnišnico. Pa je še rekla, da bi tudi pri nas lahko vpeljali tako pozornost: bi bili uspehi v krvodajalstvu prtem še večji!

85.850 din za invalide

Družbeno pomoč že dobiva 15 ljudi iz novomeške občine — Danes konec popisa 60 do 90-odstotnih invalidov — žrtev vojne

90 do 100-odstotni invalidi iz novomeške občine, ki so uveljavili svoje pravice po nekaj več kot letu dni starem zakonu o varstvu nekaterih kategorij žrtev fašističnega nasilja, civilnih žrtev vojne in žrtev vojnega materiala, so dobili lani prek Centra za socialno delo v Novem mestu 85.850 din družbene pomoči: 42.000 din osnovne pomoči, 38.880 din dodatka za postrežbo, 1.620 din posebnega dodatka in 3.350 din za zdravstveno varstvo. Pomoč je dobilo 15 invalidov.

Do 20. decembra lani je prišlo na Center za socialno delo 36 zahtevkov; 15 so jih rešili, 18 zavrnili, 3 primere pa še niso rešili. Neki spor je prišel tudi pred vrhovno sodišče.

Od 2. decembra zbira center tudi prijave 60 do 90-odstotnih invalidov, ki so dobili okvare podobno, kot prej omenjeni občani, ki že prej jemajo družbeno pomoč. To delo opravlja center na poziv republiškega sekretariata za

zdravstvo in socialno varstvo. Sekretariat se je odločil proučiti problematiko in bo kasneje predlagal, da bi določila že veljavnega in uporabnega zakona razširili še na več kot 60-odstotne invalide. Popis bo končan danes. Že leta 1967 so ugotovili, da živi v novomeški občini vsaj 50 ljudi z vsaj 60-odstotno telesno okvaro zaradi vojnih strahot in municije.

Hortikulturniki, vabljeni!

Hortikulturno društvo v Novem mestu vabi svoje člane in vse ljubitelje cvetja in zelenja v mestu na občni zbor, ki bo v sredo, 21. januarja, v dvorani sindikalnega doma. Na zboru bodo podelili nagrade tekmovalcem za lepe vrtove, okna in balkone. Strokovnjak Marko Jelničar iz Ljubljane bo po obnem zboru predaval o vrtovih in parkih pri nas in v svetu ter prikazal mnogo lepih barvnih diapozitivov! Vabljeni!

TURK

GAZVODA

OSTERMAN

BABNIK

MOLAN

SILC

1969 — LETO BOGATIH ŠPORTNIH USPEHOV

Tudi za športnike je leto mimo. Čeprav športniki opravijo obračun dejavnosti navadno ob zaključkih polsezona — spomladi in jeseni — tedaj, ko so v glavnem končana tekmovanja, je prav, da se športnih uspehov spomnimo tudi ob novem letu.

Lani je bil brez pomislekov dosežen napredek. Žal ne toliko v množičnosti, kot v sami kvaliteti. Zlasti so presenetile nekatere dolenjske športne ekipe in posamezniki. Napredek je viden v rokometu, atletiki, plavanju, odbojki, namiznem tenisu in šahu. Kratek prerez dejavnosti v posameznih športnih panogah bo pridrli ali ovrgel takšno trditve.

Imena nekaterih nadobudnih mladih dolenjskih športnikov — Igorja Turka, Tatjane Gazvoda, Rudija Ostermana, Alojza Babnika, Stanke Molan in Jožeta Silca (od leve proti desni) — nam obetajo, da bomo tudi v športnem letu 1970 lahko uživali ob njihovih uspehih.

ROKOMET: Nepričakovano visoka uvrstitev

Nismo slučajno postavili roko meta na prvo mesto. To smo naredili namerno, ker hočemo posebej poudariti, da rokomet sodi med tiste športne panoge na Dolenjskem, ki so si lani priborile visoko mesto v republiškem merilu. Razen tega je rokomet zavzel precejšnjo širino, kar bo spet rodilo zaželeno kvaliteto. Dve naši vodilni rokometni središči Brežice in Ribnica sta s svojimi ekipama v moški konkurenci na koncu republiškega prvenstva pristali na tretjem oziroma petem mestu. Uspeh za služi posebno pohvalo! Razen teh dveh žarišč je vredno omeniti še Sevnico, Krmelj, Krško in Novo mesto. Ekipe iz teh krajev tudi želijo, da bi igrale v zahtevnejših tekmovanjih. Na Dolenjskem je veliko dobrih rokometarjev, ki lahko igrajo v vsaki boljši ekipi. Naj omenimo samo nekatere: Silc, Ponikvar, Radič, Mikulin, Rovau, Bosina, Setinec, Berglez, Zaman, Lozar, Svačić, Iskra, Valant itd.

NOGOMET: Nekje gor, drugje spet dol

V nogometu ne moremo Dolenjci nikakor zlezi na zeleno vejo. Ekipe, ki igra v kolikor toliko zahtevnem tekmovanju, je krški Celulozar, vendar tudi temu ne cvetijo rožice. Vrti se okoli zlate sredine, torej tam, kjer bo

tudi ostal. Pet naših ekip igra v drugem razredu, ni pa rečeno, da se igra tam tudi druzgredni nogmet. Novomeški ELAN vseka kor sodi v enak razred kot Krčani; malce za njim zaostajata Bela krajina in Brežice, senovski Rudar in Mirna pa sodita med nevarne nasprotnike, ki vsakomur lahko zmešata štrane.

Ppomladi ne moremo pričakovati posebnih sprememb; gotovo je le eno, da bo naša pokrajina dobila vsaj še enega predstavnika v višjem tekmovanju — to bo ELAN ali BELA KRAJINA. Na koncu še nekaj najbolj znanih nogometnih imen: Maksimović, Klaič, Andelković, Logar, Smuc, Weiss, Petrovič, Gaser, Sibila, Tratar, Ferfolja, Kovčič, Lapuh, Bačar idr.

ATLETIKA: Za več stopničk navzgor

Za atletiko je zasvetila zelena luč. Novomeški atleti so se čez noč znašli v samem vrhu republiške atletike. Uspeh je precejšen, posebno če vemo, da sta moška kot ženska ekipa sestavljeni iz mladih atletov — večinoma pionirjev. Pomemben je zlasti dosežek ženske ekipe, ki je na tretjem do četrtem mestu v Sloveniji. Žal je atletika vna vna nekoliko pojevala v Kočevju. Če bi se tam nadaljevali z enakim poletom, bi Dolenjska v atletiki spet imela tisto veljavo kot pred leti. Atleti: Penko, Virant, Suhý, Hočevvar, Segar, Zuzek, Somrak, Kristan, Popovič.

Hribernik, Jakše, Gazvoda, Zagorjan in Saje nekaj pomenijo tudi v republiškem merilu.

ODBOJKA: Nikoli ni bilo bolje

Dolenjska ima trenutno v najvišjem republiškem tekmovanju štiri odbojarske ekipe. V moški ligi nastopajo Novo mesto, Kočevje in Trebnje, dekleta iz Brezice pa v republiški ženski ligi. Tako močne zasedbe še ni bilo nikoli. Vendar stanje po prvem delu prvenstva kaže, da s bo število naših ekip v največji konkurenci spet skoknilo. Če bi Novomeščani šlo kaj bolje, bi Kočevje in Trebnje bolj brezskrbno prezimovale. Tako pa se bosta morala precej potruditi, da ne izpadeta. Ženska ekipa Parizana iz Brezice sodi med šest izenačenih ženskih ekip v republiki. Ženska odbojka je na splošno vzeto zapisana v zatonu. Babnik, Inž, Štor, Koruzar, Simič, Medić, prof. Penko, Arko, Fila, Mozer so najbolj znana odbojarska imena.

PLAVANJE: Mlade moči na površju

V Krškem, kjer deluje dober in organiziran plavalni kolektiv, je lani prišlo do usodne prelomnice. Vrsta plavalcev so namreč zapustili nekateri starejši izkušeni plavalci — vaterpolisti. Tako je ekipa bila v glavnem sestavljena iz mlajših moči, ki pa so se dobro uveljavile. Najmočnejši krški plavalec Franc Cargo ni lani po novil uspehov izpred leta, vendar se vedno napreduje. Razveseljivo je dejstvo, da se dobro uveljavljajo mlajši — Jenkoletova, Novakova, Turk in nekateri mlajši plavalci. Se vedno manjka krškemu zimski bazen. Ob takih pogojih je vsak večji dosežek nekaj izrednega.

ŠAH: Prodor v sam vrh

Preteklo leto bo za Dolenjce zlatimi črkami zapisano v šahovski kroniki. Kajti kočevski mojstrski kandidat Rudi Osterman je postal republiški šahovski prvak, njegove najboljše konkurenti Novomeščani prof. Igor Penko pa je bil drugi. Razen tega je nadarjena Anica Praznik brez večjih težav osvojila žensko republiško prvenstvo. Članska ekipa Kočevja pa je bila za las prekratka, da bi segla celo po republiškem naslovu v moštvnem tekmovanju. Načrtno delo z mladimi v Kočevju, zadnje čase pa tudi v Novem mestu, obeta, da bodo dolenjski šahisti še bolj napredovali. Med najboljšimi so Osterman, prof. Penko, Škerlj, Ivic, Cimer, Praznikova idr.

KEGLJANJE: Voz drči navzdol

Pred leti smo v kegljanju še nekaj pomenili, zdaj pa so naši kegljači precej zadaj. Glavni vzrok za nazadovanje je pomanjkanje sodobnih kegljišč. Povsod jih imajo, samo pri nas se ne premakne nikamor! Na Dolenjskem je veliko zanimanje za to športno panogo, vendar ob takih možnostih več od rekreacije ne bo šlo.

NAMIZNI TENIS: Slabi pogoji, vendar žanje uspehe

Za igranje namiznega tenisa ne vemo veliko, vendar imamo v Sodražici, Kočevju in Novem mestu dobre igralce, Sodražičani in

Novomeščani nastopajo v drugi moški republiški ligi, dekleta Kočevja pa celo kvalitetni ženski republiški ligi. Ob skromnih pogojih, ki jih imajo naše ekipe, od njih ne moremo pričakovati kaj več. Škoda je le, da ta lepa športna panoga ni deležna večje pozornosti. Znano ime v namiznem tenisu je Marjan Somrak, ki sodi med boljše igralce v naši republiki.

SMUCANJE: Ze korak bliže k množičnosti

Smučanje pri nas nima večje tradicije. Vendar je po otvoritvi smučarskega središča v Crnomlju, cah in načrtne solanju tekmovalcev in sodniškega kadra pričakovati, da bo čez nekaj let smučanje na Dolenjskem med najbolj priljubljenimi športi. Načrtna vzgoja pionirjev in mladine v šolah obeta, da bo Dolenjska čez leta imela tudi vrsto dobrih smučarskih tekmovalcev.

SPEEDWAY: Mladi prihajajo

Odkar je iz jugoslovanskega speedwaya izginilo ime Franca Babiča so speedwayske tekmovanja v Krškem postala manj privlačna. Ker pa se je lani ponesrečil še krčan Ivan Molan, ki je prevzel vlogo priljubljenega Franca, se je zanimanje še malce omajalo. Vendar so se pričeli uveljavljati že nekateri mlajši tekmovalci (Nunčić), ki bodo ohranili tradicijo krškega speedwaya.

TENIS: V glavnem samo rekreacija

V Novem mestu pa tudi drugje so dobri pogoji za razvoj tenisa. Vendar povsod pogrešajo sistematično delo z mladimi, ker se zdaj tenis v glavnem igra samo za rekreacijo. Razen v Novem mestu drugje ni bilo tekmovanj. Novomeščani so igrali tudi v republiškem tekmovanju s spreminljivimi uspehi.

STRELJANJE: Brez nič ne more biti nič

Za streljanje je precejšnje zanimanje. Vendar pomanjkanje strelišč vpliva na to, da se dejavnost ne premakne nikamor. Razen tega pa še tisti redki vztrajni delavci izgubljajo voljo. Če ne bodo k sodelovanju pri ureditvi strelskih objektov pritegnili JLA in teritorialne enote ljudske obrambe, ne bo napredka.

TEMELJNA TELESNA VZGOJA: Vztrajajo, čeprav ni telovadnic

Temeljna telesna vzgoja je v zadnjem času zajela že večji krog mladine. Žal pa zaradi pomanjkanja telovadnic, nekje pa tudi ustreznega vadiateljskega kadra, gre počasi naprej. Med najbolj delovnimi so v Novem mestu,

Odbojka je za gledalce zelo privlačna igra. Vendar jo počasi izpodrivajo igre, ki so bolj razgibane in ne potrebujejo toliko naporov za doseg uspehov. Dolenjci se trenutno lahko pohvalijo s štirimi ekipami v najvišjem republiškem tekmovanju.

Brežicah, Kočevju in Crnomlju. Vendar po premajhna družbena skrb za osnovno telesno vzgojo otrok zapustila usodne posledice na mladino. Mladi ljudje brez osnovne telesne vzgoje se ne bodo mogli vključevati v zahtevno proizvodno delo oziroma zadostiti zahtevam vseljudske obrambe.

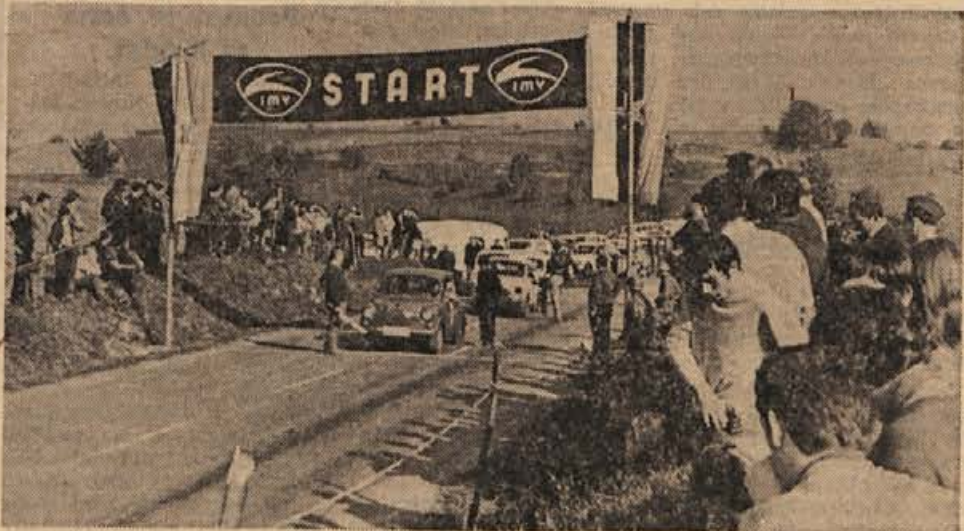
AVTO-MOTO: V Gorjancih je steklo

Dolenjska je lani prestala uspešno organizacijo cestne avtomobilistične hitrostne dirke za »na grado Gorjanceve«. Brez večjih izkušenj je prizadevnim športnim delavcem uspelo pripraviti prireditve, ki ne bo kmalu pozabljena. Organizatorjem je dala nov polet; dirka bo postala tradicionalna! Čeprav brez tekmovalnega znanja so hrabri dolenjski fantje Kump, Zupan, Badovinac, Hrastar, Doljak posegli v boj z znanimi tekmovalci in jim bili enakovredni.

SLAVKO DOKL

Za nogomet je na Dolenjskem precejšnje zanimanje, žal pa se navijači bolj navdušujejo za televizijski radijski nogomet, ker jim domači, že v primerjavi s skromnim jugoslovanskim nogometom, ne nudi dovolj.

Start v Gorjancih je uspel. Lepa in privlačna avtomobilistična prireditev je lanske jesen uspešno prestala ognjeni krst in dobila mesto v tekmovalnih koledarjih 1970.

Dvajseti julij na pariškem olimpijskem stadionu, 1924. leta. Osme olimpijske igre moderne dobe. Zaključni ceremonial prvenstva v gimnastiki. Mali, komaj 49 kilogramov težki Jugoslovčan, stopa na najvišjo stopnico ob viharjem odobravanju množice. Jugoslovanska himna zaigra prvemu jugoslovanskemu nastopu telovadcev na najpomembnejši prireditvi športnikov, spiker si lomi jezik ob izgovorjavi zmagovalca v mnogoboju: Leon Štukelj, Jugoslavija. Prvi nastop na olimpiadi, daljne

sanje so se uresničile, Štukelj je kralj telovadcev in dve leti pozneje ga bodo spet v Franciji, v Lyonu, napovedali publiki kot šampiona šampionov. Coubertinove misli o sodelovanju, s katerimi so pospremili jugoslovanske Sokole na olimpiado, so izdatno presežene, mali Novomeščan zraste v orjaka in uresniči najbolj drzne jugoslovanske načrte: to je prva zlata medalja v zgodovini jugoslovanskih olimpijskih nastopov.

Navdušujoče vaje — Povsod, kjer se je pojavil Leon Štukelj, so gledalci uživali. Razpore v stoji na krogih (na sliki) je bila eden od elementov novih in težkih vaj.

1912. leto, ko je bil Štukelj komaj 14 let star, še naraščajnik novomeškega Sokola, je bržkone tega mladega fanta dokončno zapisalo telovadbi. Tega leta je Stane Vidmar, pokojni brat predsednika SAZU Josipa Vidmarja, na velikih vsesokolskih tekmah v Pragi osvojil prvo mesto. Nekaj tednov pozneje je ta idol telovadcev, ki je bil tudi instruktor v sokolski zvezi, prišel pregledat delo novomeškega društva. V tedanji telovadnici med pošto in davkarjo na današnjem Novem trgu so se zbrali vsi novomeški Sokoli. Krogi so bili moj konjiček — in Vidmarju naj bi prav jaz, naraščajnik, pokazal, kako se učimo v Novem mestu, se spominja tistih dni Štukelj. Kroke so spustili do ramenske višine in Štukelj je trikrat poskusil vzmik s stojo, kar je bila takrat vrhunska prava. Vidmar je bil presenečen, ker je mali naraščajnik kar dvakrat uspel, poskusil je še sam in uspel le enkrat — in to je bilo neverjetno presenečenje. Mali, drobni Štukelj je dal v koš vseslovanskega prvaka! Telovadba je od tega dne postala še vse kaj več kot konjiček poznejšega šampiona.

Vidmar pa ni pozabil talentiranega pionirja. Vojna vihara je sicer prekinila vadbo Sokolov, Štukelj je bil celo vpoklican k vojakom, a se je frontni spretno ognil in prebil težke čase na Dunaju. Ze prvo leto, po vojni so združili nekdanje sokolske zveze v vsejugoslovansko zvezo. Nepričakovano je bil Štukelj v vrsti, ki naj bi v ekshibicijskem nastopu pokazala množici sokolov, ki so iz vse Jugoslavije prišli v Novi Sad na slovesno združenje, vse lepote telovadbe. Spet je bil kaj-

In nato se je začelo. Pesenečenje je bilo od nastopa do nastopa večje. Poškodovan Štukelj je telovadil kot v sanjah — in še boljše. Konkurenca je bila huda, ocen pa niso objavljali sproti, kot je v navadi danes. Z zadovoljstvom, da so uspešno končali svoj prvi nastop na olimpijskih igrah, je osmerica naših reprezentantov odšla nazaj v hotel. Kakšno je bilo torej presenečenje, ko je naslednjega dne urednik pariškega lista telefoniral jugoslovanskemu vodstvu, da je Štukelj olimpijski prvak! Štukelj ni vedel, kaj storiti, ni verjel glasu z drugega konca mesta. Takoj so poiskali taksij in se odpeljali v uredništvo časopisa Le Matin. Tam pa so presenečenemu Novomeščanu že pokazali prve izvide časnika, ki je na naslovni strani z velikim naslovom čez vso stran oznanjal Štukljevo zmago, prav tako na prvi strani pa je naš telovadeč zagledal svoj obraz. Slovesno so razglasili rezultate: 1. Štukelj 110,34 točke, 2. Pražak (Českoslovaška) 110,32 in 3. Supčík (Českoslovaška) 106,93. Kako ogorčen boj za zlato kolajno — komaj dve stotinki naskoka našega telovadca pred najboljšim Čehoslovnikom. Naš drugi najboljši je bil Porenta na 20. mestu, z 10 točkami zaostanka za prvkom. Štukelj pa je kajpak odločno pripomogel tudi k četrtemu mestu naše vrste.

Slavje je bilo nepopisno, naši pa so po končani olimpiadi skupaj s Čehi pripravili prijateljsko srečanje, in Štukelj, ki se mu je roka spet močno razbolela, je bil menda najbolj žalosten med vsemi, čeprav je imel največ vzroka za veselje, saj je bil med najuspešnejšimi tekmovalci osmih olimpijskih iger. Razen zlata v skupni uvrstitvi je bil olimpijski zmagovalci tudi na drugu, na krogih, v preskoku pa je bil četrti.

Veličasten sprejem v Novem mestu

Štukljevi zlati nastopi na odprtem olimpijskem stadionu v Parizu in prve olimpijske medalje za Jugoslavijo kajpak niso mogle neopazno mimo slovenskega dogajanja. Slovenski časniki so navdušeno poročali o izvrstnih nastopih naših telovadcev. Ko pa so se ti vračali v domovino, so jih Sokoli pričakali že na Rakeku. Vseposvoda so ljudje hiteli čestitati prvemu jugoslovanskemu športniku, ki je dobil zlato olimpijsko medaljo. Še posebno slovesno so se na sprejem pripravljali v njegovem rojstnem kraju Novem mestu. Pozabljeni so bili za hip vsi strankarski spopadi, pozabljene osebne razprtije novomeških veljakov. Vseeno je bilo, kdo je liberalen in kdo klerikalec — samo Štuklju je bilo treba pripraviti kar najbolj slovesen sprejem. Začelo se je že na grosupeljski postaji, kjer so ga pričakali novomeški Sokoli. Vlak si je kajpak do Novega mesta nabral kar lepo zamudo. Na novomeški postaji je »zlatega« Novomeščana sprejela godba. Ljudje s šopki so se gnetli, da bi bili čim bliže olimpijskega junaka. Telovadeč so si posadili Štuklja na ramena in ga nesli čez mesto v Kandijo do njegove rojstne hiše, kjer so goreli trije veliki kresovi. Od tam so Štuklja odnesli nazaj v mesto pred rotovž, kjer ga je na slavnostnem odru sprejel sam novomeški župan dr. Režek. »Ave, triumphator — zdravstvuj, triumphator!« so bile županove besede, ko mu je ginjen stiskal roko. Bile so to besede, s katerimi so stari Rimljani sprejemali v svoji prestolnici zmagovite vojskovodje, ki so se vračali z osvajalnih pohodov.

Mesto je bilo razsvetljeno, Krka je odsevala na tisoče lampionov in slavje je trajalo do jutra. Bili so dnevi, ki jih olimpijski prvak gotovo ne bo mogel nikdar pozabiti. To je bilo priznanje za vse napore in skrb, za neštete ure v telovadnici, za tisoče žuljev in za potoke znoja, ki jih je prelił, preden se je zavihtel do zvezd. Slavje je bilo še toliko pomembnejše, ker v tisti dobi čistega amaterizma Štukelj ni dobil ne nagrad ne premij — še dreg si je moral kupiti sam. Prva zlata jugoslovanska medalja na olimpiadi je bila torej najprisrčnejše pozdravljena tam, kjer je bila doma. Dolenjci niso pozabili svojega telovadca.

Novi nastopi, nove kolajne

Štukelj je bil na vrhu moči, slaven povsod, vedno zaželen gost na vseh telovadnih tekmovanjih. 1926 je bilo spet svetovno prvenstvo tokrat v Lyonu.

Štuklja so napovedovali kot prvaka prvakov, a ker je bila na sporedu tudi atletika, je bil šele 12. zmagal pa je Sumi. Štukelj je bil prvi na drugu in krogih, tretji na bradlji. Vrhovni sodnik je pristopil po njegovi prosti vaji na drugu, za katero je dobil čisto desetko — sploh so sodniki večkrat moral poseči po skrajni oceni, kadar so ocenjevali Štuklja — in mu, medtem ko so drugi sodniki stoji ploskali prekrasni izvedbi, dejal: »Zal nimamo višje ocene od desetke; če bi jo imeli, bi jo gotovo dali vam.« Po vaji na krogih pa je sodnik Martinez, nekdanj svetovno znani telovadeč, čestital Štuklju, reko: »Veseli me, da sem spet videl telovadca, ki na krogih naredi stoji v razpori.« Prav ta element je bil namreč nekaj Martinezova specialiteta.

Na devetih olimpijskih igrah v Amsterdamu je bila jugoslovanska telovadba najuspešnejša doselej — vrsta je bila tretja v skupni uvrstitvi. Štukelj pa tretji, za Švicarjema Miezom in Haengijem in pred Italijanom Nerijem, favoritom za zlato medaljo. In prav italijanski sodnik je Štuklju ukradel skupno zlato, ko ga je na preskoku čez konja ocenil s 6,75 točke, medtem ko sta mu druga dva sodnika prisodila v poprečju 9,5 točke. Protesti so bili zaman. Štukelj pa je potem napravil še manjšo napako na konju z ročaji, kjer je bil po obvezni vaji drugi. Dobil pa je zlato kolajno na krogih, razen tega je bil Primožič drugi na bradlji in peti v skupni uvrstitvi. Derganc pa tretji na konju. Po olimpiadi sta s Primožičem odšla v Budimpešto, kjer so ju lepo sprejeli in kjer sta opazila novo telovadno zvezdo, Madžara Peleja.

Naslednje svetovno prvenstvo v Luksemburgu 1930 je bilo zares tragično. Ze po prvi vaji na drugu je Štukelj ob zaključku pri saltu malce preveč nazaj pristal na tleh, in ker je bila namesto blazine le preproga je padel in se tako poškodoval, da je moral odstopiti. Sodniki so ga za edino vajo sicer ocenili z desetko, a njegovih sanj o novem uspehu je bilo konec.

Se hujša tragedija pa se je zgodila popoldne, ko je Malej taklo nerodno padel ob zaključku vaje na krogih, da si je zlomil vratno vretenca in čez dva dni umrl v tamkajšnji bolnišnici kljub naporom zdravnikov, da bi mu rešili življenje. Primožič je bil sicer skupni zmagovalci, Jugoslavija pa tretja, medtem ko so zmagali Čehi, a žalost ob izgubi kolega iz reprezentančne vrste je bila kajpak hujša od uspeha.

Naslednje leto sta bila Štukelj in Primožič povabljeni na velike mednarodne tekme v Pariz, ko je FIG slavila 50. obletnico; Štukelj zmaga, Primožič pa tudi navduši ljubitelje telovadbe. Olimpijske igre v Los Angelesu 1932 minejo brez jugoslovancev, čeprav sta bila Štukelj in Primožič povabljeni čez lužo. Izseljenci so bili namreč pripravljeni plačati, vse njune stroške, a trenja v telovadni organizaciji so bila hujša od njune želje, da bi nastopila na olimpiadi v Ameriki.

Zato pa so naši telovadeči spet na olimpijskih igrah v Berlinu. Štukljev labodji spev je to in labodji spev vse jugoslovanske telovadne reprezentance, ki je skupno priborila naši državi tri zlate, dve srebrni in tri bronaste kolajne. Štukelj osvoji srebro na krogih, to je edina kolajna Jugoslavije na zadnji olimpiadi med obema vojnama. Pot v Berlin je bila brez upanja na pomembnejšo uvrstitev, saj je bila na sporedu prvič tudi parterna telovadba, ki je naši niso nikoli vadili. Razen tega je olimpiada minila v neskritih naporih prirediteljev, da bi se Nemci čimbolj izkazali. Schwyrmann je tako pred Hudecom, Jugoslavija pa je v ekipni konkurenci šesta.

Štukelj je še danes najuspešnejši jugoslovanski olimpijec s tremi zlatimi, eno srebrno in dvema bronastima medaljama. V spomin in priznanje za njegove velike uspehe mu je Novo mesto 1968 podelilo častno občanstvo ob njegovih 70-letnici. Kljub letom pa brez posebnih težav na mizi naredi prenekatere prvino, ki se je ne bi sramovali niti aktivni telovadci v najboljši kondiciji. Njegove vaje so v največje veselje vnučkomu Milcu in Niki. Zares, zanimivo bi bilo srečanje nekdanjih sodelcev, ko bi se še lahko dobili: Božidar Ježec, Miran Jarc, Anton Podbevšek, Leon Štukelj — vsak se je trajno zapisal v novomeško in slovensko zgodovino.

JOŽE SPLIHAL

AVE, TRIUMPHATOR!

Olimpijski sijaj — Štukljeve olimpijske medalje so še danes rekordna bera, ki je ni mogel preseči niti najboljši povojni jugoslovanski športnik Miro Cerar.

Priznanje — Plaketa o častnem občanstvu Novega mesta sodi v vrsto priznanj, ki jih novomeški olimpijski prvak najbolj ceni. Ob njegovi 70-letnici 198. leta je bil to nov spomin na zlato zgodovino novomeške telovadbe.

Dramatični pariški dnevi

Dve leti pozneje je bila na vrsti olimpiada. Telovadba tu ni imela atletskih in plavalnih dodatkov. Jugoslavija je poslala na to najbolj elitno tekmo kompletno vrsto: Stane Derganc, Ivan Porenta, Slavko Hlastan, Staniko Zilič, Miha Oswald, Josip Primožič, Rudi Polšak in Leon Štukelj so bili naši predstavniki. Na olimpiadi so nastopili z vajami na drugu, bradlji, krogih in konju z ročaji, s preskokom čez konja vzdolž in na šir z ročaji ter s plezanjem. Štukljevih olimpijskih sanj je bilo pravzaprav konec že v Ljubljani na izbirni tekmi, ko si je hudo poškodoval dlan. Inženir Poženel, vodja naše vrste, je zadnji dan pred nastopom še enkrat poskusil, kaj bo s Štukljevim nastopom. Dlan je bila močno oteklá in desna roka je bila zato precej okorna, a Štukelj je po nekaj vrtljajah na drugu vseeno stisnil zobe in zbral toliko moči, da se je odločil za nastop. Vodstvo naše reprezentance je posredovalo pri vodstvu tekmovalca, da je ob Štuklju lahko stal asistent, ki bi ga prestregel, če bi ga zaradi hudih bolečin odtrgalo z orodja.

TRIKON oblači modne moške

Značilnost tega kočevskega podjetja ob 10-letnem poslovanju je poslušnost za modne novosti. Moški, ki sledijo zahtevam časa, bodo pri TRIKONU našli odlično krojene hlače ter modne suknjice v športnem stilu v izbranih barvnih kombinacijah.

100.000 hlače in 15.000 suknjice bodo letos naredili poleg 70.000 kosov pletenin, med katerimi so tudi ženski in otroški modeli. Iz 100-odstotne volne pletene dolge hlače z brezrokavnikom so trenutno zelo iskani kompleti in zares obudovanja vredni.

Mlado podjetje se močno uveljavlja tudi na zunanjem trgu.

NOVOTEKS: diolen jersey

Novost med Novoteksovimi tkaninami je JERSEY za moške obleke in ženske kostime. DIOLEN-JERSEY je novost na našem tržišču saj ga v Jugoslaviji izdeluje le NOVOTEKS. Tkanina je izdelana v mešanici DIOLEN-VOLNA in je zanimiva zato, ker se ne mečka in je ni potrebno likati. Proizvodnja JERSEYA je že stekla in bo tkanina kmalu na tržišču.

Za letošnjo sezono pomlad-poletje je NOVOTEKS pripravil tudi lepo izbiro KAMGARNOV iz česane volnene preje. Poudarek je predvsem na lažjih tkaninah, namenjenih prihajajoči sezoni.

Seveda pa v NOVOTEKSU tudi letos niso pozabili na ženski svet in so mu pripravili tkanine iz DIOLEN-VOLNE za obleke v široki paleti modnih barv.

MODA '70

BETI: ekskluzivno v trans barvi

Pomlad in poletje 1970 predstavljata tovarna BETI iz Metlike v posebnem odtenku rjave barve. — Kombinice, bogato okrašene s čipkami, in spalniki kompleti so tudi v krojih nekaj posebnega. Nevsakdanje, učinkovito, a vendar enostavno, so odlike Betinih modelov za prodajo v boutique polnicah po vsej državi.

Tudi modeli iz serijske proizvodnje niso neopaženi, saj so prav tako skladni z zahtevami trenutne mode.

Kopalne obleke kaže BETI na sejmu v 12 krojih, ima pa tudi 4 modele dvo in enodelnih kopalnih kompletov. Obleko za kopanje dopolnjuje kratek plašček iz istega blaga. Zelo lepo, domiselno in praktično!

LISCA: kopalke za evropske plaže

Letošnja kolekcija kopalnih oblek nosi zveneče ime: ekskluzivno za Evropo, a ime ni prav nič pretirano. Imajo 16 novih modelov dvodelnih kopalnih in 20 modelov enodelnih, po barvah in krojih tako v koraku z modno, da je 90.000 teh izdelkov že šlo za mejo v tujino. Več kot 70.000 Liscah kopalnih bo letos namenjenih tudi domačemu trgu.

12 domačih kupcev oblek čaka se posebno presenečenje. Nagradno žrebanje prek televizije bo izbralo tiste, ki bodo preživeli 7 dni počitnic na Kanarskih otokih.

Lisca ima tudi 20 novih modelov perila: damski nedrčki, pasovi, korzeti in stezniki kot že na sejmlj poprej spet zbuja pozornost. Novost, ki najprej pade v oči, pa sta nedrček »Darja« z vdolano kombinacijo in poperitev celotne proizvodnje perila v barvah. Standardni beli in črni so se pridružile še rumena, rožnata in svetlo modra barva.

PRI NAKUPU LISCAH KOPALNIH OBLEK
ZAHTEVAJTE KUPON! LAHKO BOSTE IZZE-
BANI ZA 7-DNEVNE POČITNICE NA KANARSKIH OTOKIH!

Srajca za vsak okus

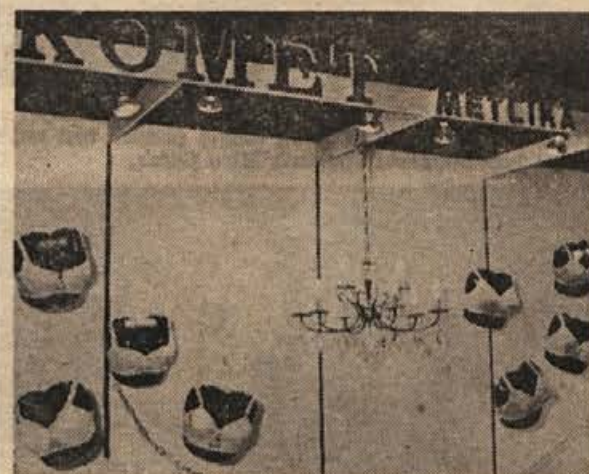
LABOD iz Novega mesta je tudi letos presenetil s pestro izbiro moških srajc. Posebnost so srajce klasičnega ali oprijetega kroja, izdelane iz blaga z modernim zakardnim vzorcem. Srajce izdelujejo iz domačih in uvoženih tkanin. APOLLO, OTOCEC, SWANFAST, HIPPIJ je samo nekaj imen za 10.000 srajc, ki jih v LABODU izdelajo vsak dan in s katerimi bodo ustregli res vsaki želji.

JUTRANJKA — pojem otroške mode

Otroke od rojstva do 16. leta starosti odloči sevnica Jutranjka v sodobnem stilu, v kolekciji pa ima 180 različnih izdelkov.

Na sejmu mode nastopajo z otroškimi oblačili iz novih materialov: poliestra in trevire ter hlačnimi kompleti za deklice od 8. leta naprej.

Barve modne, kroji ne zastajajo za zadnjim krikom, cene niso pretirane. Jutranjka ima za letos že 70 odst. zmogljivosti v proizvodnji oddanih. Naročila dežujejo že od množne revije v Čateških Toplicah dalje, za izdelke sevnice tovarne pa se potegujejo vedno bolj tudi v tujini.

Drugi v Jugoslaviji

Metliški KOMET je med petimi jugoslovanskimi proizvajalci nedrčkov in steznikov na drugem mestu. V KOMETU izdelajo vsak dan 3000 nedrčkov, 1000 steznikov in več sto ženskih kopalnih. Večina izdelkov izvozi v Zahodno Nemčijo.

Tudi na letošnjem modnem sejmu je KOMET pokazal najnovejše izdelke iz lycra materiala.

Zdravstvena prosveta in naše zdravje

Znanje je prvi pogoj za dobro zdravje, saj si predvsem z njim lahko privzgojimo navade za zdravo, srečno in dolgo življenje – Kaj hočemo doseči z zdravstvenim prosvetljanjem?

Znanje in zdravje sta največji dobrini človeka in pogoj za srečo in zadovoljstvo. »Zdrav duh v zdravem telesu« je bilo geslo Rimljanov, ki skozi stoletja do današnjih dni ni ničesar izgubilo na pomembnosti. Današnji način življenja, življenjski standard, vsa odkritja in pridobitve tehničnih in humanističnih ved do osvajanja vesolja, pa tudi zdravstveni standard so posledica v stoletjih pridobljenega znanja, ki predstavlja zaklad vsega človeštva. Zato so bili nekoč in tudi danes vsi ljudje močno dovzetni za znanje in zdravje.

Ni mogoče pametno presoditi, kaj je važnejše – ali zdravje ali znanje, ker si vsak bolj želi tisto, česar trenutno nima. Enako nesmiselno bi bilo odgovoriti na vprašanje, kaj je boljše: ali zdrav narod neizobraženec ali bolna družba strokovnjakov in učenjakov, ker sta obe ugibanji za narod pogubni. Čeprav sta torej zdravje in znanje medsebojno najtesneje povezani, pa le lahko trdimo, da je znanje pogoj za dobro zdravje. Tega se posebno zaveda socialna medicinska veda,

ki ji pravimo zdravstvena vzgoja in prosveta. Njen namen je posredovati do-sežke in spoznanja, kako ohraniti naše zdravje, kako se ubraniti pred nepotrebno boleznijo, kako si privzgojiti navade za zdravo, srečno in čimdaljšo življenje posameznika in naroda kot celote.

Z zdravstveno vzgojo se ukvarja pri nas mnogo posameznikov, zavodov, društev in organizacij: Rdeči križ, zdravstvena služba, prosvetno-pedagoška služba, socialna služba, delavske univerze, zavodi za izo-

Dr. Albin Pečavar, direktor Zavoda za zdravstveno varstvo v Novem mestu

brazevanje kadrov, različna strokovna in druga društva, delovne organizacije in ostali. Temu je prilagojena tudi obstoječa zakonodaja. Zadnja leta se na našem področju, pa tudi drugod vsi nosilci te dejavnosti med seboj dogovarjajo, sodelujejo, vsklajujejo svoje načrte in skupno ocenjujejo izvrše-

no delo. Zboljšanje zdravstvenega stanja, povečanje življenjske dobe, manjša umrljivost, manjša obolenost in invalidnost prebivalstva kot tudi drugi kazalci našega zdravja so nedvomno zasluga zdravstvene službe, ki se poklicno ukvarja s preprečevanjem obolenj in z zdravljenjem bolezni. Zasluge ima tudi družba, ki se je zavestno odločila za tako zdravstveno politiko, delež pa pripada tudi zdravstveni prosveti, ki je posredovala medsebojno vez med zdravstveno službo in prebivalstvom, kar je pogoj za uspešno delo zdravstvene službe zlasti na področju preprečevanja obolenj.

Za doseg svojih namenov – prenesti čimveč znanja in razgledanosti med ljudi – uporablja zdravstvena vzgoja različne metode dela: to so osebni razgovori, pogovori v grupah, tečaji, predavanja, letaki, knjižnice, brošure, članki v časopisih, oddaje na radiu, televiziji, filmi, gledališča itd. Posebno vlogo ima tisk, zlasti lokalni tisk, v katerega imajo ljudje veliko zaupanja, saj ga smatrajo za svojega. Ker ima tisk tudi veliko naklado, seznanja hkrati veliko ljudi in zato je tudi uspeh večji.

Zato toplo pozdravljam pobudo Dolenjskega lista, ki želi svojim bralcem posredovati napotke za zdravo življenje in jih tako obogatiti z znanjem in zdravjem. Hkrati prosim vse zdravstvene, prosvetne in javne delavce ter vse, ki so dosedaj sodelovali v zdravstveni vzgoji, da s svojimi prispevki, odlomki iz predavanj, z novicami, in z različnimi drugimi prispevki pomagajo napolnjevati novo vzgojno stran domačega Dolenjskega lista, ki se vam danes tu predstavlja.

Dr. ALBIN PEČAVAR

Pogovor z zdravnikom

Nadarjeni otrok

Čeprav je praviloma to psihologovo področje, se tudi zdravniki večkrat srečajo z otroki, ki se precej ločijo od povprečnih otrok, ker so bolj nadarjeni. Njihov inteligenci kvocient je nad 140. S temi otroki nastanejo včasih težave, ki jim končno šele zdravnik v ordinaciji odkrije vzrok.

Če starši takega otroka dobro opazujejo, lahko že zgodaj odkrijejo njegovo nadpovprečno nadarjenost. Navadno se najprej pokaže zgodnje zanimanje za knjige. Tak otrok se sam nauči brati brez pomoči že pred vstopom v šolo. Starši že kmalu opazijo nenadno radovednost, izreden spomin, velik besedni zaklad, veliko zanimanje za koledarje, atlase, enciklopedije, slovarje, pa tudi za odnose med števili.

Zdravnik pa odkrije: a) telesne značilnosti: običajno so ti otroci večji, težji in močnejši od otrok iste starosti in spola, njihovo splošno telesno zdravje je boljše, malo obolevajo, pojavi se zgodnja puberteta; b) duševne značilnosti: bistrost, otroci so videti starejši, kot so v resnici, in se družijo s starejšimi vrstniki od sebe, hitro se uče brati in zgodaj berejo, berejo veliko, imajo bogat besedni zaklad, sposobni so abstraktnega mišljenja, razumejo različne odnose med ljudmi in stvarmi, radi se uče vse mogoče, imajo dober spomin; c) osebnostne poteze: ustvarjalni so, neodvisni, čustveno so bolj stabilni od svojih vrstnikov, učenje na pamet jim je dolgočasno, bolj so resnično ljubi in poštenj kot povprečni otroci, so tudi bolj skromni in kažejo manj interesa za dokazovanje svojega znanja.

Iz teh razlogov nadarjeni otroci izredno lahko prilagajajo svoje znanje različnim novim situacijam, se pravi, zelo dobro se znajdejo v novih situacijah. Prav zaradi tega zaidejo večkrat v resna nasprotja z vrstniki. Včasih jih imajo za mnogo bolj popolne, kot so v resnici. Nadarjen otrok ponavadi nima uspehov v vseh šolskih predmetih. Največkrat se odlikuje v branju, tujih jezikih, literaturi, matematičnih problemih, naravoslovnih predmetih in risanju, povprečen pa je v izgovorjavi, računanju, zgodovini in drugod.

V predšolski dobi navadno ni problemov, začno pa se v osnovni šoli. Če je povprečni inteligenčni nivo v razredu nizek, postane nadarjen otrok preveč zaverovan vase in len, začne se dolgočasiti, postane nemiren in povzroča težave. Takrat pride v roke zdravniku, ki odkrije, zakaj gre. Takemu otroku je potrebna pomoč, včasih tudi pomoč psihiatra. Najbolje pa je, da ga premestijo v drug razred in da tako spremeni okolje. Brez dvoma pa je, da mu je potrebna pomoč staršev in vzgojiteljev.

Ne smemo pozabiti, da nadarjen otrok potrebuje vse tisto, kar mora imeti vsak otrok: udobnost, zavetje, ljubezen, čustveno navezanost in okolje, ki ga spodbuja in mu daje potrebno pomoč. Nikakor pa ne smemo izkoriščati otrokove nadarjenosti za svoj osebni, sebični pones, kot včasih nekateri starši delajo, saj s tem otrokovo vemo razvoju samo škodujemo.

Nadarjenemu otroku moramo vsestransko pomagati pri napredovanju v razvoju, ker bo zaradi svojih sposobnosti lahko zelo dragocen član družbe.

Dr. Božo Oblak

Otroci nas sprašujejo...

Otroci nas sprašujejo in mi, starši in vzgojitelji, jim moramo odgovorjati.

Med množico vprašanj, ki nam jih otroci zastavljajo, so tudi takšna, ki se jih nekateri starši bojijo in otroku ne odgovore nanje ali pa odgovorijo na-

pak. Razumljivo je, da skrivnost in nenavadno vedenje staršev kaj kmalu prepričata otroka, da so vprašanja o spolnosti nezahelena ali celo sramotna, in vse, kar je s tem v zvezi, postane predmet razgovora samo z vrstniki in na cesti.

Pa vendar je želja vseh staršev, da bi bili svoemu otroku vodniki od prvih dni njegovega življenja in da bi oblikovali v njem najlepše in najbolj plemenite človeške lastnosti. Vse so pripravljeni storiti, da bi bil njihov ot-

rok srečen v življenju in da bi osrečil tudi sočloveka. Mar ni odnos do spolnosti, do ljubezni, ena izmed tistih človeških potez, na kateri v mnogočem temelji sreča ali tudi gorje človeškega življenja? In kdo naj govori otrokom o spolnosti in ljubezni, če ne njihovi starši in vzgojitelji. Ljubezen do otrok vključuje tudi obvezo, da pripravimo otroka za njegovo ljubezensko življenje.

(Iz uvodne besede v novi knjigi »KAKO SI PRIŠEL NA SVET«)

KAKO SI PRIŠEL NA SVET

Konec minulega leta je naša znana založba MLADINSKA KNJIGA izdala hkrati z založbama »Školska knjiga« v Zagrebu in »Vuk Karadžić« v Beogradu dragoceno vzgojno delo, knjigo »KAKO SI PRIŠEL NA SVET«. Napisala sta jo A. C. Andry in S. Schepp, ilustrirala Blake Hamilton, prevedla Sonja Celigoj in za tisk v slovenski priredila ter uredila Metka Simončič. — Knjiga je doživela doslej po svetu že veliko izdaj, ki so vse pošle. Če povemo le to, da pomeni prevedeno delo enega odličnih priročnikov za vzgojno delo naših staršev, smo menda hkrati tudi že dali dober nasvet: kupite si knjigo v najbližji knjižarni, dokler ne bo pošla! Pri vzgoji otrok vam bo v izredno pomoč. — Knjiga stane 16,50 din, naročite pa jo lahko tudi po pošti pri Mladinski knjigi, Ljubljana, Titova c. 3.

Iz te knjige objavljamo odlomek iz uvodne besede, ki jo je delu napisal Zavod za šolstvo SRS.

Ta knjiga, ki je bila napisana s skupnim prizadevanjem ameriških znanstvenikov in je doživela lepo priznanje, je namenjena vsem otrokom sveta in njihovim naravnim in poklicnim vzgojiteljem. V njej najdemo odgovor na tisto vprašanje, ki ga tako pogosto zastavljajo starši in na njega niso dobili pravega odgovora in prave pomoči. Kako namreč naj odgovore otroku, ki sprašuje tako kočljive stvari, ob katerih so celo mnogi odrasli v zadregi. Kako naj odgovarjajo otroku različnih let vzrasta, da bodo odgovori ustrezali njegovi sposobnosti dojemanja, da ne bo prehitavanja, pa tudi ne zaostajanja.

Knjiga seveda ne odgovori na vsa vprašanja, vendar pa daje temelj in izhodišče za razgovor z otrokom in za pravilne odgovore na njegova vprašanja. Njena odlika je predvsem v tem, da dosledno upošteva načelo, naj bodo odgovori na vprašanja jasni, poštenj in razumni in da je v vsaki sliki kakor tudi njenemu

komentarju pečat naravnih in vsakomur razumljivih dejstev.

Knjižica bo postala uporabna, brž ko otrok pokaže zanimanje za spolnost. Ponavadi najprej sprašuje, kaj je to, potem zakaj je to in šele nato sledi vprašanje, odkod pridejo otroci. Vsa ta vprašanja so navadno le znak splošne vedoželjnosti, ki je značilna za otroško dobo, ne pa znak posebnega zanimanja za spolnost, kot to ponekod preplašeno ugotavljajo nepoučeni starši. Če otroku jasno in preprosto odgovorimo na vprašanja ter pri tem svoj odgovor ilustriramo s slikami, ki jih ima knjiga, potem bo otrok sprejel pojasnila tako kot vsa druga. S tem seveda ni rečeno, da ne bo včasih zahteval podrobnejše razlage. S to knjigo in ob razumnih razlagi ne bo težko odgovoriti na kakršnokoli vprašanje. Seveda pa morajo biti vzgojitelji na to pripravljeni.

Posebno pozornost je treba posvetiti prehodu iz področja spolnosti pri živalstvu na spolnost človeka. Čeprav že sam tekst v knjigi in tudi ilustracije poudarjajo posebnost spolnosti pri človeku, je vendarle treba v razlagi še ponovno razložiti otrokom, kaj so živalski nagoni in kaj je značilnost in posebnost človeškega življenja, njegovih ljubezenskih čustev in odnosov.

Ko bo otrok nekoliko dorasel, bo knjižico prebiral sam. Pojasnila, ki jih je že prejel in izredno lepo napisan komentar ob posameznih slikah, so jamstvo, da bo otrok tudi pri samostojnem prebiranju v celoti razumel in sprejel vsebino tega dela.

Posebno pozornost bodo morali posvetiti knjigi naši poklicni vzgojitelji, ki jim je zaupana vzgoja otrok v vseh šolskih in predšolskih ustanovah. Kar sama po

sebi se ponuja možnost projiciranja slik iz knjige in s tem v zvezi samostojna obravnava tega gradiva pri učnih urah ali pri vzgojiteljevem delu z otroki. Izredna priznanja, ki jih je knjiga prejela

med vzgojitelji in starši, mnogih evropskih dežel in ki temelje že na izkušnjah, so velika spodbuda tudi za delo pri nas.

ZAVOD ZA ŠOLSTVO
SR SLOVENIJE

J. H. RÖSSLER

INTELIGENTNA TAJNICA

Iskal sem novo tajnico. Zadnja je odšla k vragu. Stokrat sem jo preklel: »Da bi jo vrag!« Izpolnil mi je željo in ostal sem brez tajnice.

Tokrat sem želel najti zares inteligentno tajnico. Tajnico, ki bi bila zares kulturna. Da bi mi bilo lažje, kadar bi narekoval.

»Če je tajnica tako kulturna,« bodo porekli ljudje, »kako pameten in izobražen je šele njen šef!«

Takšna zabloda je pri nas namreč običajna. In jaz kot inteligenten človek je kajpada ne bom prezrl.

Prišla je prva kandidatka. Bila je lepa in graciozna.

— Nisem imel sreče z zadnjo tajnico. Bila je neotesana kot klada. Zato iščem pametno in izobraženo tajnico. Vzajemno delo je prijetno, če imata šef in tajnica neko občo kulturo. In zavoljo tega bi vam rad zastavil troje vprašanj.

— Prosim, rada bom odgovorila.

— Kako se imenuje prestolnica Norveške?

— København.

— Na žalost ne. Ampak Oslo. Toda mnogi se motijo v tem. Drugo vprašanje: — za čim je beohal Beethoven?

— Za kroničnim pomanjkanjem denarja.

Požrl sem odgovor in zastavil tretje vprašanje:

— Kaj pomeni beseda fjord?

— Znano avtomobilsko znamko.

— Ne. Avtomobilska znamka je ford, fjord pa je glo-

bok in ozek zaliv med strmi mi bregovi. — sem rekel in vstal. — Za zdaj se še ne morem odločiti, gospodična, zapisal sem si vaše ime in naslov, pa vam bom svojo odločitev sporočil pozneje...

Druga kandidatka je bila visoka plavalaska. Prišla je naravnost z nekega lepoteznega tekmovanja, na katerem je bila spremljevalka.

— Posel, za katerega se potegujete, — sem ji rekel, — zahteva določene obveznosti. Zato bi vam, seveda, če nimate nič proti, najprej želel zastaviti nekaj vprašanj.

— Prav, — je odgovorila. — Kar začet!

— Kdo je uglasbil »Veselo vdovo«?

— Mozart.

— Ne. Mozart je napisal »Carobno piščalo«. Nemara slučajno veste, kdo je napisal libreto za »Carobno piščalo«?

Oči so ji zasijale.

— Erich Maria Remarque. Zastavil sem ji še tretje vprašanje:

— Kaj je tajfun?

— Priznana znamka kratkih hlač za sončenje.

V predsobi je čakala tretja kandidatka. Poklical sem jo v kabinet. Zmahnalo mi je besed. Bila je kot pravljica. Možgani so mi prenehali delovati. Adamovo jabolko mi je poskakovalo kot noro. K vragu s temi neumnimi vprašanji! Sprejel jo bom, ne da bi ji zastavil kakšno vprašanje!

— Gospodična, — sem ji rekel. — Vi ste...

Segla mu je v besedo:

— Nisem imela sreče z zad-

njim šefom, — je rekla. — Bil je neotesan kot klada. Zato iščem pametnega in izobraženega šefa. Vzajemno delo je prijetno, če imata oba, šef in tajnica neko občo kulturo. Zato bi vam rada zastavila tri vprašanja.

— Izvolite, — sem zamrmral komaj slšno.

— Kdaj in kje je bil rojen Goethe?

— V Weimarju! — sem odgovoril. — Letnica njegovega rojstva pa mi je, žal, izpuhtela.

— Rodil se je v Frankfurtu ob Meni leta 1749. Drugo vprašanje: na katerem otoku je živel Robinson?

— Na otoku Crusoe.

— Ne, na otoku Más a Tierra iz otočja Fernandezal — me je poučila. — In zdaj še tretje in najlažje vprašanje: kaj je to jaguar?

— To je znamka športnega avtomobila!

— Ne, to je divja zver iz družine mačk, — je zamišljeno rekla lepota. — Za zdaj se še ne morem odločiti, go-

spod, zapisala sem si vaše ime in naslov, pa vam bom svojo odločitev sporočila pozneje...

Šla je. In izgubil sem sleherno upanje, da bi se še kdaj vrnila. In nastavl sem prvo kandidatko, ki je prišla za njo in za katero je bila Postonjska jama znana pivnica in ki je bila razen tega še v hudem sovraštvu s pravopisom in je kar naprej prihajala v moj kabinet, ker ni mogla dešifrirati lastnih stenografskih zapisov.

ORROCLE IN ŠPIČASTE O PARTIZANIH

Bolje, da beži ura kakor sovražnik...

Tretji bataljon osme udarne brigade je moral osvoboditi Brodarevo. Napadel naj bi ob štirih zjutraj. Toda neka četa je šla v napad celo uro prej presenetila sovražnika in sama osvobodila mesto.

Ker je ta četa tudi že prej rada napadla pred določenim rokom, je komandant bataljona poklical njenega komandirja Milana Jankovića in ga pograjal zaradi tega.

»Kaj moremo, tovariš komandant, ko pa imamo neko staro šklemfo, ki nam uhaja naprej za celo uro,« se je opravičeval Milan.

»Vrnite kazalce nazaj pa vam ne bo uhajala,« je rekel komandant.

»Eh, boljše, da se ure ne dotikamo kajti če beži naprej, sovražnik ne bo ušel. Če pa ura zaostane, nam se bo tudi zmaga izmuznila.«

Marko je bolji kot Fadil

Eden izmed organizatorjev vstaje na Kosovu leta 1941 je bil Fadil Hodža, narodni heroj, ki je tedaj imel ilegalno ime Marko Marković. O njem in o njegovih diverzantskih akcijah so na Kosovu veliko pripovedovali.

Neki kmet ki je Fadil'a dobro znal, je stopil k njemu in mu rekel:

»E, slab je tvoj odred, Fadil! Si slisal, kako se bori Marko Marković?«

Savove kletve

Sava Kovačević nikakor ni maral strahopetcev, še manj pa počasne in nedomiselnosti ljudi. Takim je rekel »štoria V boju je imel na obeh vsakega borca in če je videl, da kdo zaostaja, je zagrmel: »Naprej, lisjak, naprej, stor, saj ti bodo oči padle na ledinole!«

Nekoč je naletel na borcašalivca in ko je, po svoji navadi, zavpil nanj, se je borec ustavil in gledal po tleh.

»Kaj pa stojiš?« je zavpil Sava.

»I, oči so mi padle na ledino pa jih iščem!« je odgovoril borec in to uveril, ko likor so ga none nesle.

Živ vulkan na Luni

»Na Luni so še živi vulkani,« je izjavil ugleden sovjetski astronom Nikolaj Kozirev, katerega odkritje je za beležil sovjetski komite za raziskovanja in odkritja.

Kozirev je 1955 prvič odkril svetlikanje Luninih sten v Aristarhovem kraterju. Tri leta pozneje je dobil plinski spektrogram, ki ga je izbruhal Alfonzov krater v milijonih kubičnih metrov.

Profesor Kozirev je primerjal te spektrograme s spektrogrami kraterjev na Kamčatki in ugotovil, da so na Luni še delujoči vulkani. Podrtitev svoje teze je našel v fotografijah »Rangerja 7«, na katerih so strani Alfonzovega kraterja kot pokrite s pepelom.

Kozirev tudi verjame, da obstajajo povezave med močno geološko aktivnostjo na Zemlji in notranjo strukturo

Lune. Po njegovih besedah je »rdeča pega« trajala od 10 do 15 minut na spektrogramih Aristarhovega kraterja 31. marca 1969, ko je bilo največ potresov na Zemlji.

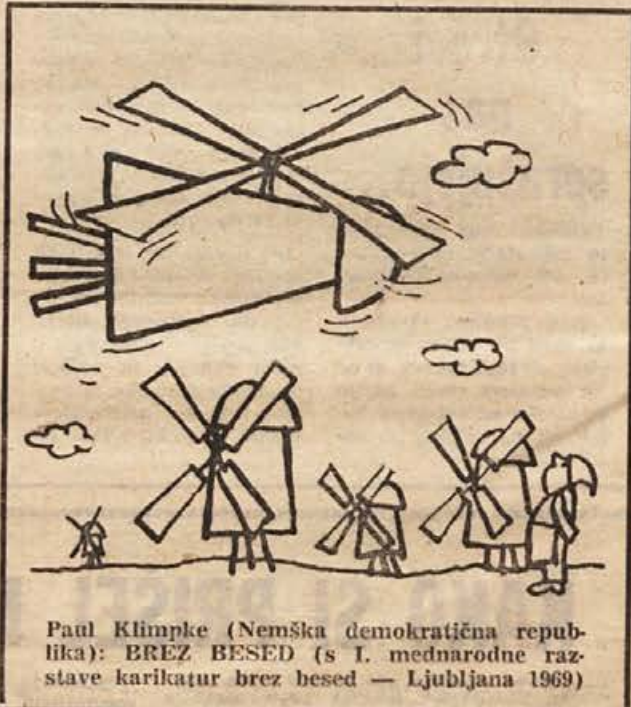
Novi sistem televizije v barvah

V raziskovalnem oddelku ameriške tvrdke »General Telephone and Electronics Corp.« so izpopolnili nov sistem laserske televizije, s katerim dobivajo slike v naravnih barvah in dovolj jasne, da jih bo možno gledati tudi čez dan. S tem sistemom, ki ga sedaj že raziskujejo, lovijo — kot pri navadnih televizorjih — navadne signale »zrak«, ki jih s pomočjo treh laserskih žarkov vodijo skozi specialno napravo za prikazovanje. Za sedaj te izredno jasne slike dobivajo samo v razmerju 120 x 71 cm.

Menijo, da bi bil ta sistem lahko najbolj primeren za šole, letališča (za objavljanje programa letenja in kontrolo letov), pri operacijah, za prikazovanje bormih poročil in za podobna dnevna dogajanja.

Montažne smuči

Tovarna »Hitachi Kasei Kogyo« iz Tokia je začela proizvajati smuči iz steklenih vlakn, ki se dajo sestaviti. Do sedaj so izdelali okrog 5.000 poizkusnih parov, za naslednjo smučarsko sezono pa predvidevajo proizvodnjo okrog 20.000 parov. Smuči se pripogibajo na polovici dolžine s posebnim sklepom. Odprte zagotavljajo varno vožnjo, zaprte pa so lahko prenosne. Težke so okrog 5 kg, kot navadne jeklene smuči.

Paul Klimpe (Nemška demokratična republika): BREZ BESED (s I. mednarodne razstave karikatur brez besed — Ljubljana 1969)

50

Uboga Marija! Tvoja duša je kakor luč. Zato boš še mnogo trpela. Ljudje ne ljubijo luči. Bolje se počutijo v temi. Marija, bojim se zate...

In čez nekaj trenutkov je trepetaje pogladil Marijino roko in nadaljeval svoje misli, kjer so se mu utrgale:

»Ne, ni bilo prav. Morda sem se pregrešil nad teboj, ubogi otrok. Bila si mi — to je morda moj greh — najinteresnejši objekt na tem lepem božjem svetu. Lahko bi bil vplival na tvojo vzgojo — morda je bila to moja dolžnost, ker sem imel toliko prilike — a nisem hotel. Opazoval sem tvoj razvoj, kakor opazujemo eksperiment v laboratoriju. Čuval sem nad teboj, da tvojemu duhu nihče ni delal sile. Dotikali so se te le najvišji življenjski vrhovi: umetnost, učenost in filozofija bodočega rodu. Sodobnost je prihajala k tebi le od daleč.«

Zopet je umolknil. Obraz se mu je spačil v telesnih bolečinah. Njegovi vroči prsti so tesneje oklenili Marijino roko. Pot mu je stopil na čelo.

Bolečine so ponehale. Bolnik je tiho povzel:

»Moj eksperiment se je posrečil. Tvoj duh je močnejši od mojega. Če bi imela še moja izkustva, moje znanje... — In vendar — nečesa nisem upošteval: tvoje srce. Nisem mislil na to, da boš nekoč trpela kakor vsak drug zemljan in še mnogo bolj nego drugi, ker se boš čutila na svetu osamljeno. Vse vem, Marija. Jasno sem videl vse, kar je šlo skozi tvoje srce.«

Marija je globoko sklonila glavo. Njena roka je vztrepetala v njegovih.

»Čas poteče in — vse bo dobro. Vse bo dobro, Marija. Samo varuj se patra Jurija!« Bolnik je šepetaje znižal glas:

»Opoldne me je izpovedal in obhajal in sumljivo me je izpraševal o tebi. Izmikal sem se mu. Varuj se ga! Sovraži te. Jasno sem čutil, da te sovraži. Strašna slutnja je v meni — O, bojim se! — Marija, daj, da mirno umrem! Odvzemi mi bridkost, da te zapuščam samo na svetu! Marija, ali mi hočeš izpolniti željo — poslednjo mojo željo?«

Marija ni dvignila glave. Intenije jo je streslo.

»Marija —!«

»Da, da. Vse storim, vse, kar želiš.«

Globok vzdih je olajšal bolnikove udrtje prsi.

»Daj mi ono pismo, ki leži v mapi na vrhu!«

Marija je vstala in vzela iz mape, ki je ležala na postelji poleg Valvasorja zapečaten pismo z naslovom: Mariji Troštovi.

Valvasor je s trepetajočo roko prijel pismo.

»Prečitala boš pismo, ko umrem. V tem pismu je moja želja. Prizezi, da mi izpolniš to poslednjo željo!«

»Prisegam.«

Skrla je pismo v nedrje.

Bolesten nasmeh je zbežal prek bolnikovega obra-

za. Njegova roka se je iztegnila za njeno. Rahlo jo je stisnil in ves izmučen zaprl oči.

Marija je po prstih odšla.

Ni videla, da so se Valvasorjeve velike oči široko razprle in gledale za njo. Njegovo mrtvaško blede obličje je bilo polno bolesti, tiste bolesti, ki jo občutimo, če ljubljene človek odhaja od nas in vemo, da se ne vrne nikdar več.

Tiho je priprla vrata za seboj. Valvasor je zaprl oči in njegova glava je zopet omahnila v blazino. Bolest je izginila z njegovega obraza in nekaj je zasijalo prek njega, nekaj kakor — zmaga.

Bila je zmaga nad samim seboj...

V sprejemnici je Marija javila baronici, da baron spi. Gospa se je vrnila k bolniku.

Zunaj na hodniku se je Marija naslonila ob zid. Kuharica Mica je stopila iz kuhinje.

»Nič ne maraj! Božja volja je tako in Bog bo skrbel za nas vse. Glej, danes dopoldne, ko si ti odšla, so prišli gospod pristav in mi izročili zate lep šopek. Pa so gospod baron želeli, naj pridejo gospod pristav k njim. Skoraj celo uro sta se sama razgovarjala. Meni se kar zdi, kaj sta se dogovorila. Gospod pristav so žareli v obraz, ko so prišli od gospoda barona, in so šli naravnost k tvojemu očetu. Kaj praviš? Kaj pomeni vse to? E, dekle, stara Mica ni neumna. He! A?«

Marija je zastajal dih. V njenem obličju ni bilo kaplje krvi. Počasi je odrinila Mico. Opijela se je ograje in odšla po hodniku.

Prihodnji dan je bilo baronovo trpljenje končno. Učenjak Janez Vajkard Valvasor je spoznal veliko skrivnost največjega kemika — našega Stvarnika.

Istega dne — bilo je 19. septembra v letu 1693. — le nekaj ur po Valvasorjevi smrti je začel Andrej Trošt v hčerini sobi močan rop, da so se tla stresla. Odprl je vrata: Marija je ležala nezavestna na tleh.

Kako žena doživlja moža

V tej zgodbi še malo ni važno — to bodo pozneje uvideli tudi bralci — ali je bila pod njima, pod možem in ženo, postelja oziroma kavč domače kakovosti.

Glavno je, da je bila noč (z mesečino ali brez mesečine) in da sta se (tudi imena niso pomembna) po dolgem premoru spomnila svojih zakonskih dolžnosti.

On, prvi, ki se je spomnil na zakonsko dolžnost, je čisto tiho šepnil: — Mucka, zakaj si se tako odmaknila?

Ona, ki je zavoljo »mucke« vedela, na kaj misli, je tiho, tiščeno odgovorila: — Petelinček, bojim se, da boš zdrsnil na tla, če se odmaknem od zidu.

On zašepeta: — Nič ne skrbi, mucka, zraven tebe nikoli ne morem zdrsniti...

Ona zašepeta: — Vidiš, kakšen si! Zdajle mi šepečeš »mucka«, včeraj pa si me sredi ceste nadrl: »Trapa, preklemana trapa, le kako ti pride na misel, da kupiš kaj takega! Saj dobro veš, koliko zaslužim!

On zašepeta: — Norica! Trapica! To so same ljubkavalne besede! — Daj primakni se, saj je šele deset.

Ona zašepeta: — Potem pa zaspil. Nočem, da bi me jutri, ko te bom zbudila in te prosila, da pojdeš na trg, spet nadrl: »Kaj me budiš! Nikoli mi ne pušiš, da bi se naspal!«

On zašepeta: — Prav, prav, mucka. Obljubim ti, da pojdem jutri jaz. Vem, da ni lepo od mene, da hodiš jutro za jutrom sama na trg.

Ona zašepeta: — Zdaj veš, ampak jutri, jutri ne boš vstal.

On zašepeta: — Bom boš videla, častna beseda, da bom.

Ona zašepeta: — Nisi pozabil, kje je trgovina, kjer sem hotela kupiti novo torbico?

On zašepeta: — Mucka, saj dobro veš, kako poznam naše mesto!

Ona zašepeta: — Prav, možiček, samo enkrat mi še ponovi: »Takoj jutri ti kupim torbico in ne bom ti očitil, da sva denar zanj vzela od skupnih prihrankov.«

Pol ure kasneje je zašepetala ona: — Petelinček, kajne, da mi boš jutri prinesel torbico iz trgovine v glavni ulici?

On zašepeta: — Kakšna trgovina v glavni ulici? Kaj pa ti je treščilo v glavo ob tej uri? Bolje bo, če se malce odmakneš, čisto na robu sem že, še na tla me boš spravila.

Ona zašepeta: — Si že pozabil, kaj si obljubil?

On nič več ne zašepeta, marveč zavpije: — Prosim, odmakni se! Padel bom!!! In glej, da me ne zbudiš pred sedmo! Naspiti se moram! Mene jutri čaka delo!

Potem je šepet in glasne besede zamenjalo smrčanje, strašno smrčanje.

Na angleškem dvoru so prince zelo strogo vzgajali in so smeli govoriti le, če jih je kdo vprašal.

Tako je sedel kralj Edward VII. v krogu najožjih prijateljev pri obedu. Nenadoma je zavpil njegov mladi vnuk:

»Oh, dedek...!«

Toda stavka ni mogel izgovoriti do konca: stari oče ga je strogo pokaral.

»Otroci morajo biti tiho in poslušati!«

V nastali tesnobi se ni dalo več prav govoriti. Kralju, ki je imel vnuka rad, je postalo žal prejšnje osornosti in je prijazno vprašal mladega hudovalca:

»No, sedaj mi pa povej, kaj si hotel.«

»Zdaj je že prepozno, dedek,« je odgovoril princ v zadregi.

»Prepozno? Zakaj pa?«

»V tvoji solati je bila mrtva muha. Hotel sem te opozoriti nanjo, zdaj si jo pa že pojedel.«

OSCAR WILDE:

fantastično-romantična zgodba

5

Cantervillski duh

Vsa znamenita dejanja si je sedaj cantervillski duh znova obudil v spominu, od komornika, ki se je ustrelil v jedilni shrambi, ko je zagledal, da na okensko šipo trka zelena roka, do lepe lady Stutfieldove, ki je morala vedno nositi na vratu črn žametni trak, da je skrila odtis petih prstov, ki je imela vžgane v belo polt, in ki se je pozneje utopila v ribniku na koncu Kraljevske promenade. Z navdušenim samoljubljem pravega umetnika je premleval v spominu svoje najslavnejše nastope, in sam pri sebi se je neprijetno nasmejal, ko se je spomnil, kako se je na zadnje prikazal kot »Rdeči Ruben ali zadavljeni malček«, kako je debitiral kot »Mršavi Villbald, krvoses iz bexlejskega močvirja«, in kakšno grozo je povzročil nekoga prijetnega junijskega večera samo s tem, ko se je na teniškem igrišču žogal s svojimi lastnimi kostmi.

In po vseh teh veličastnih prigrudah se ti pritepe semkaj peščica zanikrnih modernih Američanov, mu nasvetuje olje z vzhajajočim soncem in mu meče blazine v glavo! To je, milo rečeno, pošastno! Ne glede na to, da

olikano metati blazine vanj.« Zelo umestna pripomba, na žalost pa moram reči, da sta dvojčka ob nji bruhnila v krahot. »Res je pa tudi nekaj drugega,« je nadaljeval gospod Otis. »Če duh nikakor ne bo hotel uporabiti Olja z vzhajajočim soncem, mu bomo morali vzeti te verige. Saj kdo bo pa lahko spal, če bo vsako noč pred spalnicami tak trušč.«

Vendar jim do konca tedna ničesar ni skalilo nočnega miru. Pozornost je vzbujal le krvav madež na parketu v knjižnici, saj se je pojavljal znova in znova. To je bilo res neznansko čudno, saj je gospod Otis vsak večer zaklenil vrata okna pa so imela neprodušne naoknice. Polno pripomb je letelo tudi na kameleonsko barvo madeža. Včasih je bil temno rdeč, skoraj indijanske barve, drugič spet rumenkast pa svetlo škrlaten in nekoč, ko so se po preprostem obredu Svobodne ameriške episkopalne cerkve zbrali v knjižnici pri družinski molitvi, so opazili da je madež smaragdno zelen. Te kalejdoskopske spremembe so kajpak vso družino izredno zanimale in sleherni večer je prišlo glede njih do številnih stav. Le mala Virginija se ni udeleževala teh kratkočasij, pač pa ji je ob pogledu na krvavi madež vsakokrat postalo zelo tesno pri srcu, da sama ni vedela, zakaj. To jutro, ko je bil madež smaragdno zelen, pa se je skoraj razjokala.

česa takega še niso počenjali z nobenim duhom v vsej zgodovini. Takoj je sklenil, da se jim maščuje in do svita je sedel globoko zamišljen.

Tretje poglavje

Ko so se Otisovi zjutraj zbrali pri zajtrku, so precej nadržano razpravljali o strašilu. Poslaniku Združenih držav se je kajpak malo nos povesil, ker njegov dar ni bil sprejet. »Še na misel mi ne pride, da bi hotel duha s čimer koli osebno žaliti,« je rekel. »In glede na to, kako dolgo že živi v tem domu, moram pripomniti, da se mi ne zdi prav nič

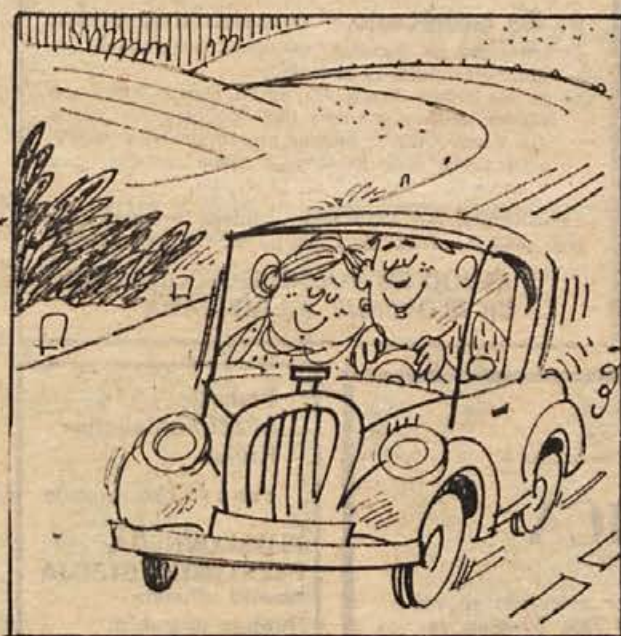

skok v zameystvo

7. Zenske so se zagnale v prtljažnik. Vsaka je izvela svoj kos. Paradižnik pa je potegnil denarnico in pospravil vanjo masten izkupiček, pa še maržo povrhu!

Tihi teden je minil kot bi pihnil. Zakonca sta se zbasala v avto in ta je olajšan švignil iz parka. Neslo ga je skozi tesne mestne ulice na široko avtostrado in šofer je tu krepko pritisnil na plin.

— Ljubica!, se je spotoma nežno sklonil k soprogi Paradižnik. — Turista kot sva midva, ne zapravljata časa in denarja po štacunah! Galerije, muzeji, kulturni spomeniki — to bodo odslej najini cilji! Klara si ni mogla kaj, da mu ne bi pritrdila! Toliko bolj, ker se je v daljavi že bleščalo mesto, ki je obetalo bogato kulturno žetev. Svetovnoznano mesto na vodi! Pustila sta avto pred mestom in priklicala

vitek čoln, gondola imenovan, da se z njim odpeljeta na ogled znamenitosti.

Vstopila sta v prednji del čolna. A glej šmenta! Čoln se je postavil na nos!

Stekla sta brž na zadnji konec — in čoln se je z zadkom pogreznil globoko v vodo... Pognala sta se končno na sredo, pa se je tudi to slabo končalo: čoln se je od silne teže prelomil na dvoje!

Komisija za razpis delovnega mesta
direktorja

podjetja »HRAST«, Šentlovrenc

razpisuje
prosto delovno mesto

DIREKTORJA PODJETJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- a) da imajo najmanj visoko kvalifikacijo mizarске stroke,
- b) da imajo najmanj pet let delovnih izkušenj v mizarstvu.

Kandidati naj prijavijo priložilo dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev. Prijave je treba vložiti v zaprtih kuvertah z oznako »Prijava na razpis« v 10 dneh po objavi razpisa.

Stanovanja ni na razpolago.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA KANIŽARICA PRI ČRNOMLJU

sprejme
v delovno razmerje

1. 4 strojne ključavničarje in kovače
2. 15 KV in PKV rudarjev
3. 15 NKV delavcev

Pogoji: pod 1. in 2. točko ustrezna strokovna izobrazba
pod 3. točko osnovna šola.

Delo na nedoločen čas, poskusno delo od 1 do 2 meseca.

Prijave sprejema tajništvo Rudnika.

GOSTINSKO PODJETJE LJUBELJ

razpisuje
naslednja delovna mesta za:

- 3 kuhinjske pomočnice
- 4 mlade natakarje ali natakarice
- 1 oskrbnico za obrat Vrtača
- 1 oskrbnico za obrat Panorama

Nastop službe je mogoč takoj ali po dogovoru.

Osební dohodki po pravilniku o delitvi OD. Poskusno delo bo do 3 mesece. Pismene vloge z dokazili o strokovnosti ali opisom dosedanjega dela sprejema direkcija podjetja. Kandidati se lahko tudi osebno zglasijo. Rok prijave takoj.

KOMPAS, Ljubelj

Umrila je v 70. letu starosti naš draga žena, mamica,
stara mama, tašča in prababica

JOŽEFA ŠRIBAR

roj. SRIBAR

Zalujoči: mož Alojz, sestra Marija Trtnik z družino, otroci: Roža, Vera in dr. Zeljko, zeta Ivan Puš in dr. Vlado Gregorovič, snaha Milena, vnuki Zlata, Zvone Tanja, Vlado in Jurij, pravnuka Aleš in Matjaž

Raka, Smarje-Sap, Ljubljana in Novo mesto,
dne 13. januarja 1970

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega dragega moža, očima in brata

JOŽETA BAŠKOVIČA

iz Ponikev pri Trebnju

se iskreno zahvaljujemo darovalcem vencev in cvetja ter vaščanom za vso pomoč. Posebno se zahvaljujemo ZB NOV Trebnje, ZB Dol. Nemška vas, borcem Gorjanskega bataljona, krajevni skupnosti Dol. Nemška vas, občinski konferenci SZDL Trebnje, SZDL Dol. Nemška vas, SVP Novo mesto, občinski skupščini Trebnje, soborcem X. SNOUB ljubljanske. Zahvaljujemo se tudi Kovačevim iz Ponikev, govornikom Ivanu Zakrajšku in Tonetu Valentinčiču za poslovilne besede, godbi in pevcem iz Trebnjega ter g. župniku. Prav tako iskrena hvala vsem, ki so ga spremili na zadnji poti.

Zalujoči:

žena, sinova Vinko z družino in Franc ter brat Miha z družino

Ponikve, Cerklje ob Krki, 13. januarja 1970

OBČINSKA SKUPŠČINA TREBNJE oddelek za skupne in družbene službe

obvešča

lastnike in uporabne motornih in priklopnih vozil na območju občine Trebnje, katerim je potekla veljavnost prometnega dovoljenja 31. 12. 1969, da lahko

PODALJŠAJO PROMETNA DOVOLJENJA

do 30. januarja 1970

vsak dan med 7. in 15. uro in v sredo med 7. in 15. uro ter med 17. in 19. uro, razen ob sobotah, na oddelku za skupne in družbene službe ObS Trebnje, soba št. 7-I.

Lastniki ali uporabniki, ki ne nameravajo podaljšati veljavnosti prometnega dovoljenja za naslednje leto, morajo vrniti evidenčne tablice tukajšnjemu oddelku najkasneje do 30. januarja 1970.

Oddelek za skupne in
družbene službe Trebnje

»NOVOTEKS«

tekstilna tovarna, NOVO MESTO

bo na licitaciji dne 20. I. 1970, ki se bo
pričela ob 10. uri, prodala

**TOVORNI AVTO TAM-Deutz
(4,5 tone)**

**OSEBNI AVTO KOMBI
IMV - 1000**

Ogled avtomobilov je mogoč vsak dan od 12. do 14. ure.

Če ne bo interesentov državnega sektorja do te ure, prodamo kasneje interesentom zasebnega sektorja. Kavcija 10% od začetne cene.

Poziv zavezancem vodnega prispevka - gospodarskim in delovnim organizacijam

Po zakonu o vodnem prispevku za leto 1969 (Ur. list SRS št. 40-297/68) prijavite Zavodu za vodno gospodarstvo SRS do 31. januarja 1970 potrebne podatke za izdajo dokončnih odločb pri meri vodnega prispevka za leto 1969.

1. Za izkoriščeno ali uporabljeno vodo:

- a) količino lastne proizvedene električne energije v KWh,
- b) količino uporabljene oziroma izkoriščene vode iz vodovodnega omrežja v m³,
- c) količino uporabljene oziroma izkoriščene vode lastnega izvora v m³,
- d) količino izkoriščene vode za pogon mlinov, žag in vodnosilnih naprav v m³.

2. Za izpuščeno - onesnaženo vodo:

- a) vse osnovne podatke, navedene v izračunu dokončnih odločb za leto 1968,
- b) za vse ostale dejavnosti, ki se niso zajete v dokončni odločbi za leto 1968, po osnovah, naštetih v navodilih o načinu preračunavanja količin onesnažene vode in stopnje njene onesnaženosti v enote (ur. list SRS št. 19-141/69).

Opozarjamo vse zavezance vodnega prispevka na rok prijave in na sankcije po 10. čl. cit. zakona.

**ZAVOD ZA VODNO GOSPODARSTVO
SR SLOVENIJE - LJUBLJANA**

Podjetje

»Papirkonfekcija«
Krško

razpisuje prodajo

**PLOSKOVNEGA
REZALNEGA STROJA**
znamke »Fomma«.

Stroj je uporaben.

Interesenti si lahko stroj ogledajo v podjetju vsak dan od 6. do 14. ure do vključno 30. I. 1970.

Frutella

30 nagrad za 844 reševalcev NOVOLETNE KRIŽANKE

V soboto, 10. januarja, smo v uredništvu lista izžrebali iz kupa 844 poslanih rešitev 30 naslovov, katerim je žreb prisodil razpisane nagrade. Večina reševalcev je sama po tuhtala da sodi pod 122. vodovodno rešitev »srk«, kdor pa tu ni imel pravilne rešitve, smo mu križanko vseeno upoštevali, saj je šlo za našo napako. Nagrade so bile tokrat razdeljene takole:

1. nagrado — 200 din, prejme Milena Jagodič, osnovna šola Radovica, p. Metlika;
2. nagrado — 150 din, dobi Rozi Skobe, Puščava 12, Mokronog;
3. nagrado — 100 din, prejme Franc Putrih, Stari grad 1a, p. Kšček;
4. nagrado — 90 din, dobi Dušan Cebin, Prešernova 18, Kočevje;
5. nagrada — 80 din, pa bo last Janeza Rangusa, Stranje 4, p. Bela cerkev.

25 knjižnih nagrad so dobili:

Marija Malinger, Krška vas pri Brežicah; Fani Jaklič, Sentrupert 30 na Dol.; Anica Bučar, Luterško selo 2, p. Otočec ob Krki; Jože Vesel, Lazec 13, p. Draga; Viktor Tomazin, V. P. 2050/32, Ljubljana; Jože Moretti, Novo mesto, Koštalova 1; Tončka Sodja, Simončičeva 1, Celje; Cveta Kodrič, Irča vas 44; Novo mesto; Marija Barič, Sinji vrh 23, Vinica pri Črnomlju; Jožica Kuhar, Dol. Prekopa 49, p. Kostanjevica na Krki; Ani-

ca Pipan, Zabukovje 3 pri Sevnici; Milica Tomše, Catež 58 pri Brežicah; Franc Zlin-dr, Vinica 20, p. Sodražica.

Ivanka Flajs, Brezje 10, p. Krmelj; Mirko Vertot, Trebnje 95; Vilko Ilc, Kočevje, Kolodvorska 2; Zlata Butara, Brežice, Milavčeva 35; Marija Poreber, Novo mesto, davčna uprava; Alojz Zorž, Ljubljana, Glavarjeva 42; Meta Habicht, Senovo 97; Marko Zupančič, Cerklje ob Krki št. 23; Tadej Omerzel, Gradac 63 v Beli krajini; Bogdan Vohovec, učenec, Žužemberk 12; Anica Klemenčič, Cesta 4. julija št. 40, Krško in Anica Klevišar, Kanižarica 8, p. Črnomelj.

Denarne in knjižne nagrade smo medtem odposlali po pošti.

Rešitev noveletne križanke

VODORAVNO: 1. priklop, 8. Monika, 14. bojko, 20. livreja, 21. etanol, 22. glavnik, 24. agent, 25. letovalka, 28. Eva, 29. RA, 30. por, 31. liter, 32. park, 34. krmar, 36. ol, 37. skovir, 39. sparina, 42. teža, 43. nastavek, 45. mel, 46. jata, 48. nat, 49. kolek, 50. talent, 53. polet, 55. Matic, 56. mat, 57. Saar, 59. sitost, 62. dekan, 63. rakun, 65. krap, 67. narta, 68. Irak, 69. portret, 71. amoret, 73. RN, 74. Viš, 75. Lado, 76. Avar, 78. Area, 79. rik, 80. al, 81. neroda, 83. ateizem, 85. note, 88. česen, 88. Senj, 90. igrač, 91. romar, 92. acetoni, 94. Rias, 96. Ren, 97. retar, 98. kosec, 100. starec, 102. pogin, 103. kot, 105. trak, 107. ras, 108. rotacija, 111. ogon, 113. oprtnik, 116. pavola, 117. an, 118. koran, 120. Akra, 121. bager, 122. srk, 123. or, 124. SEV, 126. asparagus, 129. Apači, 131. Senegal, 134. kobila, 135. lepoteč, 137. koral, 138. Anamit, 139. oporoka.

Upravni odbor
Zdravstvenega doma Novo mesto
razglašja prosto delovno mesto

blagajnika in likvidatorja

Pogoj za sprejem je dokončana srednja ekonomska šola. Delovno mesto je možno zasedati takoj. Kandidati naj vložijo prošnje na upravni odbor Zdravstvenega doma Novo mesto do 25. jan. 1970.

ELEKTRO LJUBLJANA ENOTA KOČEVJE

objavlja prosti delovni mesti

1. elektrotehnika — jaki tok ali tehničnega risarja

Pogoj: dokazilo o strokovnosti in za moške
odslužen vojaški rok

2. inkasanta za področje Kočevje

Pogoj: najmanj dokončana osemletka in odslužen vojaški rok.

Objava velja do zasedbe delovnih mest.

**Hvala za vašo kri,
ki rešuje življenja!**

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Fani Celčič, gospodinja iz Uršnih sel; Karel Celčič, član Dinosa Novo mesto; Anton Saje, krojač iz Irče vasi; Janez Mislej, Anton Zoran, Janez Jurgalič, Franc Sašek, Franc Sikolek, in Matevž Mejač, člani IMV Novo mesto; Jože Ferberžar, Franc Hrovat, Martin Plantan in Joža Božič, člani Novoteksa Novo mesto; Jože Klobučar član Novoteksa, Novo mesto; Janez Prešeren in Franc Kastelic, kmeti z Vrha pri Pahi; Tončka Prešeren in Marija Kuplenk, gospodinja z Vrha pri Pahi; Ivan Janko, upokojenec z Gornjih Sušic; Stanka Dokl, članica šolskega centra za gostinstvo Novo mesto; Niko Padevski in Katka Turk, člana Dominvesta, Novo mesto; Alojz Kastelic Franc Per in Hasan Kerčič, člani Pionirja, Novo mesto; Ivan Granda, kmečki delavec iz Dobrave; Ivan Banič, kmet iz Dobruške vasi; Jožica Robek, gospodinja iz Dobruške vasi; Alojz Povše, Franc Bohvan in Alojz Bregant, kmetje iz Velikih Poljan; Franc Kralj, Jože Kolenc in Franc Kralj, kmetje iz Zaloga; Anton Česnovar delavec iz Velikih Poljan; Ludvik Pinar in Marija Pinar, člana KZ Krka, Novo mesto; Stane Miklič, kmet iz Hudenja; Marija Povše, gospodinja s Klenovika; Miha Somrak, kmet s Kala; Alojz Kocjan, kmet iz Zagrada; Marija Giodani, gospodinja iz Velikih Poljan; Anton Giodani, kmet s Klenovika; Anton Povše, kmet iz Zagrada; Katarina Zupet, članica osnovne šole Skočjana; Marija Globevnik in Kristina Globevnik, gospodnji iz Skočjana; Stelka Marenc, delavka iz Velikih Poljan; Anton Jene, član PTT Novo mesto; Viktor Rataj, kmet iz Dolnje vasi; Marija Giodani, delavka s Klenovika; Jože Zupančič, kmet iz Selišča; Vilij Toman, veterinarski pomočnik iz Dragatusa; Fani Pekolj, članica Laboda, Novo mesto; Jožica Kavčič, upokojenka iz Bele cerkve; Alojzija Bučar, članica Krke, Novo mesto; dr. Zeljko Šribar, član splošne bolnice Novo mesto.

Iskrena hvala!

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisani glasbeni spored od 4.30-8.00.

PETER, 16. JANUARJA: 8.04 Operna matineja. 9.35 Z ansamblom Boruta Lesjaka. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Janez Istenc. Vino kot živilo. 12.40 Nastopata ženski vokalni kvartet in Fantje na vasi. 13.30 Priporočajo vam. 14.05 Iz albuma za mladino. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 16.00 Vsa dan za vas. 17.15 Koncert po željah poslušalcev. 18.15 Rad imam glasbo. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s ansamblom štirje kovači. 20.00 Nastop Akademski zbor iz Valparaisa v Čilu. 20.30 »Top-pops 13«. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.15 Besede in zvoki iz logov domačin.

SOBOTA, 17. JANUARJA: 8.04 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev) - Kaj neki bo to? 9.35 Čez bele poljane. 9.50 »Naš avtopos«. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Slavko Gilha. Nekaj gospodarskih pokazateljev s preusmerjenimi kmetije. 12.40 Z ansamblom domačin viz. 13.30 Priporočajo vam. 14.05 Glasbena pravljica. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsa dan za vas. 17.05 Gremo v kino. 17.45 Jezikovni pogovori. 18.15 Dobimo se ob isti uri. 18.45 S knjižnega trga. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s ansamblom Maksa Kumra. 20.00 Spoznavajmo svet in domo-

vino. 22.15 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 18. JANUARJA: 6.00-8.00 Dobro jutro! 8.04 Radijska igra za otroke - Svetislav Ruskus: »Dedkov deda. 9.05 Srečanje v studiu. 10.05 Se pomni to, tovariši... 10.25 Pesmi borbe in dela. 10.45-13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 11.50 Pogovor s poslušalci. 13.30 Nedeljska reportaža. 10.45 Slovenska zemlja v besedi in glasu. 15.05 Nedeljsko športno popoldne. 17.30 Radijska igra - Mario Fratti: »Most«. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 »V nedeljo zvečera. 22.15 Plesna glasba.

PONEDELJEK, 19. JANUARJA: 8.04 Glasbena matineja. 9.20 »Cicibanov svet in Pesmica za najmlajše. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Vid Korbar. Sadna drevesnica Miroslav. 12.40 Majhen koncert pihalnih orkestror. 13.30 Priporočajo vam. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsa dan za vas. 17.05 Operni koncert. 18.15 »Signal«. 18.35 Mladinska oddaja »Interneta 48«. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s orkestrom Francija Fuharja. 20.00 do 22.00 Beograjske glasbene slavnosti 1969. 22.15 Za ljubitelje jazz.

TOREK, 20. JANUARJA: 8.04 Operna matineja. 9.05 Za šolarje - Psi vodiči. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Raoul Jenčić. Sred-

stva za varstvo strojev pred korozijo. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsa dan za vas. 18.15 V torku na svidenju. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s ansamblom Henčka Burkata. 20.00 Prodajalna melodij. 22.15 Jugoslovanska glasba.

SREDA, 21. JANUARJA: 8.04 Glasbena matineja. 9.25 Iz glasbenih šol. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti - Maks Gregor: Fidelek in poraba medu doma. 12.40 Slovenske narodne in ponarodele v priredbi Vlada Goloba. 13.30 Priporočajo vam. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsa dan za vas. 17.05 Mladina sebi in vam. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 »Ti in opera. 22.15 S festivalov jazz.

ČETRTEK, 22. JANUARJA: 8.04 Glasbena matineja. 9.05 Za šolarje - Nina na Ceylonu. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Slavko Cepin: Za gospodarno pranje mlade govede je potrebna prav dobra krma. 12.40 Čez polja in potoke. 13.30 Priporočajo vam. 14.05 »Pesem iz mladosti. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsa dan za vas. 18.15 »Morda vam bo všeč. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s ansamblom Mojmir Sepeta. 20.00 Četrtek večer domačin pesmi in napevov. 21.40 Glasbeni nokturmo. 22.15 Iz vrst naše povojne skladateljske generacije.

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 18. jan.

8.35 MADŽARSKI TV PREGLED (Pohorje, Plešivec - Bgd)
9.00 NARODNA GLASBA (Zgb)
9.30 PRVI SLALOM ZA ZENSKE - prenos s Pohorja (Ljub.)
10.30 KMETIJSKA ODDAJA (Bgd)
11.15 PROPAGANDNA ODDAJA (Ljubljana)
11.20 OTROŠKA MATINEJA: Nove dogodivščine Huckleberryja Finna, otroški film (Ljub.)
12.00 DRUGI SLALOM ZA ZENSKE - prenos s Pohorja (Ljubljana)
13.00 SLALOM ZA MOSKE - posnetek iz Kranjske gore (Ljub.)
14.00 TV KAZIPOT (Ljubljana)
17.00 CRNA GORA V LETU 1970 - oddaja TV Titograd (Beograd)
17.50 TV PORTRET: Andrej Budal (Ljubljana)
18.15 IZMENA STRAŽE (Ljubljana)
19.30 CIKCAK (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.30 3-2-1 (Ljubljana)
20.35 Mirko Kovač: SORODNIKI - komedija (Beograd)
21.20 VIDEOFON (Zagreb)
21.35 ŠPORTNI PREGLED (JRT)
22.05 PROPAGANDNA ODDAJA (Ljubljana)
22.10 TV DNEVNIK (Beograd)

PONEDELJEK, 19. jan.

16.45 MADŽARSKI TV PREGLED (Pohorje, Plešivec - Bgd)
17.50 LUTKOVA ODDAJA (Skopje)
18.15 TV OBZORNIK (Ljubljana)
18.30 PO SLEH NAPREDEKA (Ljubljana)
19.00 PROPAGANDNA ODDAJA (Ljubljana)
19.05 NARODNA IN ZABAVNA GLASBA (Skopje)
19.30 CIKCAK (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Ljubljana)
20.30 3-2-1 (Ljubljana)
20.35 OTHELLO - madžarska TV drama (Ljubljana)
22.05 LUTKAR TRNK (Ljubljana)
22.10 POROCILA (Ljubljana)

Drugi spored:
17.30 VECERNI ZASLON (Sara)
17.45 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)
17.50 LUTKE (Skopje)
18.15 TV VRETE (Zagreb)
18.30 ZNANOSTI IN MI (Zagreb)
19.00 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)
19.05 GLASBENA ODDAJA (Skopje)
19.50 TV PROSPEKT (Zagreb)
20.00 TV DNEVNIK (Zagreb)
21.00 SPORED ITALIJANSKE TV

TOREK, 20. jan.

17.45 NOVE DOGODIVŠČINE HUCKLEBERRYJA FINNA - serijski film (Ljubljana)
18.15 OBZORNIK (Ljubljana)
18.30 SREČANJE V STUDIU 14: Akademski orkester ljubljanske študentov (Ljubljana)
19.00 PROPAGANDNA ODDAJA (Ljubljana)
19.05 RACUNOVODSTVO PO VARNOSTI: Stroški - oddaja iz cikla Sodobno poslovanje (Ljubljana)
19.30 VOZNIŠKE SPOSOBNOSTI IN ZMOŽNOSTI - oddaja iz cikla Česta in mi (Ljubljana)
19.50 CIKCAK (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Ljubljana)
20.30 3-2-1 (Ljubljana)
20.35 VELIKA IMENA SODOBNEGA FILMA: Alvin Resnais: Hirošima ljubezen moja - francoski film (Ljubljana)

22.00 VESELJE V GLASBI (Ljubljana)

Drugi spored:
17.25 POROCILA (Zagreb)
17.30 KRONIKA (Zagreb)
17.45 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)
17.50 RISANKA (Zagreb)
18.05 MALI SVET (Zagreb)
18.30 OD ZORE DO MRAKA (Bgd)
19.00 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)
19.05 NARODNA GLASBA (Skopje)
19.20 TV PCITA (Zagreb)
19.50 TV PROSPEKT (Zagreb)
20.00 TV DNEVNIK (Zagreb)
21.00 SPORED ITALIJANSKE TV

SREDA, 21. jan.

15.45 VESESLALOM ZA MOSKE - posnetek iz Kranjske gore (Ljubljana)
17.15 MADŽARSKI TV PREGLED (Beograd)
17.50 ODDAJA ZA OTROKE (Bgd)
18.30 OBZORNIK (Ljubljana)
18.35 OBREZJE - oddaja za italijansko narodno skupino (Ljubljana)
19.00 PROPAGANDNA ODDAJA (Ljubljana)
19.05 POPULARNA GLASBA (Sara)
19.20 KARAVANA - oddaja TV Beograd (Ljubljana)
19.50 CIKCAK (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Ljubljana)
20.30 3-2-1 (Ljubljana)
20.35 NA POTI PO POSAVJU - II. del (Ljubljana)
21.20 GOSPOD BRUSCHINO - opera (Ljubljana)
22.35 POROCILA (Ljubljana)

Drugi spored:
17.25 POROCILA (Zagreb)
17.30 KRONIKA (Zagreb)
17.45 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)
17.50 ODDAJA ZA OTROKE (Zgb)
18.30 REPORTAŽA (Sara)vevo)
19.00 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)
19.05 POPULARNA GLASBA (Sara)vevo)
19.20 POLJUDNO ZNANSTVENI FILM (Beograd)
19.50 TV PROSPEKT (Zagreb)
20.00 TV DNEVNIK (Zagreb)
21.00 SPORED ITALIJANSKE TV

ČETRTEK, 22. jan.

15.15 SLALOM ZA MOSKE - posnetek iz Kranjske gore (Ljubljana)
16.45 MADŽARSKI TV PREGLED (Pohorje, Plešivec - Ljub.)
17.45 VESELI TOBOGAN (Ljub.)
18.15 OBZORNIK (Ljubljana)
18.30 CLOVER - poljudno znanstveni film (Ljubljana)
19.00 PROPAGANDNA ODDAJA (Ljubljana)
19.05 TEMA TEDNA (Ljubljana)
19.20 ZABAVA VAS JERRY LEWIS (Beograd)
19.50 CIKCAK (Ljubljana)
20.00 TVD (Ljubljana)
20.30 3-2-1 (Ljubljana)
20.35 P. P. Dostojevski: BRATJE KARAMZOV - nadaljevanje (Ljubljana)
21.20 KULTURNI DIAGONAL: Mecenstvo (Ljubljana)
22.10 SHENANDOAH - serijski film (Ljubljana)
22.35 POROCILA (Ljubljana)

Drugi spored:
17.25 POROCILA (Zagreb)
17.30 KRONIKA (Zagreb)
17.45 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)

17.50 DALJNOGLED (Beograd)
18.30 NARODNA GLASBA (Skopje)
19.00 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)
19.05 ZAKONSKA POSVETOVALNICA (Beograd)
19.20 ZABAVNA ODDAJA (Zagreb)
19.50 TV PROSPEKT (Zagreb)
20.00 TV DNEVNIK (Zagreb)
21.00 SPORED ITALIJANSKE TV

PETER, 23. jan.

6.45 MADŽARSKI TV PREGLED (Pohorje, Plešivec - Bgd)
18.00 TIKTAK: Trije župani (Ljubljana)
18.15 OBZORNIK (Ljubljana)
18.30 ZNANOSTI IN MI: Raziskave keramike (Ljubljana)
19.00 MOZAIK (Ljubljana)
19.05 V SREDISCU POZORNOSTI (Ljubljana)
19.45 CIKCAK (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Ljubljana)
20.30 3-2-1 (Ljubljana)
20.35 IGRA ALI ŽIVLJENJE - ameriški film (Ljubljana)
22.15 QUIZ 77 - posnetek oddaje TV Zagreb (Ljubljana)
23.30 POROCILA (Ljubljana)

Drugi spored:
17.25 POROCILA (Zagreb)
17.30 KRONIKA (Zagreb)
17.45 PROPAGANDNA ODDAJA (Zagreb)
17.50 SERIJSKI FILM (Zagreb)
18.30 ZABAVNO GLASBENA ODDAJA (Beograd)
19.05 MCZAIK (Sara)vevo)
19.50 TV PROSPEKT (Zagreb)
20.00 TV DNEVNIK (Zagreb)
21.00 SPORED ITALIJANSKE TV

SOBOTA, 24. jan.

17.10 OBZORNIK (Ljubljana)
17.15 A. Daudet: TARTARIN V ALPAH - nadaljevanje (Ljubljana)
18.15 PRENOS ŠPORTNEGA DOGODKA (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Ljubljana)
20.35 ZABAVNO GLASBENA ODDAJA (Beograd)
21.35 REZERVIRANO ZA SMEH: Stan in Olie (Ljubljana)
21.50 NOVI BOD - serijski film (Ljubljana)
22.40 TV KAPOT (Ljubljana)
23.00 POROCILA (Ljubljana)

Sto let zabave in čtiva

za štiri dinarje nosi in skriva v sebi lepa knjižica - PAVLIHOVA STOLETNA PRATIKA!

V PRODAJI FEBRUARJA!

Naročila sprejema:

»PAVLIHA« p. p. 208-IV LJUBLJANA

Nepričakovano in sredi dela je v najlepših letih svojega življenja tragično preminil naš sodelavec

JOŽE PEČJAK

komercialist

Pogreb bo v četrtek, 15. januarja 1970, ob 15. uri na pokopališču v Vavti vasi

Do pogreba leži v hiši žalosti v Gornji Straži

Dobrega in vestnega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu

Delovni kolektiv podjetja NOVOLES, Lesni kombinat Novo mesto-Straža in Sindikalna podružnica uprave

Straža, 13. januarja 1970

velika RAZPRODAJA

ŽENSKE, MOŠKE IN OTROŠKE zimске konfekcije

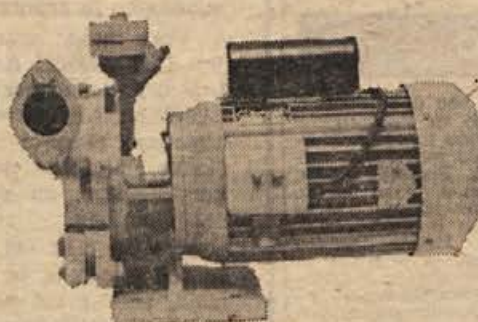
od 12. JAN. DALJE
znižanje cen
30 do 60%

pri
nama.
LJUBLJANA

TRGOVSKA HIŠA, ELITA
ŠKOFJA LOKA
KOČEVJE

Izdelujemo električne črpalke, ki vam omogočajo avtomatično oskrbo z vodo z vašega vodnjaka.

Vodna črpalka tip EVC 31

Gospodinj, olajšajte si vsakodnevno delo s prenašanjem vode! Tudi sodobne gospodinske naprave (bojler, pralni stroj in stroj za pranje posode) zahtevajo stalno vodo in pritisk. Enkratni nabavni stroški so neznatni v primerjavi z velikimi koristmi, ki vam jih nudijo priprave za avtomatično oskrbo z vodo. Vse potrebne informacije in prospekte dobite v našem predstavništvu v Ljubljani, Titova 38, telefon (061) 320-780 ali v naši tovarni

ELEKTROKOVINA MARIBOR

MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA 109, TELEFON (062) 32-250

